

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דְבַר תְּקִלָּה עַל יָדִי וְלֹא אֶכְשֹׁל
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְיִשְׁמַחוּ בִּי חֲבִירֵי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתֵּר אֶסּוּר וְלֹא עַל אֶסּוּר מִתֵּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירֵי
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדִי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת. וְלִידי דִיעַת הַתּוֹרָה. וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וְשִׁבְיָנִיתִיה בְּדַחֲלִילוֹ וְרַחֲמֵינוּ. וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים. ב עירובין י פרקים. ג פסחים י פרקים.
ד חגיגה ג פרקים. ה ביצה ה פרקים. ו מועד קטן
ג פרקים. ז ראש השנה ד פרקים. ח יומא ה פרקים.
ט סוכה ה פרקים. י תענית ד פרקים. יא שקלים
ח פרקים. יב מגילה ד פרקים. בין הכל פ"ח פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא. שבת. ערובין. פסחים.
שקלים. יומא. סוכה. ביצה. ראש השנה. תענית. מגילה. מועד קטן.
חגיגה. ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן
ארבע בחוץ. כיצד העני עומד בחוץ ובעל
הבית בפנים. פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו
של בעל הבית. או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב ובעל
הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך
ידו של עני. או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב
והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית
מתוכה. או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים. פשט
בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה. או שנתן
לתוכה והכניס. שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה. עד שיתפלל.
לא יכנס אדם למרחץ. ולא לבורסקי. ולא לאכול ולא
לדון. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע.
ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמא ישכח
ויצא. ולא הלבלר בקלמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא
יקרא לאור הנר. באמת אמרו. החזן רואה היכן תיגזרות
קוראים. אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו לא יאכל הזב עם
הזבה. מפני הרגל עברה:

ד ואלו מן ההלכות שאמרו בעלי חנניה (בן) חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ו בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ולא את הצמר ליזרה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ז בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ח בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכללן בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת ושזין אלו ואלו שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חררה על גבי

גַּחְלִים אֵלָא כְּדִי שִׁיקְרָמוּ פְּנֵיהּ מִבְּעוּד יוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
(בֶּן יַעֲקֹב) אוֹמֵר כְּדִי שִׁיקְרוּם הַתַּחֲתוֹן שְׁלֹה:

י"א מִשְׁלָשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתְּנוּרָה עִם חֲשִׁיכָה וּמֵאַחֲזִין אֶת
הָאוֹר בַּמְדוּרָה בֵּית הַמוֹקֵד וּבִגְבוּלֵין כְּדִי שֶׁתֵּאָחֹז הָאוֹר
בְּרֶבֶן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר (אף) בִּפְתָחִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדָלִיקִין וּבַמָּה אֵין מְדָלִיקִין אֵין מְדָלִיקִין לֹא
בְּלֶכֶשׁ וְלֹא בְּחוּסָן וְלֹא בְּכָלֶד וְלֹא בַּפְתִּילִת
הָאֵידִן וְלֹא בַּפְתִּילִת הַמְדָּבֵר וְלֹא בִירוּקָה שְׁעַל פְּנֵי
הַמַּיִם לֹא בַזֶּפֶת וְלֹא בַשְּׁעוּה וְלֹא בַשְּׁמֹן קִיק וְלֹא
בַשְּׁמֹן שְׂרָפָה וְלֹא בְּאַלְיָה וְלֹא בַחֲלָב נָחוּם הַמְדִי אוֹמֵר
מְדָלִיקִין בַּחֲלָב מִבָּשֶׁל וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אַחַד מִבָּשֶׁל
וְאַחַד שְׂאִינוּ מִבָּשֶׁל אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ:

ב אֵין מְדָלִיקִין בַּשְּׁמֹן שְׂרָפָה בְּיוֹם טוֹב רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אוֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין בְּעֵטְרֹן מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת וְחֻכָּמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים בַּשְּׁמֹן שְׁמֵשְׁמִין בַּשְּׁמֹן אֲגוּזִים
בַּשְּׁמֹן צְנוּנוֹת בַּשְּׁמֹן דָּגִים בַּשְּׁמֹן פִּקְעוֹת בְּעֵטְרֹן וּבִנְפֹט
רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין אֵלָא בַשְּׁמֹן זֵית בְּלֶבֶד:

ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ אֵלָא פֶּשֶׁתָן וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטְמֵא טוֹמֵאת אֱהָלִים אֵלָא פֶּשֶׁתָן
פְּתִילִת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְלָה וְלֹא הַבִּהָבָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר

טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה
ומדליקין בה:

ד לא יקוב אדם שפופרת של ביצה. וימלאנה שמן ויתגנה
על פי הנר. בשביל שתהא מנטפת. אפילו היא של חרס.
ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר.
מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתגנה
בצד הנר. ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא
שואבת. ורבי יהודה מתיר:

ה המכבה את הנר. מפני שהוא מתירא. מפני גזים. מפני
לסטים. מפני רוח רעה. ואם בשביל החולה שישן פטור.
כחם על הנר. כחם על השמן. כחם על הפתילה חייב.
ורבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה
פחם:

ו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן. על שאינן
זהירות. בנדה. ובחלה. ובהדלקת הנר:

ז שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת
עם חשכה. עשרתן. ערבתן. הדליקו את הנר. ספק
חשכה ספק אין חשכה. אין מעשרין את הודאי. ואין
מטבילין את הכלים. ואין מדליקין את הנרות. אבל
מעשרין את הדמאי. ומערבין. וטומנין את החמין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסְקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. נֹתֵנִין עָלֶיהָ תְּבִשִּׁיל.
בִּגְפָת וּבַעֲצִים. לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף. אוֹ עַד שְׁיִתֵּן
אֶת הָאֵפֶר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא תְּבִשִּׁיל.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבִשִּׁיל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵף מַחְזִירִין:

ב תָּנֹור שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ
בֵּין מַעַל גָּבִיו. כֶּפֶח שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. הָרִי הוּא
כְּכִירִים. בִּגְפָת וּבַעֲצִים הָרִי הוּא כְּתָנֹור:

ג אֵין נֹתֵנִין בִּיצָה בְּצַד הַמִּיחָם בְּשָׁבִיל שְׁתַּגְלָגֵל. וְלֹא
יִפְקִיעָנָה בְּסוּדְרִים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. וְלֹא יִטְמִינָנָה בְּחוּל
וּבְאֵבֶק דְּרָכִים. בְּשָׁבִיל שְׁתַּצָּלָה:

ד מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֲנָשֵׁי טְבֵרְיָא. וְהֵבִיאוּ סֵלֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ
אִמָּה שֶׁל חֲמִין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים. אִם בְּשֶׁבֶת. כְּחֲמִין
שֶׁהוּחֵמוּ בְּשֶׁבֶת. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׁתִּיָּה. וְאִם בְּיוֹם
טוֹב כְּחֲמִין שֶׁהוּחֵמוּ בְּיוֹם טוֹב. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּמִתְרִין
בִּשְׁתִּיָּה. מוֹלִיֵּאֵר הַגְּרוּף שׁוֹתֵין הֵימָנוּ בְּשֶׁבֶת. אֲנִטִּיכִי אֵף
עַל פִּי שְׁגִרופָה אֵין שׁוֹתֵין מִמָּנָה:

ה הַמִּחָם שֶׁפָּנָהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן. בְּשָׁבִיל שְׁיִחֲמוּ. אָבֵל
נֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ. אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס. כְּדִי לְהַפְשִׁיר. הָאֵלֶּפֶס
וְהַקֹּדֶרֶה שֶׁהֵעֲבִירָן מִרְתָּחִין. לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תְּבִלִּין. אָבֵל

נותן הוא לתוך הקערה. או לתוך התמחוי. רבי יהודה
אומר לכל הוא נותן. חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר:

אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן. ואם נתנו
מבעוד יום מתר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן.
מטלטלין גר חדש. אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל
הגרות מטלטלין חוץ מן הגר הדולק בשבת. נותנין כלי
תחת הגר לקבל נצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה:

פרק ד

במה טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בגפת.
ולא בזבל. ולא במלח. ולא בסיד. ולא בחול. בין
לחים ובין יבשים. לא בתבן. ולא בזגים. ולא במוכים.
ולא בעשבים בזמן שהן לחים. אבל טומנין בהן כשהן
יבשין. טומנין בכסות. ובפירות. בכנפי יונה. ובנסורת
של חרשים. ובנעורת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר
בדקה ומתיר בגסה:

טומנין בשלחין. ומטלטלין אותן. בגזי צמר. ואין
מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן
נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קפה מטה על צדה
ונוטל. שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים
נוטל ומחזיר. לא כשהו מבעוד יום. לא יכסנו משתחשך.

כִּסְהוּ וְנִתְגַּלָּהּ מִתֵּר לְכִסּוֹתָיו מִמֶּלֶא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתָן
לְתַחַת הַכֶּרֶ אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

פרק ה

בַּמָּה בַּהֶמָּה יוֹצְאָהּ וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ יוֹצֵא הַגָּמֶל
בְּאַפְסָר וְנֹאקָה בְּחָטָם וְלִבְדָּקִים בְּפֶרוֹמְכִיָּא
וְסוֹס בְּשִׁיר וְכֹל בְּעֵלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים
בְּשִׁיר וּמִזִּין עָלֶיהֶן וְטוֹבְלִין בַּמָּקוֹמָן:

^ב חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ זָכָרִים
יוֹצְאִין לְבוֹבִין רַחֲלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת כְּבוֹלוֹת וְכַבּוּנוֹת
הָעֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכֶלֶן חוּץ מִן
הָרַחֲלִין הַכְּבוּנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת
לִיָּבֶשׁ אֲבָל לֹא לַחֲלָב:

^ג וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ לֹא יֵצֵא גָמֶל בְּמִטּוֹטְלָתָּהּ לֹא עֶקֶד
וְלֹא רָגוּל וְכֵן שָׂאֵר כָּל הַבְּהֵמוֹת לֹא יִקְשׁוּר גָּמְלִים זֶה
בְּזֶה וְיִמְשׁוּךְ אֲבָל מִכְּנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוּךְ וּבִלְבַד
שֶׁלֹא יִכְרוֹךְ:

^ד אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁאֵינָה קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא
בְּזוּג אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצוּאָרוֹ וְלֹא
בְּרִצּוּעָה שֶׁבְּרָגְלוֹ וְאֵין הַתְּרַנְגּוּלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא
בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרָגְלֵיהֶם וְאֵין הַזָּכָרִים יוֹצְאִין בְּעִגְלָה שֶׁתַּחַת
הָאֵלֶּיָּה שֶׁלֶּהֶן וְאֵין הַרַחֲלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת וְאֵין הָעֶגְלָה

יוצא בגימזון. ולא פרה בעזר הקופד. ולא ברצועה שבין
קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה
ברצועה שבין קרניה. שלא ברצון חכמים:

פרק ו

במה אשה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. לא תצא אשה
לא בחוטי צמר. ולא בחוטי פשתן. ולא ברצועות
שבראשה. ולא תטבול בהן עד שתתרחם. ולא בטוטפת.
ולא בסנבוטין בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרשות
הרבים. ולא בעיר של זהב. ולא בקטלא. ולא בגזמים. ולא
בטבעת שאין עליה חותם. ולא במחט שאינה נקובה.
ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

ב לא יצא האיש בסנדל המסמר. ולא ביחיד בזמן שאין
ברגלו מכה. ולא בתפלין. ולא בקמיע בזמן שאינה מן
הממחה. לא בשריון. ולא בקסדא. ולא במגפיים. ואם
יצא אינו חייב חטאת:

ג לא תצא אשה במחט הנקובה. ולא בטבעת שיש
עליה חותם. ולא בכוליארא. ולא בכובלת. ולא בצלוחית
של פלייטון. ואם יצאה חייבת חטאת. דברי רבי מאיר.
וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

ד לא יצא האיש לא בסיף. ולא בקשת. ולא בתריס. ולא
באלה. ולא ברומח. ואם יצא חייב חטאת. רבי אליעזר

אומר תכשיטין הן לו וחכמים אומרים אינן אלא לגנאי.
שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. בירית
טהורה ויוצאים בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין
בהן בשבת:

^ה יוצאת אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה.
בין משל בהמה בטוטפת ובסנבוטין בזמן שהם תפורין.
בכבול ובפאה נכרית לחצר. במזוך שבאזנה ובמזוך
שבסנדלה ובמזוך שהתקינה לנדתה. בפלפל ובגרגיר
מלח. ובכל דבר שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן
לכתחלה בשבת. ואם נפל לא תחזיר. שן תותבת. ושן
של זזה. רבי מתיר. וחכמים אוסרים:

^ו יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות (קטנות). יוצאות
בחוטין. ואפילו בקסמין שבאזניהם. ערביות יוצאות
רעולות. ומדינות פרופות. וכל אדם. אלא שדברו חכמים
בהוזה:

^ז פורפת על האבן. ועל האגוז. ועל המטבע. ובלבד שלא
תפרוץ לכתחלה בשבת:

^ח הקטע יוצא בקב שלו. דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אוסר.
ואם יש לו בית קבול פתותים טמא. סמוכות שלו טמאין.
מדרס. ויוצאין בהן בשבת. ונכנסין בהן בעזרה. כסא

וסמוכות שלו טמאין מדרס. ואין יוצאין בהן בשבת. ואין נכנסין בהן בעזרה. אנקטמין טהורים. ואין יוצאין בהן:

ט הבנים יוצאים בקשרים. ובני מלכים בזוגין. וכל אדם. אלא שדברו חכמים בהווה:

י יוצאין בביצת החרגול. ובשן שועל. ובמסמר מן הצלוב. משום רפואה. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אף בחול אסור. משום דרכי האמורי:

פרק ז

כלל גדול אמרו בשבת. כל השוכח עקר שבת. ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. אינו חייב אלא חטאת אחת. היודע עקר שבת. ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. חייב על כל שבת ושבת. היודע שהוא שבת. ועשה מלאכות הרבה. בשבתות הרבה. חייב על כל אב מלאכה ומלאכה. העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת. אינו חייב אלא חטאת אחת:

ב אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע. והחורש. והקוצר. והמעמר. הדש. והזורה. הבורר. הטוחן. והמרקד. והלש. והאופה. הגוזז את הצמר. המלבנו. והמנפצו. והצובעו. והטווה. והמסד. והעושה שתי בתי גירין. והאורג שני חוטין. והפוצע שני חוטין. והקושר והמתיר. והתופר שתי תפירות. הקורע על מנת לתפור

שְׁתֵּי תַפְּירוֹת־הַצֵּד צָבִי־הַשּׁוֹחֲטִין וְהַמִּפְשִׁיטִין הַמּוֹלְחוֹ
וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ וְהַמּוֹחֲקוֹ וְהַמַּחֲתֹכוֹ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת וְהַמּוֹחֵק עַל מְנַת לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַבּוֹנֶה
וְהַסּוֹתֵר הַמְּכַבֶּה וְהַמְּבַעֵר הַמְּכֶה בַּפִּטִּישׁ הַמוֹצִיא
מִרְשׁוֹת לְרִשּׁוֹת הָרִי אֱלוֹ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר
אַחַת:

ג וְעוֹד כָּלֵל אַחֵר אָמְרוּ כָּל הַכָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין
כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשַּׁבָּת חֵיִב עָלָיו חֲטָאֵת וְכָל שְׂאִינוֹ
כָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וְאִין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשַּׁבָּת אִינוֹ
חֵיִב אֱלָא הַמַּצְנִיעַ:

ד הַמוֹצִיא תֵּבֶן כְּמֵלֶא פִי פָּרָה עֵצָה כְּמֵלֶא פִי גָמֶל
עֶמֶר כְּמֵלֶא פִי טָלָה עֲשָׂבִים כְּמֵלֶא פִי גְדִי עָלִי שׁוֹם
וְעָלִי בְּצָלִים לַחִים כְּגִרוּגְרָת יְבֵשִׁים כְּמֵלֶא פִי גְדִי וְאִין
מַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שְׁלֹא שׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן הַמוֹצִיא
אוֹכְלִים כְּגִרוּגְרָת חֵיִב וּמַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי
שְׁשׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן וְגִרְעִינֵיהֶן וְעוֹקְצִיהֶן
וְסוֹכְנִין וּמִרְסָנִין רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵי עֲדָשִׁים
שֶׁמֶת בְּשִׁלּוֹת עֲמֵהֶן:

פרק ח

הַמוֹצֵיא יֵזֵן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חֵלֶב כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבִשׁ
כְּדֵי לִיתֵן עַל הַפֶּתִית. שֶׁמֶן כְּדֵי לְסוּךְ אֶבֶר
קָטָן. מִים כְּדֵי לְשׁוּף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׂאֵר כָּל הַמְשָׁקִין
בְּרַבִּיעִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין בְּרַבִּיעִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כֹּלֵן בְּרַבִּיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁיעוּרִין הֵלָלוּ. אֲלָא
לְמַצְנִיעִיהֶן:

^ב הַמוֹצֵיא חֵבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזֶן לְקָפָה. גָּמִי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
תְּלָאִי לִנְפֶה וְלִכְבֶּרֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי לְטוֹל מִמֶּנּוּ
מִדַּת מִנְעַל לְקָטָן. נֵיִיר כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין.
וְהַמוֹצֵיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין חֵיִיב. נֵיִיר מַחוּק כְּדֵי לְכַרוֹךְ עַל
פִּי צְלוּחִית קֶטְנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן:

^ג עוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קֶלֶף כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו פְּרָשָׁה
קֶטְנָה שֶׁבִּתְּפִלִּין. שְׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. (דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּדֵי
לְכַתּוֹב מְזוּזָה.) דִּין כְּדֵי לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כָּחוֹל כְּדֵי
לְכַחוֹל עֵין אַחַת:

^ד דָּבֶק כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשֶּׁבִּשְׁבֶּת. זָפֶת וְגִפְרִית כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שַׁעוּה כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. חֲרָסִית
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת פְּטָפוּט. סוֹבִין כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב.
סִיד כְּדֵי לְסוּד אֶצְבַּע קֶטְנָה שֶׁבִּבְנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוֹל. רַבִּי נַחֲמִיא אוֹמֵר כְּדֵי לְסוּד אֲנָדִיפִי:

ה' אָדָמָה כְּחוֹתָם הַמְרָצוּפִין. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים
 אֹמְרִים כְּחוֹתָם הָאִיגְרוֹת. זָבֵל וְחוֹל הִדֵּק כְּדִי לְזַבֵּל קָלַח
 שֶׁל כְּרוּב. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אֹמְרִים כְּדִי לְזַבֵּל
 כְּרִישָׁא. חוֹל הֶגֶס כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא כַף סִיד. קִנָּה כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרָסָס. כְּדִי לְבָשֵׁל בּוֹ
 בִיצָה קָלָה שְׁבִייעִים. טְרוּפָה וְנִתּוּנָה בְּאַלְפָס:

י' עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
 מִמֶּנּוּ חֵף. זְכוּכִית כְּדִי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶפֶר. צְרוֹר אוֹ
 אָבֶן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כְּדִי
 לְזָרוֹק בְּבֵהמָה:

י' חֶרֶס כְּדִי לִתֵּן בֵּין פָּעִים לְחִבְרֵיו. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 מֵאִיר אוֹמֵר כְּדִי לְחַתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֵף עַל פִּי שְׁאִין
 רְאִיָּה לְדַבֵּר זָכָר לְדַבֵּר. שְׁנֵאמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׁ
 לְחַתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה. וְלִחְשׁוֹף
 מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא כנדה שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה שנאמר דרך אניה בלב ים מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה זרעונין ארבעה בארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע שנאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה שנאמר היו נבונים לשלשת ימים מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שער המשתלח שנאמר אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה תבלין כדי לתבל ביצה קלה ומצטרפין זה עם זה קליפי אגוזים קליפי רמונים איסטיס ופואה כדי לצבוע בהן בגד

קִטָּן בְּסִבְכָּהּ מִי רִגְלִים נָתַר וּבֹרִית קְמוּלִיא וְאַשְׁלָג
כְּדִי לִכְבֵּס בָּהֶן בָּגַד קִטָּן בְּסִבְכָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי
לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם:

י פִּלְפֹּלֶת כָּל שֶׁהוּא וְעֵטָרָן כָּל שֶׁהוּא מִיָּנִי בְּשָׁמִים וּמִיָּנִי
מִתְּכוּת כָּל שֶׁהוּא מֵאֲבָנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֵפֶר הַמִּזְבֵּחַ מִקֶּק
סָפְרִים וּמִקֶּק מִטְּפָחוֹתֵיהֶם כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִים אוֹתָן
לְגוֹנָן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף הַמוֹצִיא מִמֶּשֶׁמֶשׁ עֲבוּדָת
אֱלִילִים כָּל שֶׁהוּא שְׁנֵאָמֵר וְלֹא יִדְבֵּק בִּידָד מֵאוֹמָה מִן
הַחֵרֶם:

י הַמוֹצִיא קֶפֶת הָרוֹכֵלִין אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בָּה מִיָּנִין
הַרְבֵּה אֵינּוּ חַיִּיב אֲלָא חֲטָאת אַחַת זֶרְעוֹנִי גְּנֵה פָחוֹת
מִכְּרוֹגֶרֶת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה זֶרַע
קְשׁוּאִין שָׁנִים זֶרַע דְּלוּעִין שָׁנִים זֶרַע פּוֹל הַמְצָרִי שָׁנִים
חֲגָב חֵי (טְהוֹר) כָּל שֶׁהוּא מֵת כְּרוֹגֶרֶת צְפוּרֶת כְּרָמִים
בֵּין חֵיה בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתָה לְרְפוּאָה
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף הַמוֹצִיא חֲגָב חֵי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא
שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתוֹ לִקְטָן לְשִׁחּוֹק בּוֹ:

פרק י

הַמְצַנֵּעַ לְזֶרַע וּלְדוֹגְמָא וּלְרְפוּאָה וְהוֹצִיאֻ בְּשַׁבָּת
חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו אֲלָא
כְּשִׁיעוּרוֹ חֲזֵר וְהַכְּנִיסֻ אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

^ב הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְּנָן עַל הָאֶסְקָפָה בֵּין שְׁחֹזֵר וְהוֹצִיאֵן
בֵּין שֶׁהוֹצִיאֵן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלָאכְתּוֹ בְּבֵית
אֶחָת קָפָה שֶׁהִיא מְלֵאָה פִּירוֹת וְנִתְּנָה עַל אֶסְקָפָה
הַחִיצוֹנָה אִף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבַּחוּץ פָּטוּר עַד
שִׁיוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

^ג הַמוֹצִיא בֵּין בֵּימֵינוֹ בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל
כֶּתֶף חַיִּיב שְׁכֵן מִשָּׂא בְּנֵי קָהֶת כְּלֹאֲחֵר יָדוֹ בְּרָגְלוֹ
בְּפִיו וּבִמְרָקוֹ בְּאֶזְנוֹ וּבִשְׁעָרוֹ וּבַפּוֹנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמִטָּה
בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוֹקוֹ וּבִשְׁפַת חִלּוֹקוֹ בְּמַנְעָלוֹ בְּסַנְדָּלוֹ
פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיאֵין:

^ד הַמִּתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר
לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיִּיב בְּאַמַּת אָמְרוֹ הָאִשָּׁה
הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ חַיִּיבֶת שְׁכֵן
רְאוּי לְהִיּוֹת חוֹזֵר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף מִקְבְּלֵי פֶתַח קֵין:

^ה הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרָבִים חַיִּיב הוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם
פָּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאֻ וְהוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם חַיִּיבִין
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הַמוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר בְּכָלִי:

פֶּטוּר אֶף עַל הַכְּלִי שֶׁהַכְּלִי טָפְלָה לוֹ אֶת הַחֵי בַּמָּטָה.
 פֶּטוּר אֶף עַל הַמָּטָה שֶׁהַמָּטָה טָפְלָה לוֹ אֶת הַמֵּת בַּמָּטָה
 חֵיִיב וְכֵן כְּזֵית מִן הַמֵּת וְכֵזֵית מִן הַנְּבִלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן
 הַשָּׂרֵץ חֵיִיב וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

י הַנּוֹטֵל צִפְרָנָיו זֶה בְּזוֹ אוֹ בְּשֵׁנָיו וְכֵן שְׁעָרוֹ וְכֵן שְׁפָמוֹ
 וְכֵן זָקְנוֹ וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת וְכֵן הַכוֹחֶלֶת וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת הַתּוֹלֵשׁ
 מֵעֵצִין נָקוֹב חֵיִיב וְשֹׁאֵינוֹ נָקוֹב פֶּטוּר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר
 בִּזְהָ וּבִזְהָ:

פרק יא

הַזּוֹרֵק מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת הָרַבִּים מִרְשוֹת הָרַבִּים
 לְרְשוֹת הַיָּחִיד חֵיִיב מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת
 הַיָּחִיד וְרְשוֹת הָרַבִּים בְּאִמְצָע רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב
 וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

ב כִּיצַד שְׁתֵּי גְזוּזָטְרָאוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים
 הַמוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזֶּה לָזֶה פֶּטוּר הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בְּדִיּוֹטָא אַחַת
 הַמוֹשִׁיט חֵיִיב וְהַזּוֹרֵק פֶּטוּר שֶׁכֵּךְ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם
 שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זֶה אַחֵר זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקָּרְשִׁים
 מִזֶּה לָזֶה אֲבָל לֹא זוֹרְקִין חוּלִית הַבּוֹר וְהַסֹּלַע שֶׁהֵן גְּבוּהִין
 עֲשָׂרָה וָרַחֲבָן אֲרֻבָּעָה הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גִּבָּן חֵיִיב
 פָּחוֹת מִכֵּן פֶּטוּר:

ג' הזורק ארבע אמות בפתל. למעלה מעשרה טפחים.
 בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים. בזורק בארץ.
 הזורק בארץ ארבע אמות חייב זרק לתוך ארבע אמות.
 ונתגלגל חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות.
 ונתגלגל לתוך ארבע אמות חייב:

ד' הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים
 וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק לתוכו ארבע אמות
 חייב. וכמה הוא רקק מים. פחות מעשרה טפחים. רקק
 מים וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע
 אמות חייב:

ה' הזורק מן הים ליבשה. ומן היבשה לים. ומן הים
 לספינה. ומן הספינה לים. ומן הספינה לחברתה. פטור.
 ספינות קשורות זו בזו. מטלטלין מזו לזו. אם אינן
 קשורות. אף על פי שמקפות. אין מטלטלין מזו לזו:

ו' הזורק ונזכר לאחר שיצתה מידו. קלטה אחר. קלטה
 כלב. או שנשרפה. פטור. זרק לעשות חבורה. בין באדם.
 ובין בבבהמה. ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור. זה
 הכלל. כל חייבי חטאות אינן חייבין. עד שתהא תחלתן
 וסופן שגגה. תחלתן שגגה וסופן זדון. תחלתן זדון וסופן
 שגגה. פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה:

פרק יב

הַבּוֹנָה • כַּמָּה יבִּנָּה וַיְהִי חַיִּיב הַבּוֹנָה כָּל שֶׁהוּא •
וְהַמְסִיתָ • וְהַמָּכָה בַּפֶּטִישׁ • וּבַמַּעֲצָד • וְהַקּוֹדֵחַ
כָּל שֶׁהוּא • חַיִּיב • זֶה הַכָּלִל • כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלָאכָתוֹ
מִתְקַיֵּימָת בְּשַׁבָּת • חַיִּיב • רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אִף הַמָּכָה בַּקּוֹרְנָס עַל הַסֵּדֶן בְּשַׁעַת מְלָאכָה חַיִּיב • מִפְּנֵי
שֶׁהוּא כֹמֶתֶקֶן מְלָאכָה:

^א הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא • הַמְנַבֵּשׁ • וְהַמְקַרְסֵם • וְהַמְזָרֵר כָּל
שֶׁהוּא • חַיִּיב • הַמְלַקֵּט עֵצִים • אִם לְתֵקֶן כָּל שֶׁהוּא • אִם
לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בִּיצָה קֹלֶה • הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים • אִם לְתֵקֶן
כָּל שֶׁהוּא • אִם לְבַהֲמָה • כִּמְלֵא פִי גְדִי:

^ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • בֵּין בִּימִינוֹ • בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ • בֵּין מִשֵּׁם
אֶחָד • בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת • בֵּין מִשְׁתֵּי סִמְמָנוֹת • בְּכָל לָשׁוֹן
חַיִּיב • אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם
רוּשָׁם • שֶׁכַּךְ הָיוּ כּוֹתְבִין עַל קֶרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן • לִידַע אִיזוֹ בֶּן
זוּגוֹ • אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) מְצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל • שֵׁם
מִשְׁמָעוֹן וּשְׁמוּאֵל • נַח מִנְחוֹר • דָּן מִדְּנִיאֵל • גָּד מִגְּדִיאֵל:

^ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד • חַיִּיב • כָּתַב בְּדִיּוֹ •
בְּסֵם • בְּסִקְרָא • בְּקוּמוֹס • וּבְקִנְקִנְתּוֹס • וּבְכָל דְּבַר שֶׁהוּא
רוּשָׁם • עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זָוִיּוֹת • וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִנְקָס • וְהוּן
נִהְיִין זֶה עִם זֶה חַיִּיב • הַכּוֹתֵב עַל בִּשְׁרוֹ חַיִּיב • הַמְסִיר
עַל בִּשְׁרוֹ • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאֵת • וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה כתב במשקין. במי פירות. באבק דרכים. באבק הסופרים. ובכל דבר שאינו מתקיים. פטור. לאחר ידו. ברגלו. בפיו. ובמרפיקו. כתב אות אחת סמוך לכתב. וכתב על גבי כתב. נתפון לכתוב ח"ת וכתב שני זי"ן. אחת בארץ ואחת בקורה. כתב על שתי כותלי הבית. על שני דפי פנקס. ואין נהגין זה עם זה. פטור. כתב אות אחת נוטריקון. רבי יהושע בן בתירא מחייב וחכמים פוטרין:

י הכותב שתי אותיות בשתי העלמות. אחת שחרית ואחת בין הארבעים. רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת על האריגה חייב. וחכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

ב העושה שתי בתי גירין. בגירין. בקירוס. בגפה. בכברה. ובסל חייב. והתופר שתי תפירות. והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

ג הקורע בחמתו. ועל מתו. וכל המקלקלן פטורין. והמקלקל על מנת לתקן. שיעורו כמתקן:

ד שיעור המלבן. והמנפץ. והצובע. והטווה. כמלא רוחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין. שיעורו כמלא הסיט:

ה רבי יהודה אומר. הצד צפור למגדל. וצבי לבית.
חייב. וחכמים אומרים. צפור למגדל. וצבי לבית. ולחצר
ולביבין. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביבין
שוין. זה הכלל. כל המחסר צידה פטור. ושאינו מחסר
צידה חייב:

י צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו. חייב. נעלו שנים
פטורין. לא יכול אחד לנעול. ונעלו שנים. חייבין. ורבי
שמעון פוטר:

י יושב האחד על הפתח ולא מלאהו. יושב השני ומלאהו.
השני חייב. יושב הראשון על הפתח ומלאהו. ובא השני
וישב בצדו. אף על פי שעמד הראשון והלך לו. הראשון
חייב. והשני פטור. הא למה זה דומה. לנועל את ביתו
לשמרו. ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שמנה שרצים האמורים בתורה. הצדן והחובל בהן
חייב. ושאר שקצים ורמשים. החובל בהן פטור.
הצדן לצורך. חייב. ושלא לצורך. פטור. חיה ועוף
שברשותו. הצדן פטור. והחובל בהן. חייב:

ב אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא את מי מלח.
וטובל בהן פתו. ונותן לתוך התבשיל. אמר רבי יוסי.

והלא הוא הילמי בין מרבה ובין מועט ואלו הן מי מלח
המתרין נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:

^ג אין אוכלין איזוב יון בשבת לפי שאינו מאכל בריאים.
אבל אוכל הוא את יועזר ושזתה אבוב רועה כל
האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שזתה חוץ
ממי דקלים וכוס עקרים מפני שהן לירוקה אבל שזתה
הוא מי דקלים לצמא וסד שמן עקרין שלא לרפואה:

^ד החושש בשניו לא יגמע בהן את החמץ אבל מטביל
הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא החושש במתניו לא
יסוד יין וחמץ אבל סד הוא את השמן ולא שמן ורד.
בני מלכים סכין שמן ורד על מכותיהן שכן דרכם לסוד
בחול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כך הוא חייב
על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו
באחת מידי אין חייבין עליו:

^ה יש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין
וכקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבבא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות יין
ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר

קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבֵּהמָה· בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵצֵא· קוֹשְׁרִין דְּלִי
בְּפִסְיָא· אָבֵל לֹא בְּחֶבֶל· רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר· כָּלֵל אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה· כָּל קֶשֶׁר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא· אֵין חֵיבִין עָלָיו:

^א מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים· אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִלִּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת· אָבֵל לֹא מְשַׁבֵּת
לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת· רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִיוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבָּת· וְחֻלְבֵי שַׁבָּת
קֹרְבִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים· (אָבֵל לֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
בְּשַׁבָּת)· רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קֹרְבִין בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים· וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים קֹרְבִין בְּשַׁבָּת:

פרק טז

כָּל כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ· מִצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה· בֵּין שְׁקוּרִין
בָּהֶן· וּבֵין שְׁאִין קוּרִין בָּהֶן· וְאֵף עַל פִּי שְׁכֶתוּבִים בְּכָל
לְשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה· וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוּרִין בָּהֶם· מִפְּנֵי בְטוּל
בֵּית הַמִּדְרָשׁ· מִצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר· וְתִיק הַתְּפִלִּין
עִם הַתְּפִלִּין· וְאֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּתוֹכָן מְעוֹת· וְלִהְיוֹן מִצִּילִין
אוֹתָן· לְמַבּוּי שְׁאִינוֹ מִפְּלֹשׁ· בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמִפְּלֹשׁ:

^ב מִצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· הָרָאוּי לְאָדָם לְאָדָם· הָרָאוּי
לְבֵהמָה לְבֵהמָה· בִּיצֵד· גִּפְלָה דְּלִיקָה בְּלִילֵי שַׁבָּת· מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· בְּשַׁחֲרִית מִצִּילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת·

בַּמִּנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לְעוֹלָם מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

א מִצִּילִין סֵל מֵלֹא כִכְרוֹת. וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת. וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה. וְחֻבִּית שֶׁל יִין. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פְּקָחִין. עוֹשִׂין עִמּוֹ חֲשָׁבוֹן אַחֵר
הַשָּׁבֶת. לְהִיכֵן מִצִּילִין אוֹתָן. לְחַצֵּר הַמְּעוֹרְבֶת. בֶּן בְּתִירָא
אוֹמֵר אֵף לְשֹׁאֵינָה מְעוֹרְבֶת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כָּלִי תִשְׁמִישׁוֹ. וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה שִׁיכוֹל
לְלַבֹּשׁ. וְעוֹטֵף כָּל מָה שִׁיכוֹל לְעֵטוֹף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שְׁמוֹנָה עָשָׂר כָּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נָנָס אוֹמֵר. פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי. עַל גְּבִי
שִׂידָה תִּיבָה וּמִגְדָּל שְׁאָחֵז בָּהֶן אֶת הָאוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מִתְרַדֵּף. וְעוֹשִׂין מַחִיצָה בְּכָל הַכָּלִים. בֵּין מְלֵאִים בֵּין רִיקָנִים.
בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תַעֲבוֹר הַדְּלִיקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכָלִי חָרָס
חֲדָשִׁים מְלֵאִים מִיָּם. לְפִי שֶׁאֵין יָכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר.
וְהֵן מִתְבַּקְּעִין וּמִכְכִּין אֶת הַדְּלִיקָה:

ו נִכְרִי שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין אוֹמְרִין לוֹ כֶּכָּה וְאַל תִּכְבֶּה. מִפְּנֵי
שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ. מִפְּנֵי שֶׁשְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן:

י' כּוֹפִין קְעָרָה עַל גְּבֵי הַנֵּר. בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵּאָחֲזוּ בַּקּוֹרָה.
וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן. וְעַל עֶקְרֵב שְׁלֹא תִשּׁוּד. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרְבִי. וְאָמַר
חֹזֵשֶׁנִּי לוֹ מַחֲטָאֵת:

ח' נָכְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם
בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. מִלֹּא מִים לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ.
מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. עֲשֶׂה
גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל
יִשְׂרָאֵל אֲסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין
בְּסַפִּינָה. וְעֲשֶׂה גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. וַיֵּרְדּוּ בּוֹ רַבֵּן גְּמְלִיאֵל
וְזֻקְנִים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַבָּלִים נִיטְלִים בְּשַׁבָּת וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן אֵף עַל פִּי
שְׁנַת־פָּרְקוֹ בְּשַׁבָּת שְׁאִינָן דּוֹמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית לְפִי
שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

^א נִיטֵל אָדָם קֶרֶנֶס לְפַצַּע בּוֹ אֶת הָאֵגוּזִים וְקֶרְדּוֹם לַחֲתוּךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגְרוֹת אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמְזֻלָּג לְתַת
עָלָיו (פֶּת) לְקָטֵן אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכָּר לְתַחוּב בּוֹ מַחֲט
שֶׁל יָד לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל סְקָאִים לְפִתּוּחַ בּוֹ אֶת
הַדִּלְת:

^א קָנָה שֶׁל זֵיתִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה וְאִם
לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת:

^ד (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַבָּלִים נִטְלִין חוּץ מִן הַמָּסֶר
הַגָּדוֹל וַיִּתֵּד שֶׁל מַחֲרִישָׁה כָּל הַבָּלִים נִטְלִין לְצוּרָךְ וְשֶׁלֹּא
לְצוּרָךְ רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֲלֵא לְצוּרָךְ:

^ה כָּל הַבָּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת שֶׁבְּרִיהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן)
וּבִלְבָד שֶׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָה שֶׁבְּרִי עֲרֵבָה לְכֶסוֹת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית שֶׁבְּרִי זְכוּכִית לְכֶסוֹת בָּהֶן אֶת פִּי
הַפֶּךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שֶׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָתָן:

שְׁבִרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה וְשִׁבְרֵי זְכוּכִית לְצוּק
לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֶבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ אִם מְמַלְאִין בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת מְמַלְאִין
בָּהּ וְאִם לֹא אֵין מְמַלְאִין בָּהּ זְמוּרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה
בְּטַפִּיחַ מְמַלְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת:

^י פֶּקֶק הַחֲלוּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קְשׁוּר וְתִלְוִי
פּוֹקֵקִין בּוֹ וְאִם לֹא אֵין פּוֹקֵקִין בּוֹ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין
כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כְּסוּיֵי הַפְּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה נְטִלִים (עֲמָהֶן)
בַּשַּׁבָּת אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכִסּוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת אֲבָל בְּכִסּוּיֵי הַפְּלִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נְטִלִים
בַּשַּׁבָּת:

פרק יח

מִפְּנֵין אֶפִּילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תֵּבָן וְשֶׁל תְּבוּאָה
מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּלַת בֵּית הַמְּדֻרָשׁ אֲבָל
לֹא אֶת הָאוֹצֵר מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה וּדְמָאִי וּמַעֲשֵׂר
רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ
וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל לַעֲנִיִּים אֲבָל לֹא
אֶת הַטֶּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ
וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֹא אֶת הַלּוֹף:

ולא את החרדל רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוף מפני
שהוא מאכל עורבין:

ב חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינו
למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין
אותן כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו
תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס מדדין עגלין
וסייחין (ברשות הרבים) אשה מדדה את בנה אמר רבי
יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל
אם היה גורר אסור:

ג אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין ומילדין
את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום
ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטבור רבי יוסי
אומר אף חותכין וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביא
בשבת מגלה ובסכנה מכסהו על פי עדים ועוד
אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות פחמין לעשות
(כלי) ברזל כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר
לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי
אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

^ב עוֹשִׁין כָּל צָרְכֵי מִלָּה בַּשַּׁבָּת מוֹחֲלִין וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִיסְפְּלָגִית וְכֻמוֹן אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת לֹעֵס בְּשֵׁנָיו וְנוֹתֵן אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת יִנָּתֵן זֶה בַּעֲצָמוֹ וְזֶה בַּעֲצָמוֹ וְאֵין עוֹשִׁין לָהּ חֲלוּק לְכַתְּחֻלָּה אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמִרְטוּט אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא וְאֵפִילוֹ מַחְצֵר אַחֲרָת:

^ג מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּלָּה וּבֵין לְאַחֵר הַמִּלָּה וּמוֹזְלִפִּין עָלָיו בֵּיד אֲבָל לֹא בִכְלִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כּוֹאֲבִים סִפֵּק וְאַנְדְּרוּגִינוֹס אֵין מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְרַבִּי יְהוּדָה מְתִיר בְּאַנְדְּרוּגִינוֹס:

^ד מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת אֶחָד לְמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת חַיִּיב אֶחָד לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת רַבִּי אֶלְעָזָר מְחַיִּיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

^ה קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמוּנָהּ וּלְתַשְׁעָהּ וּלְעֶשְׂרָהּ וּלְאַחַד עָשָׂר וּלְשָׁנִים עָשָׂר לֹא פָחוֹת וּלֹא יוֹתֵר הָא פִּיֶּצֶד כְּדַרְכּוֹ לְשִׁמוּנָהּ נוֹלָד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתַשְׁעָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרָהּ יוֹם טוֹב לְאַחֵר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֵׁל רֹאשׁ

השנה. נמול לשנים עשר. קטן החולה. אין מזהלן אותו
עד שיבריא:

¹ יאלו הן ציצין המעכבין את המילה. בשור החופה את
רוב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשור
מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה. כאלו
לא מל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב.
ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל
נותנין לתלויה ביום טוב:

² נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומצננין את
היין בסודרין. ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנגת של
חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר בשבת
בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר
הכל לפי האורחין:

³ אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך החמץ.
ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך
הכברה. או לתוך הכלכלה. אין כוברים את התבן בכברה.
ולא יתננו על גבי מקום גבוה. בשביל שירד המוץ. אבל
נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך האבוס:

י גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרים נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו אבל מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מנענעו בידו מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ושל כובסין לא יגע בו רבי יהודה אומר אם היה מותר מערב שבת מתיר את כלו ושומטו:

פרק כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בתוכה ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדמע באחד ומאה:

ב האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות היתה עליו לשלשת מקנחו בסמרטוט היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה:

ג בית שמאי אומרים מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין ובית הלל אומרים נוטל את הטבלא פלה ומנערה מעבירין מעל השלחן פירורין פחות מכוזת ושער של

אֶפּוֹנִים. וְשֹׁעַר עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל בְּהֶמָּה. סְפּוּג
אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה. מְקַנְחִין בּוֹ. וְאִם לֹא אֵין
מְקַנְחִין בּוֹ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשֶׁבֶת.
וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טוֹמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה. מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת
וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
יִסְפּוּג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין. וְאִם
יֵצְאוּ מִעֲצָמָן אֲסוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹאֻכְלִים.
הַיּוֹצֵא מֵהֶן מוֹתֵר. וְאִם לְמִשְׁקִין. הַיּוֹצֵא מֵהֶן אֲסוּר. חֲלוֹת
דְּבַשׁ שֶׁרִסְקוֹן מִעֵרֵב שֶׁבֶת. וַיֵּצְאוּ מִעֲצָמָן אֲסוּרִים. וְרַבִּי
אֵלִיעֶזֶר מַתִּיר:

ב כָּל שֶׁבֶא בְּחֻמִּין מִעֵרֵב שֶׁבֶת. שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמִּין
בְּשֶׁבֶת. וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמִּין מִעֵרֵב שֶׁבֶת. מְדִיחִין אוֹתוֹ
בְּחֻמִּין בְּשֶׁבֶת. חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשֵׁן (וְדָגִים מְלֻוּחִים
קִטְנִים). וְקוֹלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הִיא גִּמְרָה מְלֹאכְתָּן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית. לֹאֻכֹּל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת. וּבִלְבָד
שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין נֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מַצָּדָה. וְאִם
הִיְתָה נְקוּבָה. לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שְׁעוּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַרְחֵה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֵרֵב.
וְאָמַר חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מַחֲטָאָה:

י נֹתֵנִין תְּבַשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר. בְּשֶׁבִיל שְׂיָהָא שְׁמוּר. וְאֵת
הַמֵּים הַיָּפִים בָּרָעִים. בְּשֶׁבִיל שְׂיַצְנוּ. וְאֵת הַצּוֹנֵן בַּחֲמָה.
בְּשֶׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלִיו בַּדֶּרֶךְ בַּמֵּים. מִהֲלֹךְ בָּהֶן
וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אֲבָל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה הָרוֹחֵץ בְּמֵי מַעְרָה. וּבְמֵי טְבֵרְיָא. וְנִסְתַּפֵּג אֶפְּלוֹ
בְּעֶשֶׂר אֱלֻנְטִיאוֹת. לֹא יֵבִיאם בִּידּוֹ. אֲבָל עֲשֶׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֱלֻנְטִית אַחַת. פְּנִיָּהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם.
וּמִבִּיאִין אוֹתָן בִּידּוֹ:

י סָכִין וּמִמְשָׁמֶשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אֲבָל לֹא מִתַּעֲמָלִים וְלֹא
מִתְגַּרְדִּין. אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה. וְאֵין עוֹשִׂין אֶפִיקִטוּזִין.
וְאֵין מַעֲצִבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי
שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא
כְּדֶרְכּוֹ. וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ כְּדֵי יֵזֶן וְכְדֵי שְׁמֹן וּבִלְבָד שְׁלֹא
 יֹאמֶר לוֹ הַלּוֹיֵנִי וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֵרְתָּהּ כְּכֹרוֹת.
 וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֶשְׁבֹן
 לְאַחֵר שַׁבָּת וְכֵן עָרַב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שָׁחַל לִהְיוֹת
 בְּשַׁבָּת מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פֶּסַחוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
 חֶשְׁבֹן לְאַחֵר יוֹם טוֹב:

ב מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרָפְרוֹתָיו מִפִּיּוֹ אֲבָל לֹא מִן
 הַכֶּתֶב וּמִפִּיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן וּבִלְבָד
 שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְנָה גְדוֹלָה כְּנֶגֶד קִטְנָה מִשּׁוּם קִבְיָא
 וּמִטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקִּדְּשִׁים בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל
 הַמְּנוֹת:

ג לֹא יִשְׁכּוֹר (אָדָם) פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת וְלֹא יֹאמֶר אָדָם
 לְחֲבִירוֹ לִשְׁכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים אֵין מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם
 לִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהִבִּיא פִּירוֹת אֲבָל מִחֲשִׁיד הוּא
 לְשִׁמּוֹר וּמִבִּיא פִּירוֹת בִּידוֹ כָּלֵל אָמַר אָבָא שְׂאוּל כָּל
 שְׂאֵנִי זָכָאִי בְּאֻמִּירְתּוֹ רְשָׁאִי אֲנִי לְהַחֲשִׁיד עָלָיו:

ד מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפָקַח עַל עֶסְקִי כֵּלָה וְעַל עֶסְקִי
 הַמֵּת לְהִבִּיא לוֹ אֶרֶז וְתַכְרִיכִין גּוֹי שֶׁהִבִּיא חֲלִילִין
 בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל אֵלֹא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם
 קְרוֹב עָשׂוּ לוֹ אֶרֶז וְחִפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקְבֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם
 בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקְבֵּר בּוֹ עוֹלָמִית:

ה עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֶּת. סָכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְזוּ בּוֹ אֲבָר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכֶּר מִתַּחְתָּיו. וּמְטִילִין אוֹתוֹ עַל הַחוּל בְּשֶׁבִיל שְׂמִיתִין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלְּחִי. לֹא שְׂעֵלָה אֲלֵא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרֶה שְׁנֵשְׁבָרָה. סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל. אוֹ בְּאֲרוֹכוֹת הַמָּטָה. לֹא שְׂתַעֲלָה. אֲלֵא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְאַמְצִין אֶת הַמֶּת בְּשֵׁבֶת. וְלֹא בַחוּל עִם יְצִיאַת נֶפֶשׁ. וְהַמְאַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. הֵרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד

מִי שֶׁהֶחֱשִׁיד לֹו בְּדֶרֶךְ. נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנֶּכְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נֶכְרִי מֵנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה. נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנֶּטְלִין בְּשֵׁבֶת. וְשֹׁאֵינָן נֶטְלִין בְּשֵׁבֶת. מִתִּיר אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶן:

ב מִתִּירִין פָּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה. וּמִפְסָפְסִין אֶת הַכִּיפִין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין. אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת. וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין. לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין גָּסָה. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בַּחֲרוּבִין לְדָקָה:

ג אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל. וְלֹא דוֹרְסִין. אֲבָל מְלַעֲיטִין. וְאֵין מְמָרִים הָעֵגְלִין אֲבָל מְלַעֲיטִין. וּמֵהַלְקָטִין לְתִרְגָּמוֹלִים. וְנוֹתְנִים מִים לְמוֹרְסָן. אֲבָל לֹא גוֹבְלִים. וְאֵין נוֹתְנִין מִים לִפְנֵי דְבוּרִים. וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׁוּבָךְ. אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אוֹוִזִין וְתִרְגָּמוֹלִים. וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

י' מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבֶּהֱמָה. וְאֵת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכְּלָבִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נִבְלָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת. אֲסוּרָה. לְפִי שְׂאִינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין לְנְדָרִים שֶׁהֵן לְצוּרָה
הַשַּׁבָּת. וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר. וּמוֹדְדִין אֶת הַמְטָלִית. וְאֵת
הַמְקָוָה. וּמַעֲשֶׂה בְיָמֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק. וּבְיָמֵי אָבִי
שְׂאוּל בֶּן בְּטָנִית. שֶׁפָּקְדוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטַפִּיחַ. וְקִשְׁרוּ
אֶת הַמְקִידָה בְּגָמִי. לִידַע. אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתַח טַפַּח
אִם לֹאוֹ. וּמַדְבְּרִיהֶם לְמַדְנוּ. שֶׁפּוֹקְקִין. וּמוֹדְדִין. וְקוֹשְׁרִין
בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה. למעלה מעשרים אמה ימעט. רבי יהודה אומר אינו צריך. והרחב מעשר אמות ימעט. ואם יש לו צורת פתח. אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעט:

ב הכשר מבוי. בית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים לחי או קורה. רבי אליעזר אומר לחיין. משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות. שהוא נתר או בלחי או בקורה. על מה נחלקו. על רחב מארבע אמות ועד עשר. שבית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים או לחי או קורה. אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח. ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים. דיה לקורה שתהא רחבה טפח. כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח. רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים. רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקומה. רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגולה.

רואין אותה כאלו היא מרבעת. כל שיש בהקיפו שלשה
טפחים. יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו. גבהן עשרה טפחים. ורחבן ועבין כל
שהוא. רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

י בכל עושין לחיין. אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי
יוסי אומר. ומטמא משום גלל. ורבי מאיר מטהר. וכותבין
עלין גטי נשים. ורבי יוסי הגלילי פוסל:

ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה.
מטלטלין בתוכה. ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים.
ולא יהו פרצות יתרות על הבנין. כל פרצה שהיא כעשר
אמות מתרת. מפני שהיא כפתח. יתר מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. וזה למעלה מזה.
ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים. שיעור
חבלים ועובין יתר על טפח. כדי שיהא הכל עשרה
טפחים:

י מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה
טפחים. בשיירה דברו. דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים
לא דברו בשיירה אלא בהווה. כל מחיצה שאינה של
שתי ושל ערב אינה מחיצה. דברי רבי יוסי בר יהודה.
וחכמים אומרים משני דברים. ארבעה דברים פטרו

בַּמַּחֲנֶה מְבִיאִין עֵצִים מִכָּל מָקוֹם וּפְטוּרִים מִרְחִיצָת
יָדִים וּמִדְמָאֵי וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פֶּסֶין לְבִירָאוֹת אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עֶשֶׂר אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין וְאַרְבַּעַה פְּשׁוּטִים גָּבֵהֶן
עֲשָׂרָה טַפָּחִים וְרַחְבֵּן שֵׁשֶׁה וְעֵבֶין כָּל שֶׁהוּא וּבִינֵיהֶן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע קְשׁוּרוֹת וְלֹא מוֹתָרוֹת
אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהִקְרִיב לְבָאֵר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה פֶּרֶה רֹאשָׁה וְרִבָּה
בְּפָנִים וְשׁוֹתָהּ מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא וּבִלְבָד שִׁירָבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סְאֲתִים אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סְאֲתִים אֵלָּא לַגָּנָה וְלַקֶּרֶף אָבֵל אִם הָיָה דִּיר
אוֹ סֹהַר אוֹ מִקְצָה אוֹ חֶצֶר אָפִילוּ בֵּית חֲמִשָּׁת כּוּרִין
אָפִילוּ בֵּית עֲשָׂרָה כּוּרִין מוֹתֵר וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא
וּבִלְבָד שִׁירָבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הַרְבֵּים) מִפְּסִיקְתָּן
יִסְלְקָנָה לְצַדְדֵּין וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ אֶחָד בּוֹר
הַרְבֵּים וּבָאֵר הַרְבֵּים וּבָאֵר הַיָּחִיד עוֹשִׂין לָהֶן פֶּסֶין אָבֵל

לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי
 רַבִּי עֲקִיבָא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא אוֹמֵר אֵין עוֹשִׁין פֶּסֶן
 אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין חֲגוּרָה גְבוּהָה
 עֲשָׂרָה טַפָּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא הִגְנָה וְהִקְרַפָּף שֶׁהִיא
 שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים מִקְפֹּת
 גָּדַר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים מְטַלְטֵל בְּתוֹכָהּ וּבְלֶבֶד שִׁישׁ
 בָּהּ שׁוֹמְרִיהָ אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שֶׁתְּהֵא סְמוּכָה לְעִיר רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה
 מְטַלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין בָּהּ אֶחָד
 מִכָּל אֵלוֹ מְטַלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ וּבְלֶבֶד שֶׁיְהֵא בָּהּ שְׁבָעִים
 אַמָּה וְשִׁירִיִּים עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר אִם הִיְתָה אֶרְכָּה יִתֵּר עַל רְחֻבָּהּ אֶפִּילוֹ אַמָּה אַחַת
 אֵין מְטַלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֶרְכָּה פִּי
 שְׁנַיִם בְּרֻחְבָּהּ מְטַלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלִעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶפִּילוֹ הִיא
 כְּבֵית כּוֹר וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חָצַר שֶׁשָּׂכַח אֶחָד
 מֵהֶן וְלֹא עִירַב בֵּיתוֹ אֶסּוּר מְלַחֲכָנִים וּמְלַהוּצִיא לוֹ אֲבָל
 לָהֶם מוֹתֵר וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעֶקְרָבָנִין בְּפֶסֶח
 וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא מָצָאתִי:

פרק ג

בבבּל מְעַרְבִין ומשַׁתְּתִפִּין. חוץ מן הַמִּים ומן הַמֶּלֶח.
 וְהַכֹּל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן הַמִּים ומן הַמֶּלֶח.
 הַנּוֹדֵר מִן הַמְּזוּזִין מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמִּים. מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין
 וּלְיִשְׂרָאֵל בַּתְּרוּמָה. סוֹמְכֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין. וּלְכַהֵן בְּבֵית
 הַפָּרֶס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת. מִפְּנֵי
 שֵׁיכּוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וּלְאָכּוֹל:

^ב מְעַרְבִין בְּדִמָּאִי. וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ.
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבַתְּרוּמָה). אָבֵל לֹא בְּטָבֵל. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ.
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירובו בִּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקֹטֵן. וּבִיד מִי שֶׁאִינוֹ
 מוֹדֶה בְּעִירובו. אִינוֹ עִירוב. וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבֵּלוֹ
 מִמֶּנּוּ. הֵרִי זֶה עִירוב:

^ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים. אֵין עִירובו עִירוב.
 לְמַטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בַּבּוֹר אֲפִילוּ
 עֲמוּק מֵאָה אַמָּה. עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ וְנָעוּץ. אֲפִילוּ גְבוּהָה
 מֵאָה אַמָּה. הֵרִי זֶה עִירוב. נִתְּנוּ בַּמַּגָּדֵל וְנָעַל בְּפָנָיו. וְאִבַּד
 הַמַּפְתָּח. הֵרִי זֶה עִירוב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אִינוֹ יוֹדֵעַ
 שֶׁהַמַּפְתָּח בַּמְּקוֹמוֹ אִינוֹ עִירוב:

י נִתְּגַלְגַּל חוּץ לַתַּחֲנוּם וְנִפְּל עָלָיו גֵּל אֹרֶז נִשְׂרָף אֹרֶז תְּרוּמָה וְנִטְמָאָה מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ עִירוּב מִשְׁחָשִׁיכָה הֵרִי זֶה עִירוּב אִם סֶפֶק רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הֵרִי זֶה חֹמֶר גָּמֹל רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סֶפֶק עִירוּב כָּשֵׁר אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָטוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמֻשָּׁה זִקְנִים עַל סֶפֶק עִירוּב שְׁכָשֵׁר:

ה מִתְּנָה אָדָם עַל עִירוּבוֹ וְאוֹמֵר אִם בָּאוּ גוֹיִם מִן הַמִּזְרָח עִירוּבִי לְמַעַרְב מִן הַמַּעַרְב עִירוּבִי לְמִזְרָח אִם בָּאוּ מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֵרְצָה אֵלֶּךְ לֹא בָּאוּ לֹא מִכָּאן וְלֹא מִכָּאן הֵרִינִי כְּבִנִי עִירִי אִם בָּא חֶכֶם מִן הַמִּזְרָח עִירוּבִי לְמִזְרָח מִן הַמַּעַרְב עִירוּבִי לְמַעַרְב בָּא מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֵרְצָה אֵלֶּךְ לֹא מִכָּאן וְלֹא מִכָּאן הֵרִינִי כְּבִנִי עִירִי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה אֶחָד מֵהֶן רַבּוֹ יֵלֶךְ אֲצֵל רַבּוֹ וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם רַבּוֹתָיו לְמָקוֹם שְׁיִרְצָה יֵלֶךְ:

י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יוֹם טוֹב הַסְּמוּד לְשַׁבָּת בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירוּבִין וְאוֹמֵר עִירוּבִי הָרֵאשׁוֹן לְמִזְרָח וְהַשֵּׁנִי לְמַעַרְב הָרֵאשׁוֹן לְמַעַרְב וְהַשֵּׁנִי לְמִזְרָח עִירוּבִי הָרֵאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי כְּבִנִי עִירִי עִירוּבִי הַשֵּׁנִי וְהָרֵאשׁוֹן כְּבִנִי עִירִי וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מְעַרְב לְרוּחַ אַחַת אוֹ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֶקֶר אוֹ מְעַרְב לְשְׁנֵי יָמִים אוֹ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֶקֶר בִּיצֵד יַעֲשֶׂה מוֹלִיכוֹ בְּרֵאשׁוֹן וּמַחֲשִׁיד עָלָיו וְנוֹטְלוֹ וּבֹא לוֹ בְּשָׁנִי מַחֲשִׁיד עָלָיו וְאוֹכְלוֹ וְנִמְצָא מִשְׁתַּכֵּר בְּהִלְכָתוֹ וּמִשְׁתַּכֵּר בְּעִירוּבוֹ נֶאֱכַל בְּרֵאשׁוֹן:

עירוב לראשון ואינו עירוב לשני. אמר רבי אליעזר מזדים אתם לי שהם שתי קדושות:

י רבי יהודה אומר ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר. מערב אדם שני ערובין. ואומר עירובי בראשון למזרח. ובשני למערב. בראשון למערב. ובשני למזרח. עירובי בראשון. ובשני כבני עירי. עירובי בשני. ובראשון כבני עירי. ולא הודו לו חכמים:

יז ועוד אמר רבי יהודה מתנה אדם על הפלפלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון. תאכל בשני. ולא הודו לו חכמים:

יח רבי דוסא בן הרפינס אומר העובר לפני התיבה ביום טוב ראשון של ראש השנה. אומר החליצנו יי אלהינו את יום ראש החדש הזה. אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר. אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גוֹיִם. אוֹ רוּחַ רָעָה. אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע
אֲמוֹת. הִחֲזִירוּהוּ. כְּאֵלוֹ לֹא יָצָא. הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
אַחֲרָתָּה. נִתְּנוּהוּ בְּדִיר. אוֹ בְּסֶהַר. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֹךְ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע אֲמוֹת. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ
מִפְּרָנְדִּיסִים. וְהִפְלִיגָה סְפִינָתָם בֵּינֵם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָלְכוּ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא
לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. שָׂרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

^ב פֶּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבֵּן
גַּמְלִיאֵל. מָה אָנוּ לִירֹד. אָמַר לָהֶן מִתָּרִים אַתֶּם. שֶׁכָּבֶד
הָיִיתִי מִסֵּתֶכֶל. וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה:

^ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ כָּבֵד נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. יֵשׁ לוֹ
אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. כְּאֵילוֹ לֹא
יָצָא. שֶׁכָּל הַיּוֹצֵאִים לְהַצִּיל חוֹזְרִין לְמִקְוָמָן:

^ד מִי שֶׁיָּשֵׁב בְּדֶרֶךְ. וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סָמוּךְ לָעִיר.
(הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כְּוִנָּתוֹ לִכְדֹּךְ לֹא יִכְנֹס. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכְנֹס. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה הָיָה.
וְנִכְנָס רַבִּי טַרְפוֹן בְּלֹא מִתְכַּוֵּן:

^ה מִי שֶׁיָּשֵׁן בְּדֶרֶךְ וְלֹא יָדַע שֶׁחֲשִׁיכָה. יֵשׁ לוֹ אֱלֹפִים אִמָּה
לְכָל רוּחַ. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין לוֹ

אֵלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְהוּא בְּאַמְצָעַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְאַיִזָּה רוּחַ שִׁירְצָה יֵלֵךְ. וּמוּדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵם בֵּרֶר לוֹ שְׂאִינוּ יָכוֹל לַחְזוֹר בּוֹ:

^י הָיוּ שְׁנַיִם מְקַצֵּת אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה בְּתוֹךְ אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה. מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּאַמְצָע. וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹצִיא זֶה מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. הָיוּ שְׁלֹשָׁה. וְהָאֲמָצְעִי מְבַלֵּעַ בֵּינֵהֶן. הוּא מוֹתֵר עִמָּהֶן. וְהֵם מוֹתֵרִין עִמּוֹ. וּשְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים אֲסוּרִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה לְשִׁלְשׁ חֲצוֹת הַפְּתוּחוֹת זֶה לָזוֹ. וּפְתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. עִירְבוּ שְׁתֵּיהֶן עִם הָאֲמָצְעִית הִיא מוֹתֵרֶת עִמָּהֶן וְהֵם מוֹתֵרִים עִמָּהּ. וּשְׁתֵּים הַחִיצוֹנוֹת אֲסוּרוֹת זֶה עִם זֶה:

^י מִי שָׁבָא בְּדֶרֶךְ וַחֲשָׁכָה לוֹ וְהָיָה מְכִיר אֵילָן אוֹ גֹּדֶר. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי תַּחֲתָיו. לֹא אָמַר כָּלוּם. שְׁבִיתִתִּי בְּעֶקְרוֹ מִהֲלֵךְ מִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. וּמִעֶקְרוֹ וְעַד בֵּיתוֹ אֲלָפִים אָמָּה. נִמְצָא מִהֲלֵךְ מִשְׁחָשִׁיכָה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אָמָּה:

^ח אִם אֵינוֹ מְכִיר. אוֹ שְׂאִינוֹ בְּקִי בְּהִלָּכָה. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי בְּמִקְוִמִי. זָכָה לוֹ מִקְוִמוֹ אֲלָפִים אָמָּה לְכָל רוּחַ עֲגוּלוֹת. דְּבַרִּי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְרַבְּעוֹת כְּטַבָּלָא מְרַבַּעַת. כְּדִי שִׁיְהֵא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיוֹת:

^ט וְזוֹ הִיא שְׂאִמְרוֹ הָעֲנִי מְעַרְבַּ בְּרִגְלָיו. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא עָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶחָד עָנִי וְאֶחָד

עָשִׂיר שָׁלֹא אָמְרוּ מֵעֶרְבֵין בַּפֶּתִי אֵלָא לְהַקֵּל עַל הָעֹשִׂיר.
שָׁלֹא יֵצֵא וְיַעֲרֵב בְּרִגְלָיו:

מִי שִׁיָּצֵא לִילָד לְעִיר שְׁמֵעֶרְבֵין בָּהּ וְהִחֲזִירוּ חֲבִירוֹ הוּא
מוֹתֵר לִילָד וְכָל בְּנֵי הָעִיר אֲסוּרִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לְעֵרֵב וְלֹא עֵרֵב הָרִי זֶה חֲמֹר
גָּמֹל:

מִי שִׁיָּצֵא חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שְׁתֵּים יִכָּנֵס שְׁלֹשׁ לֹא יִכָּנֵס מִי שֶׁהִחֲשִׁיד
(לֹא) חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֲפִילוֹ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אֲמוֹת יִכָּנֵס שְׁאִין הַמְּשׁוּחוֹת
מִמַּצִּין אֶת הַמְּדוֹת מִפְּנֵי הַטּוֹעִין:

פרק ה

כִּי־צֵד מֵעֶרְבֵין אֶת הָעֵרִים בֵּית נִכְנָס בֵּית יוֹצֵא פָּגוּם
נִכְנָס פָּגוּם יוֹצֵא הָיוּ שֵׁם גְּדוּדֵי־זוֹת גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה
טַפָּחִים וְגִשְׁרִים וּנְפֻשׁוֹת שִׁישׁ בָּהֶן בֵּית דִּירָה מוֹצִיאִין
אֶת הַמְּדָה כְּגִגְדִין וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ כִּמִּין טַבָּלָא מְרַבֵּעַת כְּדִי
שְׁיֵהָא נִשְׁכָּר אֶת הַזּוֹיֹת:

נֹתֵנִין קַרְפָּף לְעִיר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
אָמְרוּ קַרְפָּף אֵלָא בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת אִם יֵשׁ לָזוֹ שְׁבָעִים
אִמָּה וְשִׁירִים וְלָזוֹ שְׁבָעִים אִמָּה וְשִׁירִים עוֹשֶׂה קַרְפָּף
לְשִׁתְּיָהֶן לְהִיּוֹתֵן כְּאֶחָת:

ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים החיצונים
מאה וארבעים ואחד ושליש עשה אמצעי את שלשתן.
להיותן באחד:

ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. לא פחות
ולא יותר. ולא ימדוד אלא כנגד לבו. היה מודד והגיע
לגיא. או לגדר. מבליע וחוזר למדתו. הגיע להר. מבליע
וחוזר למדתו. ובלבד שלא יצא חוץ לתחום. אם אינו יכול
להבליע. בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר
שמעתי שמקדיין בהרים:

ה אין מודדין אלא מן הממחה. רבה למקום אחד. ומיעט
למקום אחר. שומעין למקום שרבה. רבה אחד ומיעט
אחר. שומעין למרבה. אפילו עבד אפילו שפחה נאמנים
לומר עד כאן תחום שבת. שלא אמרו חכמים את הדבר
להחמיר אלא להקל:

ו עיר של יחיד ונעשית של רבים. מערבין את כלה. ושל
רבים ונעשית של יחיד. אין מערבין את כלה. אלא אם כן
עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
דיורים. דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר שלש חצרות
של שני בתים:

ז מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב. במערב
ואמר לבנו ערב לי במזרח. אם יש הימנו ולביתו אלפים
אמה ולעירובו יותר מכאן. מותר לביתו ואסור לערובו.

לְעֵרוּבוֹ אֲלָפִים אִמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. אָסוּר לְבֵיתוֹ
וּמוֹתֵר לְעֵרוּבוֹ. הַנּוֹתֵן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעֶבְרָה שֶׁל עִיר. לֹא
עָשָׂה וְלֹא כָלוּם. נִתְּנוּ חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. מֵה
שֶׁנֶּשְׁכַּר הוּא מִפְסִיד:

ח אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָּה מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר קִטְנָה. וְאֵין אֲנָשִׁי
עִיר קִטְנָה. מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָּה. בִּיצֵד. מִי שֶׁהָיָה
בְּעִיר גְּדוּלָּה. וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קִטְנָה. בְּעִיר קִטְנָה
וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר גְּדוּלָּה. מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ
אֲלָפִים אִמָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לוֹ אֵלָּא מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ
אֲלָפִים אִמָּה:

ט אָמַר לָהֶן רַבִּי עֲקִיבָא. אֵי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ
בְּמַעֲרָה. שְׂאִין לוֹ מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ. אֵלָּא אֲלָפִים אִמָּה.
אָמְרוּ לוֹ. אֵימָתִי. בְּזֶמֶן שְׂאִין בָּהּ דִּיּוּרִין. אֲבָל יֵשׁ בָּהּ
דִּיּוּרִין מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה. גִּמְצָא
קַל תּוֹכָה מֵעַל גְּבָהּ. וְלִמּוּדָּהּ שְׂאֻמְרוֹ נּוֹתֵנִין לוֹ אֲלָפִים
אִמָּה. שְׂאֻפִילוֹ סוֹף מִדָּתוֹ כָּלָהּ בְּמַעֲרָה:

פרק ו

הָדָר עִם נֶכְרִי בַחֲצֵר. אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב.
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר). רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְהוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים
אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

^ב אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּר עַמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם. וְאָמַר לָנוּ אַבָּא. מָה־רוֹ וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכֵּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר. מָה־רוֹ וַעֲשׂוּ צָרְכֵיכֶם בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם:

^ג אֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אָסוּר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם. וְשִׁלְהֶם מוֹתְרִים לוֹ וְלָהֶם.
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן. הוּא מוֹתֵר וְהֵן אֲסוּרִין. הֵיוּ שְׁנַיִם אוֹסְרִים
זֶה עַל זֶה. שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת. וְנוֹטֵל רְשׁוּת. שְׁנַיִם נֹתְנִים
רְשׁוּת וְאֵין נֹטְלִים רְשׁוּת:

^ד מֵאִמְתִּי נֹתֵנִין רְשׁוּת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִשְׁחֲשִׁיכָה. מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא.
בֵּין בְּשׁוּגְגָה. בֵּין בְּמִזִּיד. הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר. בְּשׁוּגְגָה אֵינוֹ אוֹסֵר:

ה בעל הבית שהיה שותף לשכניו. לזה ביין. ולזה ביין. אינם צריכים לערב. לזה ביין. ולזה בשמן צריכין לערב. רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

י חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד. בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה. ובית הלל אומרים עירוב אחד לכלן. ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים. או בעליות. שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

י האחין השותפים שהיו אוכלין על שלחן אביהם. וישנים בבתיהם. צריכין עירוב לכל אחד ואחד. לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב. מבטל את רשותו. אימתי בזמן שמוזליכין ערובין למקום אחר. אבל אם היה עירוב בא אצלן. או שאין עמהם דיוורין בחצר. אינן צריכין לערב:

ח חמש חצרות פתוחות זו לזו. ופתוחות למבוי. עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי. מותרין בחצרות ואסורין במבוי. ואם נשתתפו במבוי. מותרין כאן וכאן. עירבו בחצרות ונשתתפו במבוי. ושכח אחד מבני חצר ולא עירב. מותרין כאן וכאן. (שכח אחד) מבני מבוי ולא נשתתף. מותרין בחצרות ואסורים במבוי. שהמבוי לחצרות כחצר לבתים:

ט שתי חצרות זו לפנים מזו. ערבה הפנימית ולא ערבה החיצונה. הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. החיצונה ולא הפנימית. שתייהן אסורות. ערבה זו לעצמה וזו

לַעֲצָמָהּ זֶה מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ וְזוֹ מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ.
 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה שֶׁדְּרִיסָתָהּ הֶרְגֵּל
 אוֹסֶרְתָּהּ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסָתָהּ הֶרְגֵּל אוֹסֶרְתָּהּ:

י' שֶׁכַּח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב הַפְּנִימִית מוֹתֶרֶת.
 וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה (שֶׁכַּח אֶחָד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עֶרֶב.
 שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת נִתְּנוּ עִירוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד וְשֶׁכַּח אֶחָד
 בֵּין מִן הַפְּנִימִית בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב שְׁתֵּיהֶן
 אֲסוּרוֹת וְאִם הָיוּ שֵׁל יְחִידִים אֵין צְרִיכִין לְעֶרֶב:

פרק ז

חֲלוּץ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת אֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה בְּתוֹךְ
 עֶשְׂרֵה מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד
 פָּחוֹת מֵאֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה אוֹ לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרֵה מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאִין מַעֲרְבִין אֶחָד:

ב' כִּתְלֵ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה וְרֹחַב אֶרְבָּעָה
 מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאִין מַעֲרְבִין אֶחָד הָיוּ בְּרֹאשׁוֹ פִּירוֹת אֵלוֹ
 עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וְאֵלוֹ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וּבִלְבָד
 שְׁלֹא יוֹרִידוּ לְמַטָּה נִפְרָץ הַכִּתְלֵ עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּפְתָּח יוֹתֵר
 מִכָּאן מַעֲרְבִין אֶחָד וְאִין מַעֲרְבִין שְׁנַיִם:

^ג חריץ שבין שתי חצרות. עמוק עשרה ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד. אפילו מלא קש או תבן. מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

^ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים. וכן שתי גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים. ואם רצו מערבין אחד. פחות מכאן. מערבין שנים ואין מערבין אחד:

^ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים. מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן. ואלו מאכילין מכאן. נתמעט התבן מעשרה טפחים. מערבין אחד ואין מערבין שנים:

^ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית. ואומר הרי זו לכל בני מבוי. ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים. ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים. ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים. מפני שיצדן כידו:

^ז נתמעט האכל. מוסיף ומזכה. ואין צריך להודיע. נתוספו עליהן. מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

^ח כמה הוא שעורו. בזמן שהן מרבין. מזון שתי סעודות לכלם. בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחילת ערוב.
אבל בשירי ערוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצרות.
אלא כדי שלא לשבח את התינוקות:

י בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי
רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב. אפילו
מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה. כפר באיסר
והוא שלם מערבין בו:

יא גזתן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו
בערוב דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים לא זכו לו
מעותיו ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו שאין
מערבין לאדם אלא מדעתו. אמר רבי יהודה במה דברים
אמורים בערובי תחומין. אבל בערובי חצרות. מערבין
לדעתו ושלא לדעתו. לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין
חבין לאדם שלא בפניו:

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית. ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל.
או לבית המשתה. כל שקבל עליו מבעוד יום. מותר.
משתחשך אסור. שאין מערבין משתחשך:

^ב במה הוא שיעורו. מזון שתי סעודות לכל אחד. מזון
לחול ולא לשבת. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול. וזה וזה מתכונן להקל. רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכפר בפונדיון. מארבע סאין בסלע. רבי
שמעון אומר שתי ידות לכפר משלש לקב. חציה לבית
המנגע. וחצי חציה לפסול את הגויה:

^ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו. כל שגבוה
עשרה טפחים למרפסת. פחות מכאן לחצר. חוליות
הבור והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים. למרפסת.
פחות מכאן לחצר. במה דברים אמורים בסמוכה. אבל
במפלגת. אפילו היא גבוהה עשרה טפחים לחצר. ואיזו
היא סמוכה. כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים:

^ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת. אינו
עירוב. והדר שם אינו אוסר עליו. בבית התבן. ובבית
הבקר. ובבית העצים. ובבית האצרות. הרי זה עירוב.
והדר שם אוסר (עליו). רבי יהודה אומר אם יש שם
תפיסת יד של בעל הבית. אינו אוסר עליו:

ה' הַמְנִיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת בְּעִיר אַחֲרֶת. אֶחָד נִכְרִי
וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל הָרִי זֶה אוֹסֵר. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִכְרִי אוֹסֵר. יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ
אוֹסֵר. שְׁאִין דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לָבֹא בַשַּׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ הִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת אֶצֶל בְּתוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר
אֵינוֹ אוֹסֵר. שֶׁכָּבֵר הִסִּיעַ מִלְּבֹו:

י' בּוֹר שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. אֵין מִמְּלֵאִין מִמֶּנּוּ בַשַּׁבָּת
אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין
(מִלְּמַעְלָה) בֵּין מִלְּמַטָּה. בֵּין מִתּוֹךְ אוֹגְנוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים מִלְּמַטָּה. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא תִהְיֶה מְחִיצָה
גְּדוּלָּה מִן הַכֶּתֶל שְׁבִינִיָּהֶם:

י' אַמַּת הַמַּיִם שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת בְּחֶצֶר. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימָנָה
בַּשַּׁבָּת. אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה לָהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפָּחִים בִּכְנִיסָהּ וּבִיציָאָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֶּתֶל שֶׁעַל
גְּבֵה תִדּוֹן מִשּׁוּם מְחִיצָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בְּאַמָּה
שֶׁל אָבֵל שֶׁהָיוּ מִמְּלֵאִין מִמֶּנָּה עַל פִּי זִקְנִים בַּשַּׁבָּת. אָמְרוּ
לוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בָּהּ כְּשִׁיעוֹר:

ח' גִּזְזוּטְרָא שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימָנָה
בַּשַּׁבָּת. אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לָהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפָּחִים. בֵּין מִלְּמַעְלָה בֵּין מִלְּמַטָּה. וְכֵן שְׁתֵּי גִזְזוּטְרָאוֹת זֹ

לְמַעַלָּה מִזֹּז־עָשׂוֹ לְעֵלְיוֹנָה וְלֹא עָשׂוֹ לְתַחְתּוֹנָה לְתַחְתּוֹנָה
וְלֹא לְעֵלְיוֹנָה שְׁתִּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שִׁיעָרְבוּ:

^ט חָצֵר שֶׁהִיא פְּחוּתָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת אֵין שׁוֹפְכִין בְּתוֹכָהּ
מִים בְּשַׁבָּת אֲלֵא אִם בֵּן עָשׂוֹ לָהּ עוֹקָה מִחֻזְקַת סְאִתִּים
מִן הַנֶּקֶב וּלְמִטָּה בֵּין מִבְּחוּץ בֵּין מִבְּפָנִים אֲלֵא שֶׁמִּבְּחוּץ
צָרִיד לְקַמּוֹר מִבְּפָנִים אֵין צָרִיד לְקַמּוֹר:

^י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר בֵּיב שֶׁהוּא קַמּוֹר אַרְבַּע
אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשַׁבָּת
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אֲפִילוּ גָּג אוֹ חָצֵר מֵאָה אַמָּה לֹא יִשְׁפּוֹךְ
עַל פִּי הַבֵּיב אֲבָל שׁוֹפֵךְ הוּא עַל הַגָּג וְהַמִּים יוֹרְדִין לַבֵּיב
הַחָצֵר וְהָאֲכַסְדֵּרָה מִצְטָרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת:

^{יא} (וְכֵן) שְׁתֵּי דְיוֹטָאוֹת זֹז כְּנֶגֶד זֹז מִקְצָתָן עָשׂוֹ עוֹקָה
וּמִקְצָתָן לֹא עָשׂוֹ עוֹקָה אֶת שֶׁעָשׂוֹ עוֹקָה מוֹתְרִין אֶת
שֶׁלֹּא עָשׂוֹ עוֹקָה אֲסוּרִין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד. וּבִלְבָּד שְׁלֹא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אוֹ נְמוּד עֲשָׂרָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קַרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן. אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גָּג גָּדוֹל סָמוּךְ לְקֶטֶן. הַגָּדוֹל מוֹתֵר. וְהַקָּטָן אֲסוּר. חָצֵר
גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לְקֶטְנָה. גְּדוֹלָה מוֹתֵרֶת. וְקֶטְנָה אֲסוּרָה.
מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַה שֶׁל גְּדוֹלָה. חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת
הָרַבִּים. הַמְכַנִּים מִתּוֹכָה לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד
לְתּוֹכָה חֵיב. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים מִתּוֹכָה
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אוֹ מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתּוֹכָה פָּטוּר מִפְּנֵי
שֶׁהִיא כְּכַרְמָלִית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ. וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו. וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו. אוֹ
לְחֵייוֹ מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת. וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא. דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת.
מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לְבֹא. וְאִם אֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא. אֲסוּרִין
לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים. וְכֵן גִּשְׁרִים הַמְּפֹלְשִׁים.
מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים

אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ.
וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין. מְכַנִּסֵּן זוּג זוּג. רֶבֶן גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בִּישָׁנוֹת.
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת. פֶּטוּר. מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת. מַחֲשִׁיד
עָלֶיהֶן וּמִבִּיאֵן. וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמַגִּיעַ לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה. וְכֵן בָּנוּ נוֹתְנוֹ לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ. אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם. אָמְרוּ לוֹ לֹא
תִּהְלֹךְ זוֹ יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הָיָה קוֹרָא בַּסֵּפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ.
גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. הָיָה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגֵּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ.
עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. מִשֶּׁהִגִּיעַ
לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוֹפְכוּ עַל הַפֶּתֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלֵא מַחֲט. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. שְׁאִין
לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת. עוֹמֵד בַּפָּנִי כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ:

ד זִיז שְׁלִפְנֵי הַחֲלוּץ. נוֹתֵנִין עָלָיו וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בַּשָּׁבֶת. עוֹמֵד
אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּמְטִיל בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים. בְּרִשּׁוֹת

הַרְבֵּים וּמִטְלִיל בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יוֹצֵיא חוּץ
מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

ה' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וְכֵן לֹא יִרְזַק רַבִּי
יְהוּדָה אֹמֵר אֵף מִי שֶׁנִּתְּלַשׁ רֶקֶוּ בִּפְיוֹ. לֹא יִהְיֶה אַרְבַּע
אַמּוֹת עַד שִׁירֹק:

י' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. אֲלֵא אִם כֵּן הַכֵּנִיס
רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ. לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה. וְכֵן בִּגְתָּ. קוֹלֵט אָדָם מִן
הַמִּזְחִילָה לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים. וּמִן הַצְּנוּר. מִכָּל מָקוֹם
שׁוֹתֶה:

י' בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים. וְחִלְתּוּ גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. חֲלוֹן
שֶׁעַל גִּבּוֹי. מִמֶּלֶאֲיִן הֵימָנוּ בְּשַׁבָּת. אֲשֶׁפָּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים
גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים חֲלוֹן שֶׁעַל גִּבָּה שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ מִים
בְּשַׁבָּת:

ח' אֵילָן שֶׁהוּא מִסֵּד עַל הָאָרֶץ. אִם אֵין נֹפֵז גְבוּהָ מִן הָאָרֶץ
שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים מִטְלִילִים תַּחְתָּיו. שֶׁרָשׁוֹ גְבוּהִין מִן
הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים. לֹא יֵשֵׁב עָלֶיהֶן. הַדֵּלֶת שֶׁבִּמְקָצָהּ.
וְחֻדְקִים שֶׁבִּפְרָצָהּ. וּמַחְצָלוֹת. אֵין נֹעֲלִין בָּהֶן. אֲלֵא אִם
כֵּן גְבוּהִים מִן הָאָרֶץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים.
 בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד אֶלָּא אִם בֵּן עֲשָׂה
 מַחֲצִיָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר אָמְרוּ לוֹ
 מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיוּ נוֹעְלִין
 וּמַנִּיחִין אֶת הַמִּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גְּבִי הַפֶּתַח רַבִּי יוֹסִי
 אֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִלְסָטְרָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר וְרַבִּי יוֹסִי
 מְתִיר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכִּנְסֶת שֶׁבִּטְבְּרִיא
 שֶׁהִיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים
 וְאָסְרוּ לָהֶן רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֲסוּר נִהְגוּ בָּהּ בָּא רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנֶּגְרָר נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַמִּנָּח כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַמִּנָּח (מִתֵּר)
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנֶּגְרָר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַעֲלִיֹן כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַעֲלִיֹן
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחֲזִירִין רְטִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה
 כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר קוֹשֶׁרִין נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר חוֹתְכִין יְבֵלֶת בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל
 לֹא בַּמִּדְיָנָה וְאִם בְּכָלִי כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא
בַּמִּדְיָנָה אִם לְהוֹצִיא דָם כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר בּוֹזְקִין מֶלֶח עַל
גִּבֵּי הַכֶּבֶשׂ בְּשֶׁבִיל שְׂלֹא יַחְלִיקוּ וּמִמְלָאִין מִבּוֹר הַגּוֹלָה
וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגִּלְגָּל בְּשַׁבָּת וּמִבְּאֵר הַקֵּר בְּיוֹם טוֹב:

טו שֶׁרִץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ כֹּהֵן מוֹצִיאוֹ בְּהִמְיָנוֹ שְׂלֹא
לְשֵׁהוֹת אֶת הַטְּמְאָה דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבָּת שֶׁל עֵץ שְׂלֹא לְרִבּוֹת אֶת הַטְּמְאָה
מִהֵיכָן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִן הַהֵיכָל וּמִן הָאוֹלָם וּמִבֵּין הָאוֹלָם
וְלִמְזִבַּח דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם
שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרַת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת מִשֶּׁם מוֹצִיאִין
אוֹתוֹ וּשְׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו פֶּסֶכְתָּר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים מִשְׁלָךְ נִתְּנוּ לָךְ שְׂלֹא
הִתִּירוּ לָךְ אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁבוּת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֶמֶץ לְאֹר הַנֵּר. כָּל
מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֶמֶץ. אֵין צָרִיד בְּדִיקָה.
וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמִּרְתֵּף. מָקוֹם שֶׁמְכַנִּיסִין בּוֹ
חֶמֶץ. בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל
הַמִּרְתֵּף. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן
הָעֲלִיוֹנוֹת:

ב אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא גִּרְרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמָּקוֹם
לְמָקוֹם. דָּאֵם בֶּן מַחְצֵר לְחָצֵר וּמַעִיר לְעִיר. אֵין לְדַבֵּר סוּף:

ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה
עָשָׂר שְׁחִירִית. וּבִשְׁעַת הַבִּיעוּר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים לֹא
בְּדֶק אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. לֹא בְּדֶק
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד. לֹא בְּדֶק בְּתוֹךְ
הַמוֹעֵד יְבִדּוֹק לְאַחַר הַמוֹעֵד. וּמָה שֶׁמְשִׁיר יִנְיָחוּנוּ בְּצִנְעָא
כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה צָרִיד בְּדִיקָה אַחֲרָיו:

ד רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת
שֵׁשׁ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע. וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ.
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ:

ה' ועוד אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא. כל זמן שמונחות כל העם אוכלין. נטלה אחת תולין. לא אוכלין ולא שורפין. נטלו שתיהן התחילו כל העם שורפים. רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע. ותרומה כל חמש. ושורפין בתחלת שש:

י' רבי חנינא סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בולד הטמאה עם הבשר שנטמא באב הטמאה. אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו. הוסיף רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום. בגר שננטמא בטמא מת. אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו:

י' אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו רבי יוסי אינה היא המדה. ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה. שרבי אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה. ורבי יהושע אומר שתיהן כאחת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכּוֹל מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפּוֹת.
וּמוֹכְרוֹ לְנֹכְרִי וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ עֶבֶר זְמָנוֹ אָסוּר
בִּהְנֵאתוֹ וְלֹא יִסִּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֲלֵא שְׂרָפָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵף מִפְּרֵר
וְזוֹרָה לְרוּחַ אוֹ מְטִיל לַיִם:

^א חֶמֶץ שֶׁל נֹכְרִי שֶׁעֶבֶר עָלָיו הַפֶּסַח מוֹתָר בִּהְנֵאתָה וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

^ג נֹכְרִי שֶׁהִלּוּהוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ אַחֵר הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִלּוּהוּ אֶת הַנֹּכְרִי עַל חֶמְצוֹ אַחֵר
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלַת הָרִי הוּא
כַּמְבוּעֵר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין הַפֶּלֶב
יָכוֹל לַחֲפֹשׁ אַחֲרָיו:

^ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח בְּשׁוּגָג מְשֻׁלֵּם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ
בְּמִזֵּיד פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִּים וּמִדְּמֵי עֲצִים:

^ה אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֲדָם יוֹצֵא בָהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח בְּחֻטִּים
וּבְשְׁעוֹרִין בַּפֶּסֶםִין וּבְשִׁפּוֹן וּבְשִׁפּוֹן וְיוֹצֵאֵין
בְּדָמָאִי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַפְּהָגִים בַּחֲלָה וּבִתְרוּמָה אֲבָל לֹא
בְּטָבֵל וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ וְלֹא
בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָי נְזִיר:

עֲשָׂאן לְעַצְמוֹ אֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן עֲשָׂאן לְמִכּוּר בְּשׁוּק יוֹצֵאִין
בָּהֶן:

י וְאֵלוּ יִרְקוֹת שְׂאֵדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חֻבְתּוֹ בְּפֶסַח בַּחֲזֶרֶת
וּבְעוֹלָשִׁין וּבִתְמָכָא וּבַחֲרֻבִּינָא וּבַמְרוֹר יוֹצֵאִין בָּהֶן
בֵּין לַחִין בֵּין יְבֻשִׁין אֲבָל לֹא כְבוּשִׁין וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא
מִבְשָׁלִין וּמִצְטָרְפִין לַכּוֹזִית וְיוֹצֵאִין בְּקֶלֶח שְׁלֵהֶן וּבִדְמָאִי
וּבִמְעֵשֶׁר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְרוּמָתוֹ וּבִמְעֵשֶׁר שֵׁנִי וְהִקְדֵּשׁ
שֶׁנִּפְדּוּ:

י אֵין שׁוֹרִין אֶת הַמֶּרְסֵן לַתְּרִנְגוּלִים אֲבָל חוֹלְטִין הָאִשָּׁה
לֹא תִשְׂרֶה אֶת הַמֶּרְסֵן שֶׁתּוֹלִיד בִּידָה לְמֶרְחֵץ אֲבָל שְׁפָה
הִיא עַל בִּשְׂרָה יְבֵשׁ וְלֹא יִלְעוֹס אָדָם חֲטִין וַיִּנִּיחַ עַל מִכְתּוֹ
בְּפֶסַח מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת:

י אֵין נוֹתְנִין קֶמַח לְתוֹךְ הַחֲרוֹסֶת אוֹ לְתוֹךְ הַחֲרָדֵל וְאֵם
נָתַן יֹאכֵל מִיד וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר אֵין מִבְשָׁלִין אֶת הַפֶּסַח
לֹא בַמֶּשְׁקִין וְלֹא בְּמֵי פִירוֹת אֲבָל סָכִין וּמִטְבִּילִין אוֹתוֹ
בָּהֶן מִי תִשְׁמִישׁוֹ שֶׁל נַחְתּוּם יִשְׁפְּכוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ
האדומי וזיתום המצרי וזומן של צבעים ועמילן
של טבחים וקולן של סופרים רבי אליעזר אומר אף
תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר
בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:

^א בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב
לבער פחות מכאן בטל במיעוטו וכן לענין הטמאה אם
מקפיד עליו חוצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה
בצק החרש אם יש פיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות באחת ואופות
בתנור אחד זו אחר זו וחכמים אומרים שלש נשים
עוסקות בבצק אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה
רבי עקיבא אומר לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל
התנורים שוין זה הכלל תפח תלטוש בצונן:

ה' שִׁיאֹר יִשְׂרָף וְהָאוֹכְלוֹ פָּטוּר. סְדוּק יִשְׂרָף. וְהָאוֹכְלוֹ חָיִב כָּרֶת. אֵיזָהוּ שִׁיאֹר. בְּקֶרְנֵי חֲגָבִים. סְדוּק. שְׁנֵתֶּעֱרְבוּ סְדָקָיו זֶה בָּזֶה. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכְלוֹ חָיִב כָּרֶת. וְאֵיזָהוּ שִׁיאֹר. כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו. כְּאֵדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעֲרוֹתָיו:

י' אֲרַבְעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. מְבַעְרִים אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזִמְנָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוּמָה מִלִּפְנֵי שַׁבָּת. וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י"ה הַהוֹלֵךְ לְשַׁחוּט אֶת פֶּסַחוֹ. וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ. וְלֵאכּוֹל סְעוּדַת אִירוּסִין בְּבֵית חָמִיו. וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. אִם יָכוֹל לַחְזוֹר וּלְבַעַר וּלְחַזוֹר לְמַצּוֹתוֹ. יַחְזוֹר וַיִּבְעַר. וְאִם לֹא מִבְטָלוֹ בִּלְבוֹ. לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס. וּמִן הַנֶּהֱרַר. (וּמִן הַלִּסְטִים.) וּמִן הַדְּלִיקָה. וּמִן הַמְּפֹלֶת. יִבְטֹל בִּלְבוֹ. וּלְשִׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרִשּׁוֹת. יַחְזוֹר מִיָּד:

י"ח וְכֵן מִי שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם. וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ בֶּשֶׂר קָדֵשׁ. אִם עָבַר צוּפִים. שׁוֹרְפוֹ בְּמִקּוֹמוֹ. וְאִם לֹא. חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מַעְצֵי הַמַּעֲרָכָה. וְעַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַבִּיצָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַזִּית. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֶּשֶׂר קָדֵשׁ בְּכַזִּית. וְחֶמֶץ בְּכַבִּיצָה:

פרק ד

מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים עַד חֲצוֹת.
 עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין.
 הַהוּלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. אוּ מִמָּקוֹם
 שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. נוֹתֵנִין עָלָיו חֲמֵרֵי מָקוֹם
 שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם. וְחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהֵלֵךְ לָשֵׁם. וְאֵל יִשְׁנֶה אָדָם
 מִפְּנֵי הַמַּחְלֻקָּת:

^ב כִּיּוֹצֵא בּוֹ הַמוֹלִיד פִּירוֹת שְׂבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁכָּלוּ. לְמָקוֹם
 שֶׁלֹּא כָלוּ. אוּ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ. חֵיב לְבַעַר.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אוֹמְרִים לוֹ צֵא וְהָבֵא לָךְ אֵף אֶתָּה:

^ג מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְמַכּוֹר בְּהֶמָּה דָּקָה לְגוֹיִם מוֹכְרִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לְמַכּוֹר. אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין
 לָהֶם בְּהֶמָּה גֹּסֶה. עֲגָלִים וְסִיחִים. שְׁלָמִים וְשְׁבוּרִין. רַבִּי
 יְהוּדָה מַתִּיר בְּשְׁבוּרָה. בֶּן בִּתְרָא מַתִּיר בְּסוֹס:

^ד מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לֶאֱכֹל צִלִּי בְּלִילֵי פֶסַחִים. אוֹכְלִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לֶאֱכֹל. אֵין אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהַדְלִיק
 אֶת הַנֵּר בְּלִילֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מְדַלִּיקִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא
 לְהַדְלִיק. אֵין מְדַלִּיקִין. וּמְדַלִּיקִין בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת. וּבְבִתִּי
 מְדַרְשׁוֹת. וּבִמְבוֹאוֹת הָאֵפִלִּים. וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

^ה מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתַשְׁעָה בָּאָב. עוֹשִׂין.
 מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם

תלמידי חכמים בטלים רבן שמעון בן גמליאל אומר.
לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם וחכמים אומרים
ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות.
ובגליל לא היו עושין כל עקר והלילה בית שמאי אוסרין.
ובית הלל מתירין עד הנץ החמה:

י רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם
לארבעה עשר גומרה בארבעה עשר אבל לא יתחיל
בתחלה בארבעה עשר אף על פי שיכול לגומרה.
וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי
פסחים עד חצות ואלו הן החיטים הספרים והכובסין.
רבי (יוסי בר) יהודה אומר אף הרצענים:

י מושיבין שובבין לתרנגולים בארבעה עשר ותרגולת
שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין
אחרת תחתיה גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה
עשר ובמועד מסלקין לצדדין מוליכין ומביאין כלים
מבית האומן אף על פי שאינם לצורך המועד:

ח ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם.
ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו הן שלא מיחו בידם.
מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין
וגודשין לפני העמר ולא מיחו בידם ואלו שמיחו בידם.
מתירין גמזיות של הקדש ואוכלין מתחת הנשרים
בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים:

ברייתא

ט שְׁשֶׁה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ: עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: גִּירָר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ: כָּתַת נָחַשׁ הַנִּחַשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ: גָּנַז סֶפֶר רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: קֶצֶץ דִּלְתוֹת שֶׁל הֵיכָל וְשָׁגָרָן לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר: וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: סָתַם מִי גִיחֹן הָעֲלִיזֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: עֶבֶר נִסָּן בְּנִסָּן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחָט בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּתִשְׁעֵי וּמִחֻצָּה: בְּעֶרְבֵי פֶסְחִים נִשְׁחָט בְּשִׁבְעֵי וּמִחֻצָּה וְקָרַב בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: בֵּין בַּחּוּל בֵּין בְּשִׁבְתָּ: חֹל עֶרֶב פֶּסַח לְהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת: נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּשִׁבְעֵי וּמִחֻצָּה: וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

ב הַפֶּסַח שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְקִבֵּל: וְהִלֵּךְ: וְזָרַק שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אוֹ לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אוֹ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ: פָּסוּל: בִּיצֵד לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם פֶּסַח וּלְשֵׁם שְׁלָמִים: שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח:

ג שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְעֶרְלִים וּלְטִמְאִים: פָּסוּל: לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְמוֹלִים וּלְעֶרְלִים: לְטִמְאִים וּלְטֹהוֹרִים: בְּשֵׁר: שֶׁנִּשְׁחָטוּ קוֹדֵם

חצות פסול משום שנאמר בין הארבעים שחטו קודם לתמיד כשר. ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרוק דם התמיד ואם נזרק כשר:

השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר אף התמיד רבי שמעון אומר פסח בארבעה עשר לשמו חיב ושלא לשמו פטור ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. במועד לשמו פטור. שלא לשמו חיב ושאר כל הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חיב חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכלה כסף כסף ושורה שכלה זהב זהב לא היו מעורבין ולא היו לבזיכים שולים שמא יניחום ויקרש הדם:

שחט ישראל וקבל הכהן נותנו לחביריו וחביריו לחביריו ומקבל את המלא ומחזיר את הריקן כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו

שֶׁלִּישׁוֹ. אֶף עַל פִּי שְׁלֹא שֶׁלִּישׁוּ מִימֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִימֵיהֶם שֶׁל בֵּית שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע
יִי. מִפְּנֵי שְׁעָמָה מוֹעֲטִין:

ח כַּמַּעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כֶּךָ מַעֲשֵׂהוּ בְּשַׁבָּת. אֲלֹא שֶׁהַכֹּהֲנִים
מִדִּיתִים אֶת הָעֲזָרָה שְׁלֹא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרוּבוֹת. זֶרְקוּ זִרְקָה אַחַת עַל
גִּבִּי הַמִּזְבֵּחַ. וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ט כִּי־צַד תּוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. אוֹנְקוֹלִיּוֹת שֶׁל בְּרִזָּל הָיוּ קְבוּעִין
בְּכוֹתָלִים וּבַעֲמוּדִין. שֶׁבָּהֶן תּוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. וְכָל מִי שֶׁאִין
לוֹ מָקוֹם לְתִלּוֹת וְלֹהֲפָשִׁיט. מְקַלּוֹת דָּקִים חֲלָקִים הָיוּ שָׁם.
וּמִנִּיחַ עַל כְּתָפוֹ. וְעַל כְּתָף חֲבִירוֹ. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֲרַבְּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. מִנִּיחַ
יָדוֹ עַל כְּתָף חֲבִירוֹ. וְיָד חֲבִירוֹ עַל כְּתָפוֹ. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט:

י קָרְעוּ וְהוֹצִיא אִימורָיו. נִתְּנָן בַּמָּגֶס וְהִקְטִירָן עַל גִּבִּי
הַמִּזְבֵּחַ. יִצְתָה בֵּית הָרֹאשׁוֹנָה וַיֵּשְׁבָה לָּהּ בְּהַר הַבַּיִת. שְׁנִיָּה
בְּחִיל. וְהִשְׁלִישִׁית בְּמִקּוֹמָה עוֹמֶדֶת. חֲשִׁיכָה יֵצְאוּ וְעָלוּ
אֶת פֶּסְחִיהֶן:

פרק ו

אֵלּוּ דְּבָרִים בִּפְסָח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָתוֹ וְזִרְקָת דָּמוֹ וּמִיחוּי קֶרְבִּיו וְהִקְטֵר חֲלָבָיו אֲבָל צִלְתּוֹ וְהִדְחַת קֶרְבִּיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת הִרְכַּבְתּוֹ וְהִבָּאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וְחִתִּיכַת יְבֻלְתּוֹ אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

ב אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהֵלֵא דִין הוּא מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אֵלּוּ שֶׁהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשׁוּם מְלָאכָה וְאָסְרוּ בּוֹ מְשׁוּם שְׁבוּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה זֶה יְהוֹשֻׁעַ מָה רָאִיהָ רְשׁוּת לְמַצּוֹה הַשִּׁיב רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר הִזָּא תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא מַצּוֹה וְהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת וְאֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אִף אֵתָּה אַל תִּתְּמָה עַל אֵלּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מַצּוֹה וְהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְעָלֶיהָ אֲנִי דִן וְמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינוֹ דִין שֶׁתִּדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹ חֲלוּף מָה אִם הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא תִדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲקִיבָא עֲקֶרְתָּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (בֵּין הָאֲרֻבַּעִים) בְּמוֹעֵדוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי הֵבֵא לִי מוֹעֵד לֵאלּוֹ בְּמוֹעֵד לְשְׁחִיטָה כָּלֵל אָמַר רַבִּי

עֲקִיבָא כָּל מְלָאכָה שְׁאֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָה
 דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה שְׂאִי אֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב
 שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

^ג אֵימָתִי מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה בְּזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּחֹל
 וּבִטְהָרָה וּבְמוֹעֵט. וּבְזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּשַּׁבָּת. בְּמִרְבָּה.
 וּבִטְמָאָה. אֵין מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה:

^ד חֲגִיגָה הֵיטָה בָּאָה מִן הַצֹּאן. מִן הַבֶּקָר מִן הַכִּבְשִׁים. וּמִן
 הָעוֹזִים. מִן הַזִּכְרִים וּמִן הַנְּקֻבוֹת. וְנֹאכֶלֶת לְשָׁנֵי יָמִים וְלִילָה
 אַחַת:

^ה הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שְׁלֹא לְשֵׁמוֹ בַּשַּׁבָּת. חֵיב עָלָיו חֲטָאת.
 וְשֹׂאֵר כָּל הַזִּבְחִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוֹם פֶּסַח. אִם אֵינָן רְאוּיִין
 חֵיב. וְאִם רְאוּיִין הֵן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת. וְרַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם פֶּסַח שֶׁהוּא
 מוֹתֵר לְשֵׁמוֹ כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמוֹ. חֵיב. זִבְחִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין
 לְשֵׁמֶן. כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמֵן אֵינּוּ דִין שִׁיָּהָא חֵיב. אָמַר לוֹ
 רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בַּפֶּסַח שֶׁשָּׁנָה לְדָבָר הָאֲסוּר.
 תֹּאמַר בְּזִבְחִים שֶׁשָּׁנָן לְדָבָר הַמוֹתֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אֵימּוּרֵי צְבוּר יֻכִּיחוּ. שֶׁהֵן מוֹתְרִין לְשֵׁמֶן. וְהַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמֶן
 חֵיב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בְּאֵימּוּרֵי צְבוּר
 שִׁישׁ לָהֶן קִצְבָּה. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָּה. רַבִּי מֵאִיר
 אָמַר אֶף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֵימּוּרֵי צְבוּר פֶּטוּר:

י שֶׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ. לְעֶרְלִין וְלִטְמָאִין
חַיִּיב. לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו. לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ.
לְמוּלִים וְלְעֶרְלִין. לְטְהוּרִים וְלִטְמָאִים. פָּטוּר. שֶׁחָטוּ
וְנִמְצָא בְּעַל מוֹם. חַיִּיב. שֶׁחָטוּ וְנִמְצָא טְרִיפָה בְּסִתְרָה.
פָּטוּר. שֶׁחָטוּ וְנוֹדַע שֶׁמִּשְׁכּוֹ הִבְעֵלִים אֶת יְדֵיהֶם. אוֹ
שִׁמְתוֹ. אוֹ שֶׁנִּטְמָאוּ. פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בְּרִשּׁוֹת:

פרק ז

כִּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח. מִבִּיאִין שְׁפוֹד שֶׁל רֵמוֹן. וְתוֹחֲבוּ
מִתּוֹךְ פִּי עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ. וְנוֹתֵן אֶת כְּרַעְיוֹ. וְאֵת
בְּנֵי מַעְיוֹ לְתוֹכוֹ. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
כִּמֶּן בְּשׁוּל הוּא זֶה. אֶלָּא תוֹלִין חוּצָה לוֹ:

ב אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשְּׁפוֹד. וְלֹא עַל הָאֶסְכָּלָא.
אָמַר רַבִּי צְדוֹק מַעֲשֶׂה בְּרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עֲבָדוּ.
צֵא וְצִלָּה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְכָּלָא. נָגַע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל
תַּנּוּר. יִקְלוֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחִזַּר
עָלָיו. יטוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַסּוּלָת. יִקְמוֹץ
אֶת מְקוֹמוֹ:

ג סָכוּ בְּשֶׁמֶן תְּרוּמָה. אִם חֲבוּרָת כֹּהֲנִים. יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל. אִם חֵי הוּא. יִדְיָחוּנוּ. וְאִם צָלִי הוּא. יִקְלוֹף אֶת
הַחִיצוֹן. סָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֶׂר שְׁנִי. לֹא יַעֲשֶׂנוּ דָּמִים עַל
בְּנֵי חֲבוּרָה. שֶׁאֵין פּוֹדִין מַעֲשֶׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַיִם:

י חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּאִין בְּטִמְאַהּ וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטִמְאַהּ.
הָעֹמֵר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צִבּוֹר.
וְשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֲדָשִׁים. הַפֶּסַח שָׂבָא בְּטִמְאַהּ. נֶאֱכָל
בְּטִמְאַהּ. שְׁלֹא בָּא מִתְחַלְתּוֹ אֲלָא לֶאֱכִילָהּ:

ה גִּטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. גִּטְמָא
הַחֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים. זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבִמְקַדְשִׁין אֵינוֹ כֵּן.
אֲלָא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. זוֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י גִּטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ. אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהֵל
טְהוֹרִים. יַעֲשֶׂה בְּטִמְאַהּ. גִּטְמָא מַעוּט הַקָּהֵל. הַטְּהוֹרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיִךְ כִּד נֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא. הַצִּיץ
מִרְצָה. גִּטְמָא הַגּוֹף. אֵין הַצִּיץ מִרְצָה. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ הַנְּזִיר
וְעוֹשֶׂה פֶסַח. הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם. וְאֵין הַצִּיץ
מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף. גִּטְמָא טוּמְאַת תְּהוֹם. הַצִּיץ
מִרְצָה:

ה גִּטְמָא שָׁלֵם אוֹ רַבּוֹ. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. גִּטְמָא מַעוּטוֹ. וְהַנּוֹתֵר. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצֵרוֹתֵיהֶן. אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מִעֲצֵי עֶצְמָן. הַצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין
אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה. בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה:

^ט הפסח שיצא או שננטמא ישרף מיד. נטמאו הבטלים או שמתו תעבר צורתו וישרף בששה עשר. רבי יוחנן בן ברוקא אומר. אף זה ישרף מיד לפי שאין לו אוכלין:

^י העצמות והגידין והנותר. ישרפו בששה עשר. חל ששה עשר להיות בשבת. ישרפו בשבעה עשר. לפי שאין דוחין את השבת ולא את יום טוב:

^{יא} כל הנאכל בשור הגדול. יאכל בגדי הרך. וראשי כנפים. והסחוסים. השובר את העצם בפסח הטהור. הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותר בטהור. והשובר בטמא. אינו לוקה את הארבעים:

^{יב} אבר שיצא מקצתו חותך עד שמגיע לעצם. וקולף עד שמגיע לפרק. וחותך. ובמקדשין קוצץ בקופיץ. שאין בו משום שבירת העצם. מן האגף ולפנים. כלפנים. מן האגף ולחוץ. כלחוץ. החלונות ועובי החומה כלפנים:

^{יג} שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד. אלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין. ואלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין. והמחם באמצע. וכשהשמש עומד למזוג. קופץ את פיו. ומחזיר את פניו. עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל. והכלה הופכת את פניה ואוכלת:

פרק ח

הָאִשָּׁה בְּזֶמֶן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ שֹׁחֵט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ.
 וְשֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ תֹאכֵל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ הֵלֵכָה
 רְגֵל רֹאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ שֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשֹׁחֵט
 עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ תֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה יְתוֹם שֶׁשֹּׁחֲטוּ
 עָלָיו אֶפֶסֶטְרוֹפּוֹסִין יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה עֶבֶד שֶׁל
 שְׁנֵי שׁוֹתְפִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן מִי שֶׁחָצִי עֶבֶד וְחָצִי
 בֶּן חוֹרִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ:

בִּי הָאֹמֵר לְעַבְדּוֹ צֵא וְשַׁחֲט עָלַי אֶת הַפֶּסַח שֹׁחֵט
 גָּדִי יֹאכֵל שֹׁחֵט טֶלֶה יֹאכֵל שֹׁחֵט גָּדִי וְטֶלֶה יֹאכֵל מִן
 הָרֹאשׁוֹן שִׁבְחָה מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ בִּיצֵד יַעֲשֶׂה יִשְׁחֹט טֶלֶה
 וְגָדִי וַיֹּאמֶר אִם גָּדִי אָמַר לִי רַבִּי שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלוֹ וְטֶלֶה שְׁלִי וְאִם
 טֶלֶה אָמַר לִי רַבִּי טֶלֶה שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלִי שִׁבְחָה רַבּוֹ מָה אָמַר
 לוֹ שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח
 שְׁנֵי:

גִּי הָאֹמֵר לְבָנָיו הֲרִינִי שֹׁחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שִׁיעֲלָה
 מִכֶּם רֹאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם כִּיֹּן שֶׁהַכִּנִּיס הָאֶחָד רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ
 זָכָה בְּחֶלְקוֹ וּמִזֵּכָה אֶת אָחִיו עִמּוֹ לְעוֹלָם נִמְנִין עָלָיו עַד
 שֶׁיֵּהָא בּוֹ כְּזֵית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִמְנִין וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן
 מִמֶּנּוּ עַד שִׁשְׁחֹט רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר עַד שִׁזְרוֹק עָלָיו
 אֶת הַדָּם:

ד' הַמִּמְנָה עִמּוֹ אַחֲרִים בְּחֶלְקוֹ רִשְׁאִין בְּנֵי חֲבוּרָה לִתֵּן לוֹ
אֶת שְׁלוֹ וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ וְהֵן אוֹכְלִים מִשְׁלֵהֶן:

ה' זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁבְעֵי רֹאָה
שְׁלֹשׁ שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁמְיָנִי שְׁלוֹ שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשֵׁנֵי שְׁלָה רִאֲתָה שְׁנֵי יָמִים שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ
בְּשְׁלִישֵׁי וְהַזְבָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁמְיָנִי:

ו' הָאוֹנֵן וְהַמִּפְקָח אֶת הַגֵּל וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים וְהַחֲזִלָּה וְהַזְקֵן שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל בְּזֵית
שׁוֹחֲטִין עָלֵיהֶן עַל כָּלֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֵיהֶן בְּפָנֵי עֲצָמָן
שֶׁמָּא יָבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פֶסוּל לְפִיכָךְ אִם אִירַע בָּהֶן
פֶּסוּל פְּטוּרִים מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי חוּץ מִן הַמִּפְקָח בַּגֵּל
שֶׁהוּא טָמֵא מִתְּחִלָּתוֹ:

ז' אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
יוֹסִי מִתִּיר אֶפִּילוֹ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל
כְּזֵית אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֵיהֶן וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרַת נָשִׁים וְעֶבְדִּים
וּקְטָנִים:

ח' אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסַחוֹ לְעֶרֶב אֲבָל לֹא בִקְדָשִׁים
הַשּׁוֹמֵעַ עַל מִתּוֹ וְהַמְלַקֵּט לוֹ עֲצָמוֹת טוֹבֵל וְאוֹכֵל
בִּקְדָשִׁים גֵּר שֶׁנִּתְּגַר בְּעֶרֶב פֶּסַח בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסַחוֹ לְעֶרֶב וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ
מִן הָעֶרְלָה כְּפּוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פרק ט

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון.
יעשה את השני שגג או נאנס ולא עשה את
הראשון יעשה את השני אם כן למה נאמר טמא או
שהיה בדרך רחוקה שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבים
בהכרת:

^ב איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוג וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר מאסקופת
העזרה ולחוג אומר רבי יוסי לפיכך נקוד על ה' לומר לא
מפני שרחוקה ודאי אלא מאסקופת העזרה ולחוג:

^ג מה בין פסח ראשון לשני הראשון אסור בבל יראה ובל
ימצא והשני מצה וחמץ עמו בבית הראשון טעון הלל
באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו זה וזה טעונין
הלל בעשייתו ונאכלין צלי על מצות ומרורים ודוחין את
השבת:

^ד הפסח שבא בטמאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות
ויולדות ואם אכלו פטורים מהכרת רבי אליעזר פוטר
אף על ביאת מקדש:

^ה מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו
מבעשור וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל

שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת · וְנֶאֱכָל בַּחֲפִזּוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפֶסַח דְּוָרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שְׁתַּמּוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמּוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוֹדֵם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח ·
יֵרָעָה עַד שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו שְׁלָמִים · וְכֵן
תְּמּוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח קָרִב שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמּוּרָתוֹ:

י הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לְפֶסַח · אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר וַיִּפְלוּ דָמָיו לַנִּדְבָה · הַמִּפְרִישׁ פֶּסַחוֹ וּמֵת ·
לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֲלֵא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

י"ה הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בַּזְבָּחִים · כֵּלֵן יֵרָעוּ עַד שִׁסְתָּאב ·
וַיִּמָּכְרוּ · וַיָּבִיאוּ בְּדָמֵי הַיָּפָה שְׁבָהֵן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי הַיָּפָה
שְׁבָהֵן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב בְּבִכּוּרוֹת ·
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֲבָדָה פֶּסַחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבִקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמָצָא וּשְׁחַט · וְהֵם לָקְחוּ וּשְׁחֲטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֵן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֶן ·
וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט
רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם
אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ · וְשָׁלְהֵן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה · וּפְטוּרִין
מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי · אָמַר לֵהֵן אִם אַחֲרָתִי צֵאוּ וּשְׁחֲטוּ

עָלֵי הַלֵּךְ וּמִצָּא וְשַׁחַט וְהֵן לִקְחוּ וְשַׁחֲטוּ. אִם שָׁלָהֶן
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם
שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ. וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן.
וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. אוֹ שֶׁשַּׁחֲטוּ
שְׁנֵיהֶם כְּאַחֵד. הֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן.
וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי. אָמַר
לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ. אוֹכְלִים בָּלָם מִן הָרֹאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ
אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.
לֹא אָמַר לָהֶן. וְלֹא אָמְרוּ לוֹ. אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה:

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פֶּסְחֵיהֶן. אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד.
וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד. אַחֵד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְאַחֵד
מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְכֵךְ הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלָנוּ הוּא
הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ. וְנִמְנִית עַל שָׁלָנוּ. וְאִם
שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל
שָׁלָךְ. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֶׁה וְשָׁל עֲשָׂרָה
עֲשָׂרָה. מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה. וְכֵן הֵם
אוֹמְרִים:

שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פֶּסְחֵיהֶם. זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אַחֵד. וְזֶה מוֹשֵׁךְ
לוֹ אַחֵד. זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אַחֵד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ
אַחֵד מִן הַשּׁוֹק. זֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְכֵךְ
הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ
וְנִמְנִית עַל שָׁלִי. וְאִם שָׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִי מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שָׁלָךְ:

פרק י

עֲרָבֵי פֶסְחִים סְמוּד לְמִנְחָה. לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וְאִפִּילוּ עָנִי שְׁבִי־שְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שִׁישֵׁב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן. וְאִפִּילוּ מִן
הַתְּמָחוּי:

ב' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבַרֵּךְ עַל הַיּוֹם.
וְאַחֵר כֶּךָ מְבַרֵּךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבַרֵּךְ עַל
הַיַּיִן. וְאַחֵר כֶּךָ מְבַרֵּךְ עַל הַיּוֹם:

ג' הֵבִיאוּ לִפְנֵיוּ מִטְבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפִרְפֹּרֶת הַפֶּת.
הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וַחֲזָרָת וַחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין. אֵף עַל
פִּי שְׂאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוֹק אוֹמֵר מִצָּה.
וּבִמְקָדָשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיוּ גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

ד' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שֵׁנִי. וְכֹאן הֵבֵן שׂוֹאֵל אָבִיו. וְאִם אֵין דַּעַת
בְּבֶן אָבִיו מִלְמָדוֹ. מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת.
שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ
מִצָּה. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת. הַלֵּילָה
הַזֶּה מְרוֹר. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֶּשֶׂר צָלִי שְׁלֹק
וּמִבְשָׁל. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְטַבִּילִין
פַּעַם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעַמִּים. וְלִפִּי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן.
אָבִיו מִלְמָדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנוּת וּמְסִים בְּשֶׁבַח. וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמִי
אוֹבֵד אָבִי. עַד שִׁיגְמוֹר כָּל הַפֶּרֶשָּׁה כְּלָה:

ה רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שום שנגאלו אבותינו ממצרים מרור על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים בכל דוד ודוד חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר להברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה:

י עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ואינו חותם רבי עקיבא אומר כן יי אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבגין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וכולי עד ברוך אתה יי גאל ישראל:

י מזגנו לו כוס שלישי מברך על מזונו רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשותות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה:

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקמן יישנו מקצתן יאכלו.
כלן לא יאכלו רבי יוסי אומר נתנמןמו יאכלו נרדמו.
לא יאכלו:

ט הפסח אחר חצות מטמא את הידים הפגול והנותר
מטמאין את הידים ברך ברבת הפסח פטר את של
זבח ברך את של זבח לא פטר את של פסח דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו ולא
זו פוטרת זו: סליק

מסכת חגיגה

מסכת יום טוב

פרק א

ביצה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם טוֹב: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים תֹּאכֵל.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא תֹאכֵל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
שְׂאֹר בְּכִזִּית. וְחֻמֵּץ בְּכַבּוֹתֶת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זֶה וְזֶה
בְּכִזִּית:

^ב הַשּׁוֹחֵט חֵיהּ וְעוֹף בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן
הָיָה לוֹ עֶפֶר מוֹכֵן מִבְּעוֹד יוֹם. וּמוֹדִים שָׂאֵם שְׁחֵט שְׂיַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. שְׂאֶפֶר כִּירָה מוֹכֵן הוּא:

^ג בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מִשּׁוּבָּךְ
לְשׁוּבָּךְ. אָבֵל מָטָהוּ מִחֲלוּן לְחֲלוּן. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִטּוֹל אֶלָּא אִם כֵּן נִעְנַע מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים עוֹמֵד וְאוֹמֵר. זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל:

^ד זְמַן שְׁחוֹרִים וּמָצָא לְבָנִים. לְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים. שְׁנַיִם
וּמָצָא שְׁלֹשָׁה. אֲסוּרִין. שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם. מוֹתָרִים.
בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן. אֲסוּרִים. וְאִם אֵין שֵׁם אֶלָּא
הֵם. הָרִי אֵלּוּ מוֹתָרִים:

^ה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְסַלְקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם טוֹב.
וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין אֵף לְהַחְזִיר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין
נוֹטְלִין אֶת הָעֲלִי לְקַצֵּב עָלָיו בְּשֶׁר וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. בֵּית

שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין נוֹתְנִין אֶת הָעוֹר לִפְנֵי הַדֶּרֶסֶן. וְלֹא יִגְבִּיהֶנוּ אֲלָא אִם כֵּן יֵשׁ עִמּוֹ כְּזִית בְּשָׂר. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹצִיאִין לֹא אֶת הַקֶּטֶן. וְלֹא אֶת הַלּוֹלֵב. וְלֹא אֶת סֵפֶר תּוֹרָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין:

י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין חֵלָה וּמִתְּנוֹת לִכְהֵן בְּיוֹם טוֹב. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵאֶמֶשׁ. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵהַיּוֹם. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי גִּזְרָה שְׂוֵה. חֵלָה וּמִתְּנוֹת. מִתְּנָה לִכְהֵן. וּתְרוּמָה מִתְּנָה לִכְהֵן. כָּשֶׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה. כֵּךְ אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמִּתְּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל. לֹא. אִם אֲמַרְתֶּם בַּתְּרוּמָה שֶׁאֵינוּ זָכָאִי בַּהֲרַמְתָּהּ. תֹּאמְרוּ בַּמִּתְּנוֹת שֶׁזָּכָאִי בַּהֲרַמְתֶּן:

י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ. וְהַמֶּלֶח בַּפֶּךָ וּבְעֵץ הַפְּרוֹר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין כְּדֶרֶכְךָ בְּמִדּוּךְ שֶׁל אָבֶן וְהַמֶּלֶח בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ:

י"ה הַבּוֹרֵר קְטִינִית בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בּוֹרֵר אֶכָּל וְאֶכָּל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בּוֹרֵר כְּדֶרֶכְךָ בְּחִיקוֹ. בְּקִנּוֹן וּבִתְמַחוּי. אֶבֶל לֹא בְּטַבָּלָא. וְלֹא בְּנֶפֶח. וְלֹא בְּכִבְרָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵף מִדִּיחַ וְשׁוֹלָה:

ט בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב אֲלָא מְנוֹת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מְשַׁלְּחִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בֵּין חַיִּין בֵּין

שְׁחוּטִין מְשַׁלְחִין יֵינוֹת שְׁמָנִים וְסֻלָּתוֹת וְקִטְנִיּוֹת אָבֵל לֹא
תְּבוּאָה וְרֹבִי שְׁמֵעוֹן מִתִּיר בְּתִבּוּאָה:

י' מְשַׁלְחִין כָּלִים בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שְׂאִינָן תְּפוּרִין וְאִף עַל
פִּי שֵׁשׁ בָּהֶן כָּלָאִים וְהֵן לְצוּרֶךְ הַמוֹעֵד אָבֵל לֹא סִגְדָל
הַמִּסְמָר וְלֹא מִנְעָל שְׂאִינֵנו תְּפוּרִי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְעָל לְבָן מִפְּנֵי שְׁצָרִיד אוֹמֵן זֶה הַכָּלָל כָּל שְׁנֵאוֹתֵינוּ
בּו בְּיוֹם טוֹב מְשַׁלְחִין אוֹתוֹ:

פרק ב

יוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת לֹא יִבָּשֶׁל אָדָם בְּתַחֲלָה
מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אָבֵל מִבָּשֶׁל הוּא לְיוֹם טוֹב וְאִם
הוֹתִיר הוֹתִיר לְשַׁבָּת וְעוֹשֶׂה תַבְּשִׁיל מִעֶרֶב יוֹם טוֹב
וְסוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים שְׁנֵי תַבְּשִׁילִין
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים תַבְּשִׁיל אֶחָד וְשׁוּין בְּדָג וּבִיצָה שְׁעָלָיו
שֶׁהֵן שְׁנֵי תַבְּשִׁילִין אֶכְלוּ אוֹ שְׁנַאֲבָד לֹא יִבָּשֶׁל עָלָיו
בְּתַחֲלָה וְאִם שִׁיר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא סוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת:

ב' חָל לַהֲיוֹת אַחֵר שַׁבָּת בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים מִטְבִּילִין אֶת
הַכֹּל מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כָּלִים מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת
וְאָדָם בְּשַׁבָּת:

ג' וְשׁוּין שְׁמִשְׁקִין אֶת הַמֵּים בְּכָלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן אָבֵל לֹא
מִטְבִּילִין וּמִטְבִּילִין מִגֵּב לְגֵב וּמִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה:

ד בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהם.
אבל לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות
וסומכין עליהן:

ה בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא אם
כן ראויין לשתייה ובית הלל מתירין עושה אדם מדורה
ומתחמם כנגדה:

ו שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר בדברי בית שמאי.
אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת ואין זוקפין את
המנוחה ביום טוב ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין.
אמר רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין
פתין גריצין אלא רקיקין אמרו לו מה נעשה לבית אביך
שהיו מחמירין על עצמן ומקילין לכל ישראל להיות אופין
פתין גריצין וחורין:

ז אף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדים בין
המטות ומניחין את המגמר ביום טוב ועושין גדי מקלס
בלילי פסחים וחכמים אוסרין:

ח שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים
אוסרין פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ומקרדין את
הבהמה ביום טוב ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהם.
רבי יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה ביום טוב
מפני שעושה חבורה אבל מקרצפין וחכמים אומרים
אין מקרדין אף לא מקרצפין:

ט הַרְחִים שֶׁל פִּלְפְּלִין טְמֵאָה מְשֻׁם שְׁלֹשָׁה כְּלִים מְשֻׁם
כְּלִי קַבּוּל וּמְשֻׁם כְּלִי מִתְכַּת וּמְשֻׁם כְּלִי כְּבֵרָה:

י הַעֲגֵלָה שֶׁל קָטָן טְמֵאָה מִדֶּרֶס וְנִטְלָת בְּשִׁבְתָּהּ וְאִינָה
נִגְרָרֶת אֶלָּא עַל גְּבִי כְּלִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַכְּלִים
אֵין נִגְרָרִים חוּץ מִן הַעֲגֵלָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת:

פרק ג

אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבִּיבְרִים בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתֵנִין לַפְּנִיָּהֶם
מְזֻנּוֹת אֲבָל צָדִין חִיָּה וְעוֹף מִן הַבִּיבְרִין וְנוֹתֵנִים
לַפְּנִיָּהֶם מְזֻנּוֹת רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָּל
הַבִּיבְרִין שְׁוִין זֶה הַכֶּלֶל כָּל הַמַּחְסֵר צִידָה אֲסוּר וְשְׂאִינוֹ
מַחְסֵר צִידָה מוֹתֵר:

ב מְצוּדוֹת חִיָּה וְעוֹף וְדָגִים שֶׁעָשְׂאָן מִעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא
יִטּוֹל מִהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנֶּצְדוּ מִעֶרֶב יוֹם
טוֹב וּמַעֲשֵׂה בְּגוֹי אֶחָד שֶׁהֵבִיא דָּגִים לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְאָמַר
מוֹתֵרִין הֵן אֶלָּא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל הֵימָנוּ:

ג בַּהֲמָה מְסֻכָּנָתָהּ לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שֶׁהוּא בְּיוֹם
לְאֶכּוֹל מִמֶּנּוּ כִּזְית צִלִּי רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ כִּזְית
חִי מִבֵּית טְבִיחָתָהּ שְׁחָטָהּ בְּשָׂדֶה לֹא יִבְאָנָה בַּמּוֹט
וּבַמּוֹטָה אֲבָל מִבֵּית בֵּידוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים:

ד בְּכוֹר שֶׁנֶּפֶל לְבוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יֵרֵד מִמָּחָה וְיִרְאָה
אִם יֵשׁ בּוֹ מוֹם יַעֲלֶה וְיִשְׁחוּט וְאִם לֹא יֵשׁחוּט רַבִּי

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שָׂאִין מוֹמִי נִכָּר מִבְּעוֹד יוֹם אֵין זֶה מִן
הַמוֹכֵן:

ה' בְּהֵמָה שְׁמִתָּה לֹא יִזְזֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ וּמַעֲשֶׂה וְשֹׂאֲלוֹ
אֶת רַבִּי טְרַפּוֹן עָלֶיהָ וְעַל הַחֲלָה שֶׁנִּטְמָאָה וְנִכְנָס לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ וְשֹׂאֲלֵי וְאָמְרוּ לוֹ לֹא יִזְזִים מִמְּקוֹמָם:

י' אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה לְכַתְּחֵלָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל נִמְנִין
עָלֶיהָ מִעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשׁוֹחֲטִין וּמַחֲלִקִין בֵּינֵיהֶן רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר שׁוֹקֵל אָדָם בְּשָׂר כְּנָגֵד הַכָּלִי אוֹ כְּנָגֵד הַקּוֹפִיץ
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין מִשְׁגִּיחִין בְּכַף מֵאֲזָנִים כָּל עֶקֶר:

י' אֵין מִשְׁחִיזִין אֶת הַסֶּכֶן בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מִשִּׂיאָה עַל גִּבִּי
חֲבֵרְתָּהּ לֹא יֹאמֵר אָדָם לְטַבַּח שְׁקוֹל לִי בְּדִינָר בְּשָׂר
אֲבָל שׁוֹחֲט וּמַחֲלִקִין בֵּינֵיהֶן:

י"א אוֹמֵר אָדָם לְחֲבִירוֹ מִלֵּא לִי כָּלִי זֶה אֲבָל לֹא בְּמִדָּה רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה כָּלִי שֶׁל מִדָּה לֹא יִמְלֹאֵנוּ מַעֲשֶׂה
בְּאַבָּא שָׂאוֹל בֶּן בְּטָנִית שֶׁהָיָה מִמִּלֵּא מְדוּתָיו מִעֶרֶב יוֹם
טוֹב וְנוֹתֵנָן לְלִקּוּחוֹת בְּיוֹם טוֹב אַבָּא שָׂאוֹל אוֹמֵר אֶף
בְּמוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵן (מִפְּנֵי בְּרוּרֵי הַמְּדוּת) וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים
אֶף בַּחֹל עוֹשֶׂה כֵן מִפְּנֵי מִצּוֹי הַמְּדוּת הוֹלִיךְ אָדָם אֲצֵל
חֲנוּנֵי הָרָגִל אֲצֵלוֹ וְאוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי בִיעִים וְאַגְזוּזִים בְּמִנְיִן
שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בַּעַל הַבַּיִת לִהְיוֹת מוֹנֶה בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ:

פרק ד

הַמְּבִיא כִּדֵּי יֵזֶן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. לֹא יָבִיאֻם בְּסֵל וּבִקְפָּה.
 אֲבָל מְבִיא הוּא עַל כֶּתֶפוֹ. אוֹ לִפְנֵיו. וְכֵן הַמּוֹלִיד
 אֶת הַתֵּבֶן. לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֶּפֶה לְאַחֲרָיו. אֲבָל מְבִיאָהּ
 הוּא בִידּוֹ. וּמִתְחִילִין בְּעֶרְמַת הַתֵּבֶן. אֲבָל לֹא בְּעֵצִים
 שֶׁבִּמְקָצָה:

בִּי אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסֵּכָה. אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ. מְבִיאִין
 עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה מִן הַמִּכְנָס. וּמִן הַקֶּרֶף אֶפִּילוֹ מִן הַמִּפְזָר.
 אִיזְהוּ קֶרֶף כָּל שָׁסְמוּךְ לְעִיר. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שֶׁנִּכְנָסִין לוֹ בַּפּוֹתֶחַת. וְאֶפִּילוֹ בְּתוֹךְ תַּחֲנוּם
 שִׁבְתָּ:

גִּי אֵין מְבַקְעִין עֵצִים לֹא מִן הַקּוֹרוֹת. וְלֹא מִן הַקּוֹרָה
 שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין מְבַקְעִין לֹא בַּקֶּרְדּוֹם וְלֹא
 בַּמַּגֵּרָה וְלֹא בַּמַּגֵּל אֶלָּא בַּקּוּפִיץ. בֵּית שֶׁהוּא מָלֵא פִירוֹת.
 סָתוּם וְנִפְתַּח. נוֹטֵל מִמָּקוֹם הַפֶּתַח. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִף
 פּוֹחַת לְכַתְּחֵלָה וְנוֹטֵל:

דִּי אֵין פּוֹחַתִּין אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי. וְאֵין עוֹשִׂין
 פֶּחֱמִין (בְּיוֹם טוֹב). וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַפֶּתִילָה לְשָׁנִים. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹתְכָה בְּאוֹר (לְשֹׁתֵי גֵרוֹת):

הִי אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס. וְאֵין חוֹתְכִין הַנֵּר לְצִלּוֹת בּוֹ
 מִלֵּיחַ. וְאֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירִים. אֲבָל מְכַבְּשִׁין. וְאֵין מְקִיפִין

שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לְשָׁפוֹת עָלֶיהֶן אֶת הַקְּדָרָה: וְאִין סוּמְכִין אֶת
הַקְּדָרָה בְּבִקְעָתָהּ וְכֵן בְּדִלְתָּהּ: וְאִין מְנַהֲיִין אֶת הַבְּהֵמָה
בְּמִקְלָ בַּיּוֹם טוֹב: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שָׁמְעוֹן מְתִיר:

י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נוֹטֵל אָדָם קָסָם מִשְׁלָפְנֵיו: לַחֲצוֹץ בּוֹ
שְׁנָיו: וּמִגִּבַּב מִן הַחֲצֵר וּמִדְּלִיק: שְׁכָל מָה שֶׁבַחֲצֵר מוֹכֵן
הוּא: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מִגִּבַּב מִשְׁלָפְנֵיו וּמִדְּלִיק:

י אִין מוֹצִיאִין מִן הָאוֹר לֹא מִן הָעֵצִים: וְלֹא מִן הָאֲבָנִים: וְלֹא
מִן הָעֶפֶר: וְלֹא מִן הַמֵּיִם: (וְלֹא מִן הָרֶעָפִים:) וְאִין מְלַבְּנִין
אֶת הָרֶעָפִים לְעִלּוֹת עָלֶיהֶן: וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עוֹמֵד
אָדָם עַל הַמִּקְצָה עָרֵב שַׁבָּת בְּשִׁבְיעִית: וְאוֹמֵר מִכָּאן אֲנִי
אוֹכֵל לְמַחֲרָה: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שִׁירְשׁוֹם: וְיֹאמַר מִכָּאן
וְעַד כָּאן:

פרק ה

מִשְׁיָלִין פִּירוֹת דֶּרֶךְ אֶרְבָּה בַּיּוֹם טוֹב: אֲבָל לֹא בַּשַּׁבָּת:
וּמִכֶּסֶּים פִּירוֹת בְּכָלִים מִפְּנֵי הַדֶּלֶף: וְכֵן כְּדֵי יֵין
וְכְדֵי שֶׁמֶן: וְנוֹתְנִים כָּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף בַּשַּׁבָּת:

ב כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁבוּתָהּ: מִשּׁוּם רְשׁוּתָהּ: מִשּׁוּם
מַצּוֹה: (בַּשַּׁבָּת) חִיִּיבִין עָלָיו בַּיּוֹם טוֹב: וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם
שְׁבוּתָהּ: לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן: וְלֹא רוֹכְבִין עַל גִּבִּי בַּהֶמָּה: וְלֹא
שָׁטִין עַל פָּנֵי הַמֵּיִם: וְלֹא מְטַפְּחִין: וְלֹא מְסַפְּקִין: וְלֹא
מְרַקְדִין: וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם רְשׁוּתָהּ: לֹא דָגִין: וְלֹא מְקַדְּשִׁין: וְלֹא

חולצין. ולא מיבמין. ואלו הן משום מצוה. לא מקדישין.
ולא מעריכין. ולא מחרימין. ולא מגביהין תרומה ומעשר.
כל אלו ביום טוב אמרו. קל וחמר בשבת. אין בין יום טוב
לשבת. אלא אכל נפש בלבד:

ג הבהמה והכלים כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבגו
או לרועה. הרי אלו כרגלי הבעלים. כלים המיוחדין
לאחד מן האחין שבבית. הרי אלו כרגליו. ושאין מיוחדין
הרי אלו במקום שהולכין:

ד השואל כלי מחבירו מערב יום טוב. כרגלי השואל. ביום
טוב כרגלי המשאיל. האשה ששאלה מחברתה תבלין
ומים ומלח לעסטה. הרי אלו כרגלי שתיהן. רבי יהודה
פוטר במים. מפני שאין בהם ממש:

ה הגחלת כרגלי הבעלים. ושלחבת בכל מקום. גחלת
של הקדש מועלין בה. ושלחבת לא נהנין. ולא מועלין.
(המוציא גחלת לרשות הרבים. חייב. ושלחבת פטור).
בור של יחיד. כרגלי היחיד. ושל אנשי אותה העיר.
כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל. כרגלי הממלא:

ו מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר
להביא אצלם מפירותיו. לא יביאו לו. ואם ערב הוא.
פירותיו כמוהו:

י מי שזמן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא אם
כן זכה להם מנותיהם מערב יום טוב אין משקין ושוחטין
את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבתיות אלו
הן בתיות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: סליק

מסכת מועד קטן

מסכת ראש השנה

פרק א

אֲרַבְעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם בְּאֶחָד בְּנִסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לַמְּלָכִים וְלַרְגָּלִים בְּאֶחָד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לַמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים בְּאֶחָד
בְּתִשְׂרִי בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמַטִּין
וְלִיִּזְבֻּלוֹת לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְאֵילָן כְּדַבְּרֵי בֵּית שַׁמַּאי בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
בּוֹ:

ב בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה
בַּעֲצֻרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם
עוֹבְרִין לִפְנֵיו כְּבָנֵי מְרוֹן שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד לָבָם הַמְבִּין
אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם וּבַחַג נִדּוּנִים עַל הַמֵּים:

ג עַל שֵׁשֶׁה חֳדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין עַל נִסָּן מִפְּנֵי הַפֶּסַח
עַל אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית עַל אֵלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל
תִּשְׂרִי מִפְּנֵי תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת עַל כֶּסֶל מִפְּנֵי חֲנֻכָּה וְעַל
אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים וּכְשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם יוֹצְאִין אֶף
עַל אֵיר מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן:

ד עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְלִין אֶת הַשֶּׁבֶט עַל נִסָּן וְעַל
תִּשְׂרִי שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת

המוֹעֲדוֹת. וּבִשְׁהֵיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. מִחֻלְלִין אֵף עַל
כֵּלָן. מִפְּנֵי תִקְנַת הַקָּרְבָּן:

^ה בֵּין שְׁנֵי נִרְאָה בְּעֵלִיל. בֵּין שְׁלֹא נִרְאָה בְּעֵלִיל. מִחֻלְלִין עָלָיו
אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם נִרְאָה בְּעֵלִיל. אֵין מִחֻלְלִין
עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת:

^ו מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעַכְבָּן רַבִּי עֲקִיבָא
בְּלוּד. שְׁלַח לוֹ רֶבֶן גַּמְלִיאֵל. אִם מַעֲבֵב אֶתָּה אֶת הָרִבִּים.
נִמְצְאָת מִכְשִׁילָן לַעֲתִיד לָבוֹא:

^ז אָב וּבָנוּ שָׂרְאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ יִלְכוּ. לֹא שֶׁמֶצְטָרְפִין זֶה עִם
זֶה. אֵלֹא שְׂאֵם יִפְסֹל אֶחָד מֵהֶן. יִצְטָרֵף הַשְּׁנִי עִם אֶחָד.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אָב וּבָנוּ וְכָל הַקְּרוֹבִין. כְּשֶׁרִין לַעֲדוֹת
הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּטוֹבִיָּה הָרוּפָא. שָׂרְאָה
אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא וּבָנוּ וְעַבְדּוֹ מְשֻׁחָרְרִי. וְקִבְּלוּ
הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בָּנוֹ. וּפְסָלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשָׁבֵאוּ לִפְנֵי
בֵּית דִּין. קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ. וּפְסָלוּ אֶת בָּנוֹ:

^ח אֵלֹו הֵן הַפְּסוּלִין. הַמְּשֻׁחָק בְּקִבְיָא. וּמִלּוֹה בְּרַבִּית.
וּמִפְּרִיחֵי יוֹנִים. וְסוֹחָרֵי שְׁבִיעִית. וְעַבְדִּים. זֶה הַכֵּלָל. כָּל
עֲדוֹת שְׂאִין הָאֵשָׁה כְּשֶׁרָה לָּהּ. אֵף הֵן אֵינָן כְּשֶׁרִים לָּהּ:

^ט מִי שָׂרְאָה אֶת הַחֹדֶשׁ. וְאֵינּוּ יָכוֹל לְהִלָּךְ. מוֹלִיכִין אוֹתוֹ
עַל הַחֲמוֹר. אֲפִילוֹ בַּמָּטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם. לוֹקָחִין בִּידָם
מִקְלוֹת. וְאִם הֵיָתָה דֶּרֶךְ רְחוּקָה. לוֹקָחִין בִּידָם מְזוֹנוֹת.

שֶׁעַל מַהֲלֵךְ לַיְלָה וַיּוֹם מַחֲלִילִין אֶת הַשַּׁבָּת וַיּוֹצֵאִין לְעֵדוֹת
הַחֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ
אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

פרק ב

אם אינן מכירין אותו מְשַׁלְחִין אַחֵר עִמּוֹ לְהַעֲדוֹ.
בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם.
מִשְׁקַלְקְלוּ הָאֲפִיקוֹרוֹסִים הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא
מִן הַמְּכִירִים:

^א בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מִשְׁקַלְקְלוּ הַכּוֹתִיּוֹת.
הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלוּחִין יוֹצֵאִין:

^ג בִּיצֵד הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מְבִיאִין כְּלָנְסָאוֹת שֶׁל
אֶרֶז אֲרוּכִין וְקָנִים וְעֵצֵי שֶׁמֶן וְנִעְוֶרֶת שֶׁל פֶּשֶׁתָּן וְכוּרֶךְ
בְּמִשְׁיָחָה וְעוֹלָה לְרֹאשׁ הַהֵר וּמִצִּית בֶּהֶן אֶת הָאוֹר.
וּמוֹלִיךְ וּמְבִיא וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבִירוֹ
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הַהֵר הַשֵּׁנִי וְכֵן בְּרֹאשׁ הַהֵר
הַשְּׁלִישִׁי:

^ד וּמֵאֵין הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מֵהֵר הַמִּשְׁחָה לְסֶרֶטְבָּא
וּמִסֶּרֶטְבָּא לְגְרוֹפִינָא מְגְרוֹפִינָא לְחוּוֹרִין וּמִחוּוֹרִין לְבֵית
בִּלְתִּין וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ מִשָּׁם אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמְבִיא
וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהָיָה רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כְּמִדּוּרֶת
הָאֵשׁ:

ה חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעזק היתה נקראת.
 ולשם כל העדים מתכנסים. ובית דין בודקין אותם שם.
 וסעודות גדולות עושין להם. בשביל שיהו רגילין לבא.
 בראשונה לא היו זזין משם כל היום. התקין רבן גמליאל
 הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. ולא אלו בלבד.
 אלא אף החכמה הבאה לילד. והבא להציל מן הדליקה.
 ומן הגיס. ומן הנהר. ומן המפולת. הרי אלו כאנשי העיר.
 ויש להם אלפים אמה לכל רוח:

י כיצד בודקין את העדים. זוג שבא ראשון בודקין אותו
 ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו. אמור
 כיצד ראית את הלבנה. לפני החמה או לאחר החמה.
 לצפונה או לדרומה. כמה היה גבוה. ולאין היה נוטה.
 וכמה היה רחב. אם אמר לפני החמה. לא אמר כלום.
 ואחר כך היו מכניסין את השני. ובודקין אותו. אם נמצאו
 דבריהם מכונים עדותן קימת. ושאר כל הזוגות. שואלין
 אותן ראשי דברים. לא שהיו צריכין להם. אלא כדי שלא
 יצאו בפחי נפש. בשביל שיהו רגילין לבא:

י ראש בית דין אומר מקדש. וכל העם עונים אחריו
 מקדש מקדש. בין שנראה בזמנו. בין שלא נראה בזמנו.
 מקדשין אותו. רבי אליעזר בר צדוק אומר אם לא נראה
 בזמנו. אין מקדשין אותו. שפבר קדשוהו שמים:

ח דמות צורות לבנות היו לו לרבן גמליאל בטבלא ובכפל בעליתו. שבהן מראה את ההדיטות ואומר. הכזה ראיתם או כזה מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח. וערבית במערב. אמר רבי יוחנן בן נורי עדי שקר הם. וכשבאו ליבנה. קבלן רבן גמליאל. ועוד באו שנים. ואמרו ראינוהו בזמנו. ובלייל עבורו לא נראה. וקבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסא בן הרקינס עדי שקר הן. היאך מעידים על האשה שילדה. ולמחר כריסה בין שניה. אמר לו רבי יהושע רואה אני את דברך:

ט שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך. שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך. ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך. הלך ומצאו רבי עקיבא מצר. אמר לו יש לי ללמד. שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי. שנאמר אלה מועדיי מקראי קדש אשר תקראו אתם. בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו. בא לו אצל רבי דוסא בן הרקינס. אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דין של רבן גמליאל. צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו. שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהו ושבעים מזקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלשה. שעמדו בית דין על ישראל. הרי הוא כבית דין של משה. נטל מקלו ומעוטי בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל. ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונך. עמד רבן גמליאל ונשקו

עַל רֹאשׁוֹ אָמַר לוֹ בֹּא בְּשָׁלוֹם רַבִּי וְתִלְמִידֵי רַבִּי בְּחֻכְמָהּ.
וְתִלְמִידֵי שְׁקִבְלָתָהּ (אֶת) דְּבָרַי:

פרק ג

רְאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל נִחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ
לֹאמַר מִקְדָּשׁ עַד שְׁחִיבָהּ הָרִי זֶה מְעַבְרָה.
רְאוּהוּ בֵּית דִּין בְּלִבָּד יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם וַיַּעֲדוּ בִּפְנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
מִקְדָּשׁ מִקְדָּשׁ רְאוּהוּ שְׁלֹשָׁה וְהֵן בֵּית דִּין יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם
וַיּוֹשִׁיבוּ מַחֲבִירֵיהֶם אֶצֶל הַיָּחִיד וַיַּעֲדוּ בִּפְנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
מִקְדָּשׁ מִקְדָּשׁ שְׁאִין הַיָּחִיד נֶאֱמָן עַל יְדֵי עֲצָמוֹ:

^ב כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת כְּשֶׁרִין חוּץ מִשָּׁל פָּרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרֵן.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת נִקְרְאוּ קָרֵן שְׁנֵאמַר
בְּמִשּׁוּד בְּקָרֵן הַיּוֹבֵל:

^ג שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל יַעַל פָּשׁוּט וּפְיוֹ מִצָּפָה
זֶהָב וְשִׁתִּי חֲצוּצְרוֹת מִן הָעֶדְדִין שׁוֹפֵר מֵאֲרִיךְ וְחֲצוּצְרוֹת
מִקְצָרוֹת שְׁמֻצּוֹת הַיּוֹם בְּשׁוֹפֵר:

^ד בְּתַעֲנוּיֹת בְּשָׁל זְכָרִים כְּפּוֹפִין וּפְיָהֶם מִצָּפוֹת כֶּסֶף וְשִׁתִּי
חֲצוּצְרוֹת בְּאֻמָּצֵעַ שׁוֹפֵר מִקְצָר וְחֲצוּצְרוֹת מֵאֲרִיכוֹת.
שְׁמֻצּוֹת הַיּוֹם בְּחֲצוּצְרוֹת:

^ה שְׁוֵה הַיּוֹבֵל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְתַקִּיעָהּ וּלְבִרְכוּת רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקְעִין בְּשָׁל זְכָרִים וּבַיּוֹבְלוֹת בְּשָׁל
יַעֲלִים:

י' שוֹפֵר שֶׁנִּסְדָּק וְדִבְקוֹ פָּסוּל דִּבְק שֶׁבְּרִי שׁוֹפְרוֹת פָּסוּל.
נִקֵּב וְסִתְמוֹ. אִם מַעֲכֵב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לֹא
כָּשָׁר:

י' הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר. אוֹ לְתוֹךְ הַדּוֹת. אוֹ לְתוֹךְ הַפֶּטֶס.
אִם קוֹל שׁוֹפֵר שָׁמַע יֵצֵא. וְאִם קוֹל הַבֶּרֶה שָׁמַע לֹא יֵצֵא.
(וְכֵן) מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אַחֲרֵי בֵּית הַכִּנְסֶת. אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ
סָמוּךְ לְבֵית הַכִּנְסֶת. וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפֵר אוֹ קוֹל מְגִלָּה. אִם
כִּנּוֹן לְבוֹ יֵצֵא וְאִם לֹא יֵצֵא. אֵף עַל פִּי שֶׁזָּה שָׁמַע וְזֶה
שָׁמַע. זֶה כִּנּוֹן לְבוֹ וְזֶה לֹא כִּנּוֹן לְבוֹ:

ח' וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר. וְכִי
יָדְיוֹ שֶׁל מִשָּׁה עוֹשׂוֹת מַלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מַלְחָמָה אֵלָּא
לֹאמַר לָךְ. כָּל זֶמֶן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסִתְּכִלִּים כָּלִפִּי מַעֲלָה.
וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶן שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּגַבְּרִים. וְאִם
לֹא הָיוּ נֹפְלִין. כִּי־יֵצֵא בַּדִּבֶּר אֶתָּה אוֹמֵר. עֲשֵׂה לָךְ שְׂרָף
וְשִׁים אוֹתוֹ עַל גֶּס. וְהָיָה כָּל הַנֶּשׁוּךְ וְרָאָה אוֹתוֹ וְחִי. וְכִי
נָחַשׁ מִמִּית. אוֹ נָחַשׁ מִחַיָּה. אֵלָּא בְּזִמְן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְסִתְּכִלִּין כָּלִפִּי מַעֲלָה. וּמִשְׁעַבְדִּים אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם
שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּרַפְּאִים. וְאִם לֹא הָיוּ גְמוּקִים. חֲרַשׁ
שׁוֹטָה וְקִטָּן. אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבֶתָן. זֶה הַכֹּל
כָּל שְׁאִינוֹ מְחויָּב בַּדִּבֶּר. אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יָדֵי
חוֹבֶתָן:

פרק ד

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. במקדש היו תוקעים. אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אליעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי. אלא ביבנה בלבד. אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

^ב ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה. שכל עיר שהיא ראה ושומעת. וקרובה ויכולה לבוא. תוקעין. וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

^ג בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי. שיהא לולב נטל במדינה שבעה. זכר למקדש. ושיהא יום הניף כלו אסור:

^ד בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבוא. ונתקלקלו הלויים בשיר. התקינו שלא יהו מקבלין. אלא עד המנחה. ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה. נוהגין אותו היום קדש. ולמחר קדש. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו מקבלין עדות החדש כל היום. אמר רבי יהושע בן קרחה. ועוד זאת התקין רבן יוחנן בן זכאי. שאפילו ראש

בית דין בכל מקום שלא יהו העדים הולכין אלא למקום
הועד:

ה סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל
מלכיות עמהן ואינו תוקע קדושת היום ותוקע זכרונות
ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודאה וברכת
כהנים דברי רבי יוחנן בן נורי אמר לו רבי עקיבא אם
אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות
וגבורות וקדשת השם וכולל מלכיות עם קדשת היום
ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה
והודאה וברכת כהנים:

י אין פוחתין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה
שופרות רבי יוחנן בן נורי אומר אם אמר שלש שלש
מכל יצא אין מזכירין זכרון מלכות ושופר של פורענות
מתחיל בתורה ומשלים בנביא רבי יוסי אומר אם
השלים בתורה יצא:

י העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה השני
מתקיע ובשעת ההלל ראשון מקרא את ההלל:

ח שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התחום
ואין מפקחין עליו את הגל לא עולין באילן ולא רוכבין
על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ואין חותכין אותו
בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום
לא תעשה אבל אם רצה לתן לתוכו מים או יין יתן אין

מַעֲבִין אֶת הַתִּינוּקוֹת מִלְתְּקוּעַ. אֲבָל מִתַּעֲסָקִין עִמָּהֶן עַד
שִׁילְמָדוֹ. וְהַמִּתַּעֲסֵק לֹא יֵצֵא. וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתַּעֲסֵק לֹא
יֵצֵא:

ט סֵדֶר הַתְּקִיעוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ שִׁיעוֹר תְּקִיעָה
בְּשָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת. שִׁיעוֹר תְּרוּעָה בְּשָׁלֹשׁ יְבָבוֹת. תְּקַע
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִשְׁךְ בְּשִׁנִּיָּה כְּשֶׁתִּים אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. מִי
שִׁבְרָךְ וְאַחֵר כֵּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר. תּוֹקַע וּמְרִיעַ וְתוֹקַע
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כַּשֵּׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צָבוֹר חֵיב כֵּךְ כָּל יַחִיד וְיַחִיד
חֵיב. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צָבוֹר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים
יְדֵי חוֹבָתָן: סליק

מסכת יומא

פרק א

שבעת ימים קודם יום הכפורים. מפרישין כהן גדול
מביתו ללשכת פלהדרין. ומתקנין לו כהן אחר
תחתיו. שמא יאָרע בו פסול. רבי יהודה אומר אף אשה
אחרת מתקנין לו. שמא תמות אשתו. שנאמר וכפר
בעדו ובעד ביתו. ביתו זו אשתו. אמרו לו אם כן אין
לדבר סוף:

ב כל שבעת הימים הוא זורק את הדם. ומקטיר את
הקטרת. ומטיב את הנרות. ומקריב את הרגל. ושאר
כל הימים אם רצה להקריב. מקריב. שבהן גדול מקריב
חלק בראש ונוטל חלק בראש:

ג מסרו לו זקנים מזקני בית דין. וקורין לפניו בסדר
היום. ואומרים לו אישי כהן גדול. קרא אתה בפיד
שמא שכחת. או שמא לא למדת. ערב יום הכפורים
שחרית. מעמידין אותו בשער המזרח. ומעבירין לפניו
פרים ואילים וכבשים. כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

ד כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה.
ערב יום הכפורים עם חשיכה. לא היו מניחים אותו
לאכול הרבה. מפני שהמאכל מביא את השינה:

ה' מְסֻרוֹהוּ זְקֵנֵי בֵּית דִּין לְזֻקְנֵי כְּהוֹנָהּ. וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלִיַּת
בֵּית אַבְטִינָס. וְהַשְׁבִּיעוּהוּ. וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאוֹמְרִים
לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל אָנּוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין. וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ
וְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מִשְׁבִּיעֵינוּ אָנּוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשָּׂכַן אֶת שְׁמוֹ
בְּבֵית הַזֶּה. שְׁלֹא תִשָּׁנֶה דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁאֲמָרְנוּ לָךְ. הוּא
פּוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה. וְהֵן פּוֹרְשִׁים וּבּוֹכִים:

י' אִם הִיא חֶכֶם דּוֹרֵשׁ. וְאִם לֹא. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין
לְפָנָיו. אִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרָא. וְאִם לֹא. קוֹרִין לְפָנָיו. וּבִמָּה
קוֹרִין לְפָנָיו. בְּאִיּוֹב וּבְעִזָּרָא. וּבְדַבְּרֵי הַיָּמִים. זְכָרֶיהָ בֶּן
קְבוּטָל אוֹמֵר פְּעָמִים הִרְבָּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאֵל:

י' בִּקֵּשׁ לְהַתְנַמֵּן פְּרָחֵי כְּהוֹנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבַּע צִרְדָּה.
וְאוֹמְרִים לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל. עֲמוּד וְהִפָּג אַחַת עַל
הָרֹצֵפָה. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ. עַד שִׁיָּגִיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה:

ה' בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמְּזִבֵּחַ. בְּקִרְיַת הַגָּבֶר. אוֹ
סְמוּךְ לוֹ. בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מַחֲצוֹת.
וּבִרְגָלִים מֵאֲשֻׁמּוֹת הָרֹאשׁוֹנָה. וְלֹא הֵיטֵה קִרְיַת הַגָּבֶר
מִגֵּעַת. עַד שֶׁהֵיטֵה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתָרוּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ תּוֹרֵם.
וּבְזִמָּן שֶׁהָיוּ מְרַבִּין רָצִין וְעוֹלִין בִּכְפָּשׁ וְכָל
הַקּוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה אִם הָיוּ שְׁנַיִם
שׁוּוֹין הַמְּמוּנָה אוֹמֵר לָהֶן הַצְּבִיעוּ וְכֵן מוֹצִיאִין אַחַת
אוֹ שְׁתֵּים וְאֵין מוֹצִיאִין הַגּוֹדֵל בַּמִּקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֵׂה שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם שׁוּיִם וְרָצִין וְעוֹלִין בִּכְפָּשׁ וְדַחַף אֶחָד
מֵהֶן אֶת חֲבִירוֹ וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ וְכִיוֵּן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין
שֶׁבָּאִין לִידֵי סִכָּנָה הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ
אֶלָּא בַּפִּסִּים אַרְבַּעַת פִּסִּסוֹת הָיוּ שֵׁם וְזֶה פִּסֵּי הָרֵאשׁוֹן:

ג הַפִּסִּים הַשְּׁנַיִם מִי שׁוּחַט מִי זוֹרֵק מִי מַדְשֵׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי
וּמִי מַדְשֵׁן אֶת הַמִּנְחָה וּמִי מַעֲלָה אֲבָרִים לְכָפָשׁ הָרֵאשׁ
וְהָרִגְלִי וְשְׁתֵּי הַיָּדִים הָעֶקֶץ וְהָרִגְלִי הַחֲזָה וְהַגֶּרֶה וְשְׁתֵּי
הַדְּפָנוֹת וְהַקְּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַחֲבָתִין וְהַיִּין שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
כֹּהֲנִים זֻכִּים בּוֹ אָמַר בֶּן עֲזַאי לַפָּנִי רַבִּי עֲקִיבָא מְשׁוּם
רַבִּי יְהוֹשֻעַ דֶּרֶךְ הַלּוֹכוֹ הִיא קֶרֶב:

ד הַפִּסִּים הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לְקִטְרֵת בּוֹאוֹ וְהַפִּסּוֹ וְהַרְבִּיעִי
חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים מִי מַעֲלָה אֲבָרִים מִן הַכָּפָשׁ לַמִּזְבֵּחַ:

ה תָּמִיד קֶרֶב בְּתַשְׁעָה בַּעֲשָׂרָה בְּאַחַד עָשָׂר בְּשָׁנִים
עָשָׂר לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כִּי־צִד עֲצָמוֹ בְּתַשְׁעָה בְּחָג
בְּיָד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים הָרִי כָּאֵן עָשָׂרָה בֵּין הָאֲרָבָעִים

בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי גִזְרֵי
עֲצִים. בְּשֶׁבֶת בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם
בְּיָדָם שְׁנֵי בְּזִכִּי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. וּבְשֶׁבֶת שְׁבִתוֹךְ
הֶחָג בִּיד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים:

י אֵיל קָרֵב בְּאַחַד עֶשֶׂר. הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת
וְהַיֵּין. בְּשְׁנַיִם שְׁנַיִם:

י פֶּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל. הָרֹאשׁ
בְּאַחַד. וְהָרֶגֶל בְּשְׁנַיִם. הָעֵקֶץ וְהָרֶגֶל. הָעֵקֶץ בְּשְׁנַיִם. וְהָרֶגֶל
בְּשְׁנַיִם. הַחֲזֶה וְהַגֵּרָה. הַחֲזֶה בְּאַחַד. וְהַגֵּרָה בְּשִׁלְשָׁה. שְׁתֵּי
יָדַיִם בְּשְׁנַיִם. וּשְׁתֵּי דַפְנוֹת בְּשְׁנַיִם. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת וְהַיֵּין.
בְּשִׁלְשָׁה שְׁלֹשָׁה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקָרְבָּנוֹת צָבוּר.
אֲבָל בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד. אִם רָצָה לְהַקְרִיב מִקְרִיב. הַפְּשִׁיטָן
וְנִתְּנוֹחַן שֶׁל אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁוִין:

פרק ג

אָמַר לָהֶם הַמְּמוֹנָה. צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה.
אִם הִגִּיעַ. הָרֹאֶה אֹמֵר בְּרָקָאִי. מִתְּתִיָּא בֶן
שְׁמוּאֵל אֹמֵר הָאִיר פְּנֵי כָל הַמְּזֻרָח עַד שְׁבִתְבְּרוֹן. וְהוּא
אֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הֶעֱרַכּוּ לְכַךְ. שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מְאוּר הַלְבָנָה. וְדָמוֹ
שֶׁהָאִיר הַמְּזֻרָח. וְשִׁחְטוּ אֶת הַתָּמִיד. וְהוֹצִיאוּהוּ לְבֵית
הַשְּׂרָפָה. הוֹרִידוּ כֵהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכֵּלָל הִיָּה

בַּמִּקְדָּשׁ כָּל הַמִּיסָד אֶת רַגְלָיו טָעוֹן טְבִילָה וְכָל הַמַּטִּיל
מִים טָעוֹן קְדוּשׁ יָדִים וְרַגְלָיִם:

^ג אֵין אָדָם נִכְנָס לַעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה אֲפִילוּ טְהוֹר עַד
שִׁיטְבוֹל חֲמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קְדוּשִׁין טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל
וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם וְכֹלֶן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפְּרוּה חוּץ מִזֶּה
בַּלְבָּד:

^ד פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל בּוֹץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם פָּשֵׁט יָרֵד וְטָבַל
עָלָה וְנִסְתַּפֵּג הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלָבַשׁ וְקִדְשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַתְּמִיד קֶרֶצוּ וּמִרְק אַחֵר שְׁחִיטָה
עַל יָדוֹ קָבַל אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ נִכְנָס לַהֲקָטִיר קְטֹרֶת שֶׁל
שֹׁחַר וְלֹהֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת וְלֹהֲקִירֵב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת
הָאֵיבָרִים וְאֶת הַחֲבִיתִין וְאֶת הַיֵּין:

^ה קְטֹרֶת שֶׁל שֹׁחַר הֵיטָה קָרִיבָה בֵּין דָּם לְאֵיבָרִים שֶׁל בֵּין
הָאֲרָבָעִים בֵּין אֵיבָרִים לְנִסְכִּים אִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ
אֶסְטָגִיס מַחֲמִין לוֹ חֲמִין וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוּנָן כִּדֵּי שֶׁתִּפּוֹג
צָנָתוֹ:

^ו הִבִּיאוּהוּ לְבֵית הַפְּרוּה וּבִקְדָּשׁ הֵיטָה פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל
בּוֹץ בֵּינוּ וּבֵין הָעָם קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר פָּשֵׁט קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו יָרֵד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפֵּג
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לְבָן לָבַשׁ קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו:

י' בַּשַּׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ פְּלוֹסִין שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. וּבֵין
הָעֶרְבִים הַנְּדוּוִין שֶׁל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת זָוִז. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. בַּשַּׁחַר לוֹבֵשׁ שֶׁל שְׁמֹנֶה עָשָׂר מָנָה. וּבֵין
הָעֶרְבִים שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנָה. אֵלּוּ
מִשָּׁל צְבוּר וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף. מוֹסִיף מִשָּׁלוֹ:

ח" בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ. וּפָרוּ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוֹלָם וְלַמַּזְבֵּחַ.
רָאשׁוֹ לְדָרוֹם. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְהִכְהִין עוֹמֵד בַּמִּזְרָח. וּפָנָיו
לַמַּעֲרָב. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֶּה. וְכֵךְ הָיָה אוֹמֵר.
אֲנִי הָשֵׁם. עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי.
אֲנִי הָשֵׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעֵי וּלְחַטָּאִים. שְׁעוֹתִי
וְשִׁפְשַׁעֲתִי וְשַׁחֲטָאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי. כִּכְתוּב בַּתּוֹרָה
מִשֶּׁה עֲבָדְךָ. כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגוֹמֵר. וְהֵם עוֹנִין
אֲחֵרָיו. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ט בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לְצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ. הַסֶּגֶן מִימִינוֹ. וְרָאשׁ
בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ. וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים. וְקִלְפֵי הָיְתָה שֵׁם.
וּבָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוּעַ הָיוּ וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל
זֶהָב. וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י' בֶּן קָטִין עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דָּר לְכִיּוֹר. שְׁלֹא הָיוּ לוֹ אֵלָא
שְׁנַיִם. וְאִם הוּא עָשָׂה מוֹכְנֵי לְכִיּוֹר. שְׁלֹא יִהְיוּ מִימֵיו
נִפְסָלִים בְּלִיגָה. מִנְּבִז הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַכִּלִּים שֶׁל
יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁל זֶהָב. הִילְנִי אָמוּ עָשְׂתָה נִבְרַשְׁתָּ שֶׁל
זֶהָב עַל פֶּתַחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאִם הִיא עָשְׂתָה טְבֵלָא שֶׁל

זֶהְבִּי שִׁפְרִישֵׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ נִקְנָזֹר נַעֲשׂוּ נְסִים
לְדַלְתוֹתָיו וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י" וְאֵלֹהֵי לִגְנָאֵי שֶׁל בֵּית גְּרָמוֹ לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
הַקְטָרֶת הַגְּרוֹס בֶּן לִוִּי הָיָה יוֹדֵעַ פָּרֶק בְּשִׁיר וְלֹא רָצָה
לְלַמֵּד בֶּן קִמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכֶּתֶב עַל
הָרָאשׁוֹנִים נֶאֱמַר זָכַר צָדִיק לְבִרְכָּהּ וְעַל אֵלֹהֵי נֶאֱמַר וְשֵׁם
רְשָׁעִים יִרְקַב:

פרק ד

טַרְף בְּקִלְפֵי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם
וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל הַסֶּגֶן בִּימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית
אָב מִשְׁמָאֵלֹו אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ הַסֶּגֶן אוֹמֵר לוֹ
אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבֹּה יִמִּינְךָ וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׁמְאֵלֹו
רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבֹּה שְׁמֵאלְךָ
נִתְּנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר לִי חֲטָאת רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
אוֹמֵר לֹא הִיא צָרִיד לֹא חֲטָאת אֶלָּא לִי וְהֵן עוֹנִין
אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ב קָשֶׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח
וְהַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁלֹוחוֹ וְלִנְשָׁחֵט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ
בֹּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו וּמִתְּוֹדָה וְכֹךְ
הָיָה אוֹמֵר אֲנִי הֵשֵׁם עוֹיְתִי פָשַׁעְתִּי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי
וּבִיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ אֲנִי הֵשֵׁם כִּפּוּר נָא לְעוֹנוֹת

וּלְפָשְׁעִים וְלַחֲטָאִים שְׁעוֹיָתִי וְשִׁפְשָׁעִתִּי וְשִׁחַטְאִתִּי לְפָנֶיךָ.
אֲנִי וּבִיתִי וּבְנֵי אֹהֶלן עִם קְדוֹשְׁךָ בְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
עֲבָדְךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עָלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל
חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ וְהֵם עֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

^א שִׁחַטוֹ וְקַבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ וְנוֹתְנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְמַרֵס
בּוֹ עַל הָרֶבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהִיכָל כְּדִי שְׁלֹא יִקְרוּשׁ נֹטֵל אֶת
הַמַּחֲתָה וְעֹלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפָנָה גָחִלִים הִילָךְ וְהִילָךְ
וְחוֹתָהּ (מִן הַמַּעֲבָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) וַיֵּרֶד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרֶבֶד
הָרְבִיעִי שֶׁבַּעֲזָרָה:

^ד בְּכָל יוֹם הִיָּה חוֹתָהּ בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל זָהָב.
וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל זָהָב וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ
בְּשֵׁל אַרְבָּעָה קִבִּין וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וְהַיּוֹם
חוֹתָהּ בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל סָאָה וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין.
וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס בְּכָל יוֹם
הֵיטָה כְּבֻדָּה וְהַיּוֹם קֵלָה בְּכָל יוֹם הֵיטָה יָדָה קֶצֶרָה וְהַיּוֹם
אֲרוּכָה בְּכָל יוֹם הִיָּה זָהָבָה יְרוּקָה וְהַיּוֹם אָדוּם דְּבָרֵי רַבִּי
מִנְחָם בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרֶס בְּשַׁחֲרִית וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים.
וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו בְּכָל יוֹם הֵיטָה דָּקָה וְהַיּוֹם דָּקָה
מִן הַדָּקָה:

ה' בְּכָל יוֹם כַּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ וַיּוֹרְדִים
בְּמַעֲרָבוֹ. וְהַיּוֹם (כֹּהֵן גָּדוֹל) עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד בְּאַמְצַע.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד
בְּאַמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר.
וְהַיּוֹם מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן
גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב:

י' בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם אַרְבַּע מַעֲרֻכּוֹת וְהַיּוֹם חֲמִשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתֵּים. וְהַיּוֹם שְׁלֹשׁ:

פרק ה

הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכֶּפֶר וְאֶת הַמַּחֲתָה וְחָפְנוּ מְלֵא חֲפָנָיו.
וְנָתַן לְתוֹךְ הַכֶּפֶר. הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ. וְהַקָּטָן לְפִי
קָטָנוֹ. וְכִד הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחֲתָה בִּימִינוֹ. וְאֶת
הַכֶּפֶר בְּשְׂמָאלוֹ. הָיָה מְהִלָּךְ בְּהִיכָל עַד שֶׁמָּגִיעַ לְבֵין שְׁתֵּי
הַפְּרוּכּוֹת. הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים.
וּבִינֵיהֶם אֲמָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שָׁם אֵלָּא פְּרָכָת
אַחַת בְּלִבָּד. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַבְדִּילָה הַפְּרָכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם.
וְהַפְּנִמִּית מִן הַצָּפוֹן. מְהִלָּךְ בִּינֵיהֶן עַד שֶׁמָּגִיעַ לַצָּפוֹן. הִגִּיעַ
לַצָּפוֹן. הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדְּרוֹם. מְהִלָּךְ לְשִׂמְאָלוֹ עִם הַפְּרָכָת.
עַד שֶׁהוּא מָגִיעַ לְאֶרֶץ. הִגִּיעַ לְאֶרֶץ. נֹתֵן אֶת הַמַּחֲתָה בֵּין
שְׁנֵי הַבָּדִים. צָבַר אֶת הַקֶּטֶר עַל גְּבִי גָחָלִים. וְנָתַם מְלֵא כָּל

הַבֵּית כָּלוּ עֶשֶׂן יֵצֵא וּבָא לוֹ בַּדֶּרֶךְ בֵּית כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבֵּית הַחִיצוֹן וְלֹא הָיָה מֵאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ
שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל:

^ב מִשְׁנֵטֶל הָאָרוֹן אָבֵן הָיְתָה שֵׁם מִימּוֹת נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים
וּשְׁתֵּי הָיְתָה נִקְרָאת גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת
וְעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן:

^ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מִמָּרָס בּוֹ. נִכְנָס לְמָקוֹם
שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה.
וְשָׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת.
אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשְׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחֲמִשׁ.
אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת וְשָׁבַע. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִזָּהֵב שֶׁהָיָה
בְּהִיכָל:

^ד הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַשְּׁעִיר. שֶׁחָטוּ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ.
נִכְנָס לְמָקוֹם שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ
אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת.
אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. וְכוּלֵּי. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִשְׁנִי
שֶׁהָיָה בְּהִיכָל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה שֵׁם אֲלֵא כֵּן
אֶחָד בְּלֶבֶד. נָטַל דָּם הַפָּר. וְהִנִּיחַ דָּם הַשְּׁעִיר. וְהָזָה מִמֶּנּוּ
עַל הַפָּרֶכֶת שֶׁכִּנְגַד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע
לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן וְכוּלֵּי. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה וְכוּלֵּי.

נָטַל דָּם הַשְּׁעִיר וְהֵנִיחַ דָּם הַפָּר וְהָזָה מִמֶּנּוּ עַל הַפְּרִכָּת
שְׁכָנְגָד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ אַחַת לְמַעַלָּה וְשָׁבַע לְמַטָּה וְכוּלִי
עִירָה דָּם הַפָּר לְתוֹךְ דָּם הַשְּׁעִיר וְנָתַן אֶת הַמָּלֵא בְּרִיקָן:

ה' וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' זֶה מִזְבֵּחַ הַזֶּהב הַתְּחִיל
מִחֹטֵא וַיִּזְרַד מֵהֵיכָן הוּא מִתְּחִיל מִקְרָן מִזְרָחִית צְפוֹנִית
צְפוֹנִית מִעֲרָבִית מִעֲרָבִית דְּרוֹמִית דְּרוֹמִית מִזְרָחִית
מְקוֹם שֶׁהוּא מִתְּחִיל בַּחֲטָאֵת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן מִשֵּׁם
הָיָה גוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּמִקְוֵמוֹ
הָיָה עוֹמֵד וּמִחֹטֵא וְעַל כֵּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה
חוּץ מִזוֹ שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי שְׁעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה:

י הָזָה עַל טְהָרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שְׁבַע פְּעָמִים וְשִׁירֵי הַדָּם הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מִעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְשֶׁל מִזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּעַרְבִין
בְּאַמָּה וַיִּזְצֹאֵן לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכְּרִין לַגִּנָּן לְזַבֵּל וּמוֹעֲלִין
בָּהֶן:

י כָּל מַעֲשֵׂה יוֹם הַפָּפוּרִים הָאֵמוּר עַל הַסֵּדֶר אִם הַקָּדִים
מַעֲשֵׂה לַחֲבִירוֹ לֹא עָשָׂה כָּלוּם הַקָּדִים דָּם הַשְּׁעִיר לְדָם
הַפָּר יַחֲזוֹר וַיִּזָּה מִדָּם הַשְּׁעִיר לְאַחֵר דָּם הַפָּר וְאִם עַד
שֶׁלֹּא גָמַר אֶת הַמִּתְּנוּת שֶׁבַּפְּנִים נִשְׁפָּךְ הַדָּם יָבִיא דָּם
אַחֵר וַיַּחֲזוֹר וַיִּזָּה בַּתְּחִלָּה מִבַּפְּנִים וְכֵן בַּהִיכָל וְכֵן בְּמִזְבֵּחַ
הַזֶּהב שֶׁכֵּלָּן כְּפָרָה בְּפָנֵי עֶצְמָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמְרִים מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק מִשֵּׁם הוּא מִתְּחִיל:

פרק ו

שְׁנֵי שְׁעֵירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מִצֻּתָּן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם שְׁוִין
 בְּמִרְאָה וּבִקְוָמָה וּבְדָמִים. וְלִקְיַחְתָּן כָּאֶחָד. וְאַף עַל
 פִּי שְׂאִינָן שְׁוִין בְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאֶחָד לְמָחָר
 בְּשֵׁרִין. מֵת אֶחָד מֵהֶן. אִם עַד שְׁלֹא הִגְרִיל מֵת. יִקַּח זֶזֶג
 לְשֵׁנִי. וְאִם מִשְׁהִגְרִיל מֵת יָבִיא זֶזֶג אַחֵר וַיִּגְרִיל עָלֶיהֶם
 בְּתַחֲלָה. וַיֹּאמֶר. אִם שָׁל שֵׁם מֵת. זֶה שְׁעֵלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל
 לְשֵׁם יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְאִם שָׁל עֲזָאזֵל מֵת. זֶה שְׁעֵלָה עָלָיו
 הַגּוֹרֵל לְעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְהַשְׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב
 וַיִּמְכֹּר. וַיִּפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה. שְׂאִין חֲטָאת הַצִּבּוֹר מֵתָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁפָּךְ הַדָּם.
 יָמוּת הַמִּשְׁתַּלַּח. מֵת הַמִּשְׁתַּלַּח. יִשְׁפָּךְ הַדָּם:

בָּא לוֹ אֶצֶל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו
 וּמִתְוֹדֶה. וְכֵךְ הָיָה אוֹמֵר אֲנִי הַשֵּׁם עָוֹן פָּשְׁעוּ חֲטָאוּ
 לְפָנַי עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי בִשְׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת
 וּלְפִשְׁעֵים וּלְחֲטָאִים שְׁעוּ וְשִׁפְּשְׁעוּ וְשִׁחֲטָאוּ לְפָנַי עֲמָךְ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי
 בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם
 לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה. כְּשֶׁהָיוּ
 שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל. הָיוּ
 כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג מִסְרֹו לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְהוֹלִיכוֹ. אֶלָּא
שְׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים (גְּדוּלִים) קָבַע. וְלֹא הָיוּ מְנִיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה וְהוֹלִיכוֹ עַרְסָלָא מַצְפוּרִי
וְיִשְׂרָאֵל הָיָה:

ד וְכַבֵּשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבְּבָלִיִּים. שֶׁהָיוּ מִתְלָשִׁים בְּשַׁעְרוֹ.
וְאוֹמְרִים לוֹ טוֹל וְצֹא. טוֹל וְצֹא. מִיִּקְרִי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלוֹיִן
אוֹתוֹ. עַד סִכָּה הָרֵאשׁוֹנָה. עָשָׂר סִכּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד
צוּק. תִּשְׁעִים רִיס שִׁבְעָה וּמֵחָצָה לְכָל מִיל:

ה עַל כָּל סִכָּה וְסִכָּה אוֹמְרִים לוֹ. הָרִי מְזוֹן וְהָרִי מִים. וּמְלוֹיִן
אוֹתוֹ מִסִּכָּה לְסִכָּה. חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שִׁבְהֶן. שְׁאִינוּ מְגִיעַ
עֲמוֹ לַצּוּק. אֶלָּא עוֹמֵד מֵרְחוֹק. וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו:

ו מָה הָיָה עוֹשֶׂה חוֹלֵק לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. חֲצִיו קָשׁוּר
בְּסָלַע וְחֲצִיו קָשׁוּר בֵּין שְׁתֵּי קֶרְנָיו. וְדַחְפוֹ לְאַחֲרָיו. וְהוּא
מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. וְלֹא הָיָה מְגִיעַ לְחֲצִי הָהָר. עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
אַבְרִים אַבְרִים. בָּא וַיֵּשֶׁב לוֹ תַּחַת סִכָּה אַחֲרוֹנָה עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָא בְּגָדִים. מְשַׁיְצָא חוּץ לְחוֹמַת
יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר. מִשְׁעַת דְּחִיתוֹ לַצּוּק:

ז בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשַׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קָרַעַן וְהוֹצִיא אֶת
אִמּוּרֵיהֶן. נִתְּנָן בְּמֶגֶס. וְהַקְטִירָם עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. קִלְעֹן
בְּמִקְלָעוֹת וְהוֹצִיאוֹן לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָאִין
בְּגָדִים. מְשַׁיְצָאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֶזְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מְשַׁיְצִית הָאוֹר בְּרַבֵּן:

ח אָמְרוּ לוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־הַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־וּמִנִּין הָיוּ יוֹדְעִין
שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־דְּרָכָיוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמִנִּיפִין בְּסוּדְרֵין
וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהֵלֵא סִימָן
גָּדוֹל הָיָה לָהֶם־מִירוּשָׁלַיִם וְעַד בֵּית הַדּוּדוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין־
הוֹלְכִין מִלִּל וְחוֹזְרִין מִלִּל־וְשׁוֹהִין כְּדֵי מִלִּל־וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ
שְׁעִיר לַמִּדְבָּר:

ברייתא

והיא משנה לפי תי"ט

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר־וְהֵלֵא סִימָן אַחֵר הָיָה לָהֶם־לְשׁוֹן שֶׁל
זְהוּרִית־הָיָה קָשׁוּר עַל פֶּתַח־וּשֶׁל הַיֶּכֶל־וּכְשֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר
לַמִּדְבָּר־הָיָה הַלְשׁוֹן מִלְּבִין שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ:

פרק ז

בא לוֹ כֹהֵן גָּדוֹל לַקְרוֹת־אִם רָצָה לַקְרוֹת בְּבִגְדֵי בּוּץ־
קוֹרָא־וְאִם לֹא־קוֹרָא בְּאַצְטָלִית לָבֵן מְשֻׁלוֹ־חֲזֹן
הַכֶּנֶסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וְנוֹתְנוֹ לְרֹאשׁ הַכֶּנֶסֶת־וְרֹאשׁ
הַכֶּנֶסֶת נוֹתְנוֹ לְסֻגָּן־וְהַסֻּגָּן נוֹתְנוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־וְכֹהֵן גָּדוֹל
עוֹמֵד־וּמִקְבֵּל־ (וְקוֹרָא עוֹמֵד)־וְקוֹרָא אַחֲרֵי מוֹת וְאֵד־
בְּעֶשְׂרִי־וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וּמִנִּיחוֹ בְּחִיקוֹ־וְאוֹמֵר יוֹתֵר
מִמָּה שֶׁקָּרָאתִי לְפָנֶיכֶם־כְּתוּב כָּאֵן־וּבְעֶשְׂרִי שֶׁבְּחוֹמֵשׁ
הַפְּקָדִים קוֹרָא עַל פֶּה־וּמִבְרָךְ עָלֶיהָ שְׁמֹנֶה בְּרָכוֹת־עַל
הַתּוֹרָה־וְעַל הָעֲבוּדָה־וְעַל הַהוֹדָאָה־וְעַל מַחִילַת הָעוֹן־

וְעַל הַמִּקְדָּשׁ (בַּפָּנִי עֲצֻמוֹ) וְעַל יִשְׂרָאֵל (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל
הַכֹּהֲנִים (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה:

ב הָרוּאָה כֹהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּר וְשֹׁעִיר
הַנִּשְׂרָפִין וְהָרוּאָה פֶּר וְשֹׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין אֵינוֹ רוֹאֶה כֹהֵן
גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא לֹא מִפָּנֵי שְׂאֵינוֹ רִשְׁאֵי אֱלֹא שֶׁהִיטָּה
דָּרֶךְ רְחוּקָה וּמִלֵּאכֶת שְׁגִיחָהּ שָׁוָה כְּאַחַת:

ג אִם בִּבְגְדֵי בּוץ קוֹרֵא קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו פָּשֵׁט יֶרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּגּ הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ
יָדָיו וְרִגְלָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת אֵילּוֹ וְאֶת אֵיל הָעֵם וְאֶת
שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִים (בְּנֵי שָׁנָה) דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קָרְבִּין וּפֶר
הָעוֹלָה וְשֹׁעִיר הַנִּנְעָשָׂה בַּחוּץ הָיוּ קָרְבִּין עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין
הָאַרְבָּעִים:

ד קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּגּ
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לָבָן וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וְנִכְנָס לְהוֹצִיא
אֶת הַכֹּף וְאֶת הַמַּחֲתָה קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּגּ הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו
וְרִגְלָיו וְנִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים וְלִהְיוֹתִיב
אֶת הַנֵּרוֹת וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי עֲצֻמוֹ
וְלִבָּשׁ וּמִלּוּן אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ וַיּוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו
בְּשַׁעֲהַ שְׂיָצָא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

ה כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנָה כָּלִים וְהַהֲדִיּוֹט בְּאַרְבָּעָה
בְּכַתָּנֹת וּמִכְנָסִים וּמִצְנָפֹת וְאַבְגָּט מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל
חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְצִיץ בָּאֵלוּ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתַמִּים
וְאֵין נִשְׁאָלִין בָּהֶן לַהֲדִיּוֹט אֶלָּא לְמַלְךְ וּלְבֵית דִּין וְלַמִּי
שֶׁהֻצְבֹּר צָרִיךְ בּוֹ:

פרק ח

יֹום הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה וּבִרְחִיצָה
וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשֻׁמֵּשׁ הַמָּטָה וְהַמְלָךְ
וְהַכֹּלֶה יִרְחָצוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהַחִיָּה תִנְעוֹל אֶת הַסַּנְדֵּל דְּבָרֵי
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכָּמִים אוֹסְרִין:

ב הָאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּסֶה כְּמוֹהָ וּכְגִרְעִינָתָה וְהַשּׁוֹתֶה
מִלֵּא לְגִמּוֹ חַיִּיב כֹּל הָאוֹכֵלִין מִצִּטְרָפִין לְכְּכֹתֶבֶת וְכֹל
הַמִּשְׁקִין מִצִּטְרָפִין לְמִלֵּא לְגִמּוֹ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין
מִצִּטְרָפִין:

ג אֲכַל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת
אֲכַל וְשָׁתָה וַעֲשָׂה מְלָאכָה חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת אֲכַל
אוֹכֵלִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׁתָה מִשְׁקִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין
לְשְׁתִּיָּה וְשָׁתָה צִיר אוֹ מְרִיס פָּטוּר:

ד הַתִּינוּקוֹת אֵין מַעֲנִין אוֹתָם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל מִחֻנְכִּין
אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וּלְפָנֵי שְׁנָתִים בְּשִׁבְלִי שִׁיְהִיו רְגִילִין
בַּמִּצּוֹת:

ה עוברָה שְׁהִרְיָחָהּ. מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נִפְשָׁהּ.
חֹלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיֹּאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיֹּאִין.
מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ. עַד שִׁיאֲמַר דִּי:

י מִי שֶׁאֲחִזּוּ בְּלִמּוּס. מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִילוּ דְּבָרִים טְמֵאִים
עַד שִׁיאֲוֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכּוּ כָּלֵב שׁוֹתָהּ. אֵין מֵאֲכִילִין
אוֹתוֹ מִחֲצֵר כָּבֵד שָׁלוֹ. וְרַבִּי מִתֵּיָא בֶּן חֲרָשׁ מִתִּיר. וְעוֹד
אָמַר רַבִּי מִתֵּיָא בֶּן חֲרָשׁ הַחֹשֶׁשׁ בְּגִירוֹנוֹ. מִטִּילִין סֵם
בְּתוֹךְ פִּיו בְּשִׁבְתָּ. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נִפְשׁוֹת. וְכָל סָפֵק
נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשְּׁבִיט:

י' מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלָת. סָפֵק הוּא שָׁם. סָפֵק אֵינוֹ שָׁם.
סָפֵק חֵי. סָפֵק מֵת. סָפֵק נִכְרִי. סָפֵק יִשְׂרָאֵל. מִפְּקָחִין עָלָיו
אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי. מִפְּקָחִין עָלָיו. וְאִם מֵת. יִגִּיחוּהוּ:

ח' חֲטָאֵת וְאָשֶׁם וְדָאִי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבִירוֹת קְלוֹת.
עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה עַד
שִׁיבּוֹא יוֹם הַכְּפוּרִים וַיִּכָּפֵר:

ט' הָאֹמֵר אַחֲטָא וְאָשׁוּב אַחֲטָא וְאָשׁוּב אֵין מְסַפִּיקִין בִּידּוֹ
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אַחֲטָא וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. אֵין יוֹם
הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם. יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ. אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ. אֶת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה. מְכַל חֲטָאֵתִיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּתְּהֶרוּ. עֲבִירוֹת שְׁבִין

אָדָם לְמָקוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם
לְחֵבִירוֹ. אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירְצָה אֶת חֵבִירוֹ.
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין.
מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם. אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַקְתִּי
עָלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם. וְאָמַר מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל יֵי.
מִה מִקּוֹה מְטַהֵר אֶת הַטְּמְאִים. אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: סליק

מסכת סוכה

פרק א

סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מִעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה: רַבִּי
יְהוּדָה מְכַשִּׁיר: וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים:
וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת וְשַׁחֲמָתָה מְרַבָּה מִצִּלָּתָה: פְּסוּלָה:
סָכָה יִשְׁנָה בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין: וּבֵית הַלֵּל מְכַשִּׁירִין: וְאִיזוֹ
הִיא סָכָה יִשְׁנָה: כָּל שֶׁעָשְׂאָה קֹדֶם לַחֲג שְׁלֹשִׁים יוֹם: אֲבָל
אִם עָשְׂאָה לְשֵׁם חֵג: אֶפִּילוּ מִתְחִלַּת הַשָּׁנָה כְּשֶׁרָה:

ב הָעוֹשֶׂה סָכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כָּאֵלוּ עָשְׂאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
סָכָה עַל גִּבִּי סָכָה: הָעֲלִיזָנָה כְּשֶׁרָה: וְהַתְּחַתּוֹנָה פְּסוּלָה:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין דִּיּוּרִין בְּעֲלִיזָנָה: הַתְּחַתּוֹנָה
כְּשֶׁרָה:

ג פָּרֶס עָלֶיהָ סֵדִין מִפְּנֵי הַחֲמָה: אוֹ תַּחְתִּיהָ מִפְּנֵי הַנָּשֶׁר:
אוֹ שִׁפְרֶס עַל גִּבִּי הַקִּנּוֹף פְּסוּלָה: אֲבָל פּוֹרֶס הוּא: עַל גִּבִּי
נִקְלִיטֵי הַמָּטָה:

ד הַדִּלָּה עָלֶיהָ אֶת הַגֶּפֶן: וְאֶת הַדִּלְעָת: וְאֶת הַקִּיסוֹם: וְסִכְךָ
עַל גִּבָּה פְּסוּלָה: וְאִם הָיָה סִכּוּךְ הַרְבֵּה מֵהֵן: אוֹ שֶׁקֶצֶץ:
כְּשֶׁרָה: זֶה הַכֵּל: כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טִמְאָה: וְאֵין גְּדוּלוֹ
מִן הָאָרֶץ: אֵין מְסַכֵּכִין בּוֹ: וְכָל דָּבָר שֶׁאִינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה:
וְגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: מְסַכֵּכִין בּוֹ:

ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן.
וכלן שהתירן בשרות וכלן בשרות לדפנות:

י מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר נתן
עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד
שלא יישן תחתיו:

י' תקרה שאין עליה מעזיבה רבי יהודה אומר בית שמאי
אומרים מפקפק ונוטל אחת מבנות וביית הלל אומרים
מפקפק או נוטל אחת מבנות רבי מאיר אומר נוטל
אחת מבנות ואינו מפקפק:

י"ה המקרה סכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש
ריוח ביניהן כמותן בשרה החוטט בגדיש לעשות בו
סכה אינה סכה:

ט המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ
שלשה טפחים פסולה מלמעלה למטה אם גבוה מן
הארץ עשרה טפחים בשרה רבי יוסי אומר בשם
שמלמטה למעלה עשרה טפחים כך מלמעלה למטה
עשרה טפחים הרחיק את הסכוד מן הדפנות שלשה
טפחים פסולה:

י' בית שנפחת וסכך על גביו אם יש מן הכתל לסכוד
ארבע אמות פסולה וכן חצר שהיא מקפת אכסדרה:

סָכָה גְדוּלָּה שֶׁהַקִּיפּוּיָהּ בְּדָבָר שֶׁאֵין מְסַכְכִּין בּוֹ. אִם יֵשׁ
תַּחְתָּיו אַרְבַּע אַמּוֹת פְּסוּלָה:

י"א הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ כַּמִּין צָרִיף. אוֹ שֶׁסִּמְכָה לְכַתֵּל. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ גִּגִּי וְחֻכָּמִים מְכַשִּׁירִין.
מִחֲצֵלֶת קָנִים גְּדוּלָּה. עֲשָׂאָה לְשִׁכִּיבָה. מְקַבֵּלֶת טִמְאָה.
וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֵּלֶת
טִמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת קִטְנָה וְאַחַת גְּדוּלָּה.
עֲשָׂאָה לְשִׁכִּיבָה מְקַבֵּלֶת טִמְאָה. וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד
מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֵּלֶת טִמְאָה:

פרק ב

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמָּטָה בְּסָכָה. לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה נוֹהֲגִין הֵינּוּ. שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמָּטָה
בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים. וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַעֲשֵׂה
בְּטָבִי עֲבָדוֹ שֶׁל רַבִּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה.
וְאָמַר לָהֶן רַבִּן גַּמְלִיאֵל לַזְּקֵנִים. רְאִיתֶם טָבִי עֲבָדִי שֶׁהוּא
תֹלְמִיד חָכָם. וְיֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסָּכָה. לְפִיכָךְ
יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמָּטָה. וּלְפִי דְרָכֵנוּ לְמַדְנֹה שֶׁהַיֵּשֶׁן תַּחַת
הַמָּטָה לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ:

ב' הַסּוֹמֵךְ סִכְתּוֹ בְּכָרְעֵי הַמָּטָה כְּשֶׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אִם אֵינָהּ יְכוּלָּה לְעִמּוּד בְּפָנֵי עֲצָמָה. פְּסוּלָה. סָכָה
הַמְדַּבֵּלֶלֶת וְשִׁצְלָתָהּ מְרַבָּה מִחֲמַתָּהּ כְּשֶׁרָה. הַמְעוֹבָה

בְּמִין בֵּית־אֵף עַל פִּי שְׂאִין הַכּוֹכְבִּים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ.
בְּשֶׁרָה:

ג הָעוֹשֶׂה סָכְתוֹ בְּרֹאשׁ הָעֵגְלָה. אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה.
בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. בְּרֹאשׁ הָאֵילָן. אוֹ עַל גִּבִּי
גָּמֶל. בְּשֶׁרָה. וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. שְׁתֵּים בְּאֵילָן. וְאַחַת
בְּיַדִּי אָדָם. אוֹ שְׁתֵּים בְּיַדִּי אָדָם. וְאַחַת בְּאֵילָן. בְּשֶׁרָה.
וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. שְׁלֹשָׁה בְּיַדִּי אָדָם. וְאַחַת בְּאֵילָן.
בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. זֶה הַכָּלֵל. כָּל שֵׁינִטֵּל הָאֵילָן
וַיִּכּוֹלָה לַעֲמֹד בַּפָּנִי עֲצָמָהּ. בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב:

ד הָעוֹשֶׂה סָכְתוֹ בֵּין הָאֵילָנוֹת וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ.
בְּשֶׁרָה. שְׁלוּחֵי מַצֹּה. פְּטוּרִין מִן הַסֶּכֶּה. חוֹלִין וּמִשְׁמִשִּׁיהֶן.
פְּטוּרִין מִן הַסֶּכֶּה. אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרָאֵי חוּץ לַסֶּכֶּה:

ה מַעֲשֶׂה וְהִבִּיאוּ לוֹ לָרֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לְטַעוֹם הַתְּבָשִׁיל.
וּלְרֶבֶן גַּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כּוֹתֵבוֹת וְדָלִי שֶׁל מִים. וְאָמְרוּ הָעָלוּם
לַסֶּכֶּה. וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צְדוֹק אָכַל פָּחוֹת מִכִּבִּיצָה. נָטְלוּ
בַּמֶּפֶה וְאָכְלוּ חוּץ לַסֶּכֶּה וְלֹא בִירֶךְ אַחֲרָיו:

ו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבַּע עֲשָׂרָה סְעוּדוֹת חֵיִיב אָדָם
לֶאֱכוֹל בַּסֶּכֶּה. אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים
אִין לְדַבֵּר קֶצֶף. חוּץ מִלֵּילִי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חָג בַּלְבָּד.
וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִי שֶׁלֹּא אָכַל בַּלֵּילִי יוֹם טוֹב
הָרִאשׁוֹן יִשְׁלִים בַּלֵּילִי יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים

אין לדבר תשלומין. על זה נאמר מעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות:

^י מי שהיה ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. בית
שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. אמרו להן בית הלל
לבית שמאי. לא כך היה מעשה שהלכו זקני בית שמאי
וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני. ומצאוהו
שהיה יושב ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. (ולא
אמרו לו דבר.) אמרו להן בית שמאי משם ראיה. אף
הם אמרו לו. אם בן היית נוהג לא קימת מצות ספה
מימך:

^ח נשים ועבדים וקטנים. פטורים מן הספה. קטן שאינו
צריך לאמו חייב בספה. מעשה וילדה כלתו של שמאי
הזקן. ופחת את המעזיבה. וסבך על גבי המטה בשביל
הקטן:

^ט כל שבעת הימים. אדם עושה סכתו קבע וביתו עראי.
ירדו גשמים. מאימתי מתר לפנות משתסרח המקפה.
משלו משל למה הדבר דומה. לעבד שבא למזוג בוס
לרבו. ושפך לו קתון על פניו:

פרק ג

לולב הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו פסול. נפרדו עליו
 כשר. רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר הברזל
 כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנגע בו
 כשר:

^א הדס הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו. או שהיו ענביו מרבות
 מעליו פסול. ואם מעטן כשר. ואין ממעטין ביום טוב:

^ג ערבה גזולה ויבשה פסולה. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת פסולה. נקטם ראשה. נפרצו עליה והצפצפה
 פסולה. כמושה ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל כשרה:

^ד רבי ישמעאל אומר. שלשה הדסים ושתי ערבות. לולב
 אחד. ואתרוג אחד. אפילו שנים קטומים ואחד אינו
 קטום. רבי טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים. רבי
 עקיבא אומר בשם שלולב אחד. ואתרוג אחד. כן הדס
 אחד. וערבה אחת:

^ה אתרוג הגזול והיבש. פסול. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת. פסול. של ערלה. פסול. של תרומה טמאה.
 פסול. של תרומה טהורה. לא יטול. ואם נטל כשר. של

דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין של מעשר
שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

^י עלתה חזזית על רבו. נטלה פטמתו. נקלף. נסדק. נקב
וחסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו. נטל
עוקצו. נקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי.
פסול. והירוק ככרתי. רבי מאיר מכשיר. ורבי יהודה
פוסל:

^י שיעור אתרוג הקטן. רבי מאיר אומר פאגוז. רבי יהודה
אומר כביצה. ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחת. דברי
רבי יהודה. רבי יוסי אומר אפילו אחד (בשתי ידי):

^ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו. דברי רבי יהודה.
רבי מאיר אומר אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר מעשה
באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימזנים של
זהב. אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה:

^ט והיכן היו מנענעין. בהודו ליי תחלה וסוף. ובאנא יי
הושיעה נא. דברי בית הלל. בית שמאי אומרים אף
באנא יי הצליחה נא. אמר רבי עקיבא צופה הייתי ברבן
גמליאל ורבי יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן
והן לא נענעו. אלא באנא יי הושיעה נא (בלבד). מי שבא
בדרך ולא היה בידו לולב לטול. לכשיפגס לביתו יטול
על שלחנו. לא נטל שחרית יטול בין הערבים. שכל היום
כשר ללולב:

י' מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו. עונה
אחריהן מה שהן אומרים. ותהי לו מארה. אם היה גדול
מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

יא מקום שנהגו לכפול יכפול. לפשוט יפשוט. לברך
אחריו יברך אחריו. הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב
מחבירו בשביעית. נותן לו אתרוג במתנה. לפי שאין
רשאי ללקחו בשביעית:

יב בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום
אחד. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי
שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא
יום הנף כלו אסור:

יג יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. כל העם
מוליכין את לולביהן לבית הכנסת. למחרת משכימין
ובאים. כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטלו. מפני שאמרו
חכמים אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של
חג בלולבו של חבירו. ושאר ימי החג אדם יוצא ידי
חובתו בלולבו של חבירו:

יד רבי יוסי אומר יום טוב ראשון של חג שחל להיות
בשבת. ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים. פטור.
מפני שהוציאו ברשות:

^{טו} מִקְבֵּלֶת אִשָּׁה מִיד בְּנֶהּ. וּמִיד בַּעֲלָהּ. וּמַחְזִירָתוֹ לַמִּים
בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּשַׁבָּת מַחְזִירִין. בְּיוֹם טוֹב
מוֹסִיפִין. וּבְמוֹעֵד מַחְלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻגַע חַיִּיב בְּלוּלָב:

יום ט

פרק ד

לוּלָב וְעֶרְבָה. שֶׁשָּׂה וְשִׁבְעָה. הֵהָלֵל וְהַשְׁמָחָה שְׁמוֹנָה.
סָפָה וְנִסּוּךְ הַמִּים שִׁבְעָה. וְהַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֶׁשָּׁה:

^ב לִלוּלָב שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. לִלוּלָב שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ג עֶרְבָה שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל עֶרְבָה שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. עֶרְבָה שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ד מִצֻּת לִלוּלָב כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. (כָּל הָעָם) מוֹלִיכִין אֶת לִוְלָבֵיהֶם לְהַר הַבַּיִת
מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְהַחֲזָנִים מְקַבְּלִין מֵהֶן. וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גְּבִי
אֲצֻטָּבָא. וְהַזְקָנִים מְנִיחִין אֶת שְׁלֵהֶן בַּלְשָׁפָה. וּמְלַמְּדִים
אוֹתָם לֵאמֹר כָּל מִי שֶׁמָּגִיעַ לִוְלָבִי בִידּוֹ הָרִי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה.
לְמַחֵר מְשַׁכֵּמִין וּבָאִין. וְהַחֲזָנִים זוֹרְקִים אוֹתָם לַפְּנִיָּה.
וְהֵן מַחְסִיפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבִירוֹ. וְכִשְׂרָאוּ בֵּית דִּין
שָׁבְאוּ לִידֵי סַכָּנָה. הִתְקִינוּ שֶׁיֵּהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל
בְּבֵיתוֹ:

ה' מַצוֹת עֲרֵבָה בִּיצֵד. מָקוֹם הָיָה לַמָּטָה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצֵא. יוֹרְדִין לָשֶׁם וּמִלְקָטִין מִשֵּׁם. מַרְבִּיּוֹת שֶׁל עֲרֵבָה. וּבִאֵין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפּוֹפִין עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. בְּכָל יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת. וְאוֹמְרִים אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְיָ הַצְלִיחָה נָּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שִׁבְעָה פְּעָמִים. בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּן מֵהֵן אוֹמְרִים. יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֵיָּה וּלָךְ מִזְבֵּחַ (לֵיָּה וּלָךְ מִזְבֵּחַ):

י' כַּמַּעֲשָׂהּוּ בַחֹל כִּךְ מַעֲשָׂהּוּ בְּשַׁבָּת. אֵלֹא שֶׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמִנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זֶהָב כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר חֲרִיּוֹת שֶׁל דָּקֶל הָיוּ מְבִיאִין. וְחוֹבְטִין אוֹתָן בְּקֶרֶקַע בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיּוֹת:

י' מִיד הַתִּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לִוְלָבֵיהֶן. וְאוֹכְלִין אֶת רוֹגֵיהֶן:

ח' הַהִלֵּל וְהַשְׁמִיחָה שְׁמוֹנָה. בִּיצֵד. מְלַמֵּד שְׁחִיב אָדָם בַּהִלֵּל וּבַשְׁמִיחָה וּבִכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג כְּשֶׁאֵר כָּל יְמוֹת הַחָג. סִפָּה שִׁבְעָה. בִּיצֵד. גָּמַר מִלֶּאֱכֹל לֹא יִתִּיר סִפָּתוֹ. אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֶּלִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּה. מִפְּנֵי כְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג:

ט' נְסוּךְ הַמִּים (שִׁבְעָה). בִּיצֵד. צְלוּחִית שֶׁל זֶהָב מִחֻזָּקת שְׁלֹשָׁה לִזְגִים. הָיָה מְמִלָּא מִן הַשְּׁלֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמִּים.

תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו. ושני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר של סיד היו. אלא שהיו משחרין פניהם מפני היין. ומנקבין כמין שני חטמין דקין. אחד מעבה. ואחד דק. כדי שיהיו שניהם כלין בבית אחת. מערבי של מים. מזרחי של יין. עירה של מים לתוד של יין. ושל יין לתוד של מים יצא. רבי יהודה אומר. בלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו הגביה ידך. שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו. ורגמוהו כל העם באתרוגיהן:

כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת. אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקדשת. מן השלוח. ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה. היה ממלא מן הכיור. שהיין והמים המגלין. פסולים על גבי המזבח:

פרק ה

החליל חמשה וששה. זהו החליל של בית השואבה. שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. אמרו. כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה. לא ראה שמחה מימיו:

ב. במוצאי יום טוב הראשון של חג. היו יורדין לעזרת נשים. ומתקנין שם תקון גדול. ומגורות של זהב היו שם. וארבעה ספלים של זהב בראשיהן. וארבע סלמות לכל

אֶחָד וְאֶחָד וְאַרְבָּעָה יְלָדִים מִפְּרָחֵי כְּהֵנָה וּבִידֵיהֶם כַּדִּים
 שֶׁל שֶׁמֶן. שֶׁל מֵאָה וְעֶשְׂרִים לֹוג. שֶׁהֵן מְטִילִין לְכָל סֶפֶל
 וְסֶפֶל:

^א מִבֵּלְאִי מִכְנָסִי כְּהֵנִים וּמִהַמִּיגִיהֵן. הָיוּ מִפְּקִיעִין. וּבָהֵן הָיוּ
 מְדַלִּיקִין. לֹא הָיְתָה חֶצֶר בִּירוּשָׁלַיִם שְׂאִינָה מֵאִירָה מֵאוֹר
 בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה:

^ד חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה. הָיוּ מִרְקָדִים לִפְנֵיהֶם
 בַּאֲבֻקוֹת שֶׁל אֹזֶר שְׂבִידֵיהֶן. וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי
 שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְהַלּוֹים בְּכִנּוּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבִמְצֻלָּתִים
 וּבַחֲצוֹצְרוֹת. וּבְכָלִי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר. עַל חֲמִשָּׁה עָשָׂר
 מַעֲלוֹת הַיִּזְרָדוֹת מֵעֶזְרֵת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. כְּנָגֵד
 חֲמִשָּׁה עָשָׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שְׁבַת־הַלֵּיל. שֶׁעָלִיהֶן לוֹיִם
 עוֹמְדִים בְּכָלִי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה. עֹמְדוֹ שְׁנֵי הַכְּהֵנִים
 בְּשַׁעַר הָעֶלְיוֹן. שִׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרֵת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. וְשְׂתֵי
 חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן. קָרָא הַגָּבֵר. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ
 לְמַעֲלָה עֲשִׂירִית. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לַעֲזָרָה
 תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הָיוּ תוֹקְעִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁמִּגִּיעִין
 לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא לַמִּזְרָח. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְרָח.
 הִפְכוּ פָנֵיהֶן לְמַעְרָב וְאָמְרוּ. אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה.
 אַחֲרֵיהֶם אֵל הֵיכָל יְיָ וּפְנֵיהֶם קִדְמָה. וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיִּתִם
 קִדְמָה לְשֹׁמֵשׁ. וְאָנוּ לָיָה עֵינֵינוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָיוּ שׁוֹנִין
 וְאוֹמְרִין אָנוּ לָיָה. וְלָיָה עֵינֵינוּ:

ה' אין פּוֹחֲתִין מֵאַחַת וְעֶשְׂרִים תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִין מוֹסִיפִין עַל אַרְבָּעָה וּשְׁמוֹנָה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בַּמִּקְדָּשׁ). שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וּבְמוֹסְפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשְׁעַ. וּבְעֶרֶב שַׁבַּת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד שֵׁשׁ. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוּל. עֶרֶב שַׁבַּת שַׁבְּתוֹךְ הַחֹג הָיוּ שָׁם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים. שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. שְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הָעֲלִיזֹן. וְשְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹן. וְשְׁלֹשׁ לְמַלּוֹי הַמִּים. וְשְׁלֹשׁ עַל גְּבֵי מִזְבֵּחַ. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וְתִשְׁעַ לְמוֹסְפִין. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוּל:

י' יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חֹג הָיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַלִּים שְׁנַיִם וְשֹׁעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּיְרוּ שָׁם אַרְבָּעָה עָשָׂר כֶּבֶשִׂים לְשִׁמּוֹנָה מִשְׁמֵרוֹת. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שָׁשָׂה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשֵׁנִי חֲמִשָּׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁלִּישִׁי אַרְבָּעָה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּרִבְעִי שְׁלֹשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּחֲמִישִׁי שְׁנַיִם מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁשִּׁי אֶחָד מְקַרֵּב שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשַׁבְּעִי כֵּלָן שְׁוִין. בְּשְׁמִינִי חֲזִירוֹ לִפְּסִי כְּבָרְגָלִים. אָמְרוּ מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם לֹא יִקְרִיב לְמַחֵר. אֶלָּא חוֹזְרִין חֲלִילָה:

י' בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות.
באימורי הגגלים ובחלוק לחם הפנים. בעצרת אומרים
לו. הילך מצה הילך חמץ. משמר שזמנו קבוע הוא
מקריב תמידין נדרים ונדבות. ושאר קרבנות צבור.
ומקריב את הכל. יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין
לאחריה. היו כל המשמרות שוות בחלוק לחם הפנים:

ח' חל להיות יום אחד להפסיק בנתיים. משמר שזמנו
קבוע היה נוטל עשר חלות. והמתעבב נוטל שתים.
ובשאר ימות השנה הנכנס נוטל שש. (והיוצא נוטל
שש). רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע. והיוצא
נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון. והיוצאין בדרום.
בלגה לעולם חולקת בדרום. וטבעתה קבועה. וחלונה
סתומה: סליק

מסכת תענית

פרק א

מאימתי מזכירין גבורות גשמים: רבי אליעזר אומר
מיום טוב הראשון של חג: רבי יהושע אומר
מיום טוב האחרון של חג: אמר לו רבי יהושע הואיל ואין
הגשמים סימן ברכה בחג למה הוא מזכיר: אמר לו רבי
אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול: אלא להזכיר משיב
הרוח ומוריד הגשם בעונתו: אמר לו אם כן לעולם יהא
מזכיר:

ב אין שואלין את הגשמים: אלא סמוך לגשמים: רבי
יהודה אומר העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון
של חג: האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר: ביום טוב
הראשון של פסח: הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר:
עד אימתי שואלין את הגשמים: רבי יהודה אומר עד
שיעבור הפסח: רבי מאיר אומר עד שיציא ניסן: שנאמר
ויוֹרֵד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֹאשׁוֹן:

ג בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים: רבן גמליאל
אומר בשבעה בו: חמשה עשר יום אחר החג: כדי שיעיג
אחרון שבִּישְׂרָאֵל לנהר פרת:

ד הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים:
התחילו היחידים מתענים שלש תעניות: אוכלים ושותים

מִשְׁחָשִׁיכָהּ. וּמוֹתְרִין בְּמִלְאכָהּ. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ.
וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל. וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

ה' הָגִיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּסֻלּוֹ. וְלֹא יָרְדוּ גִשְׁמִים בֵּית דִּין גּוֹזְרִין
שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִשְׁחָשִׁיכָהּ.
וּמוֹתְרִין בְּמִלְאכָהּ. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

י' עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְנוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת
אַחֲרוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וְאַסּוּרִין בְּמִלְאכָהּ. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה. וְנוֹעֲלִין אֶת הַמְּרַחֲצוֹת. עָבְרוּ אֵלָיו
וְלֹא נִעְנְנוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עָלֵיהֶם עוֹד שֶׁבַע. שֶׁהֵן
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. הָרִי אֵלָיו יְתָרוֹת עַל
הָרֹאשׁוֹנוֹת. שֶׁבָּאֵלֹו מִתְרִיעִין וְנוֹעֲלִין אֶת הַחֲנִיּוֹת. בִּשְׁנֵי
מָטִין עִם חֲשִׁיכָהּ. וּבַחֲמִישִׁי מִתְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשִּׁבְתָּ:

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדָר מְשַׁמֵּיעִין עַל הַשְּׁקָלִים. וְעַל הַכִּלָּאִים.
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בִּכְרָכִים.
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים. וְאֶת הָרְחוּבוֹת. וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם. וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרִבִּים. וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבֻרוֹת.
וְיוֹצֵאִין אֶף עַל הַכִּלָּאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמְשַׁלְּכִין
לְפָנֶיהֶם. מִשְׂרְבּוֹ עוֹבְרֵי עֲבִירָה. הָיוּ עוֹקְרִין וּמְשַׁלְּכִין עַל
הַדְּרָכִים. הַתְּקִינוּ שִׁיהוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבֵין בְּמִדְיָנָה. בְּעֶשְׂרִים
וּחֲמִשָּׁה יָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. מְשִׁישָׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. הַתְּחִילוּ
לְמִשְׁכֵּן. אֶת מִי מִמְּשַׁכְּנִין. לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים. גָּרִים וְעֶבְדִּים
מְשׁוֹחָרְרִים. אָבֵל לֹא נָשִׁים. וְעֶבְדִּים. וּקְטָנִים. כָּל קָטָן
שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. שׁוֹב אֵינוֹ פּוֹסֵק. וְאֵין
מִמְּשַׁכְּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

ד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה. שֶׁכָּל כֹּהֵן
שֶׁשׁוּקָל אֵינוֹ חוּטֵא. אָמַר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לֹא כִי.
אֲלֹא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוּקָל חוּטֵא. אֲלֹא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁים
מִקְרָא זֶה לְעֶצְמָן. וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאכַל.

הואיל והעמר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו. היאך
נאכלים:

ה אף על פי שאמרו. אין ממשכנין נשים ועבדים קטנים.
אם שקלו מקבלין מידן. הגוי והכותי ששקלו. אין מקבלין
מידן. ואין מקבלין מידם קני זבים וקני זבות וקני יולדות.
וחטאות ואשמות. אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן. זה
הכלל. כל שנדר ונדב מקבלין מידן. וכל שאינו לא נדר
ולא נדב אין מקבלין מידן. וכן הוא מפורש על ידי עזרא.
(שנאמר) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו:

י ואלו שחייבין בקלבון לויים וישראלים. וגרים ועבדים
משוחררים. אבל לא (כהנים) נשים ועבדים וקטנים.
השוקל על ידי כהן. על ידי אשה. על ידי עבד. על ידי
קטן. פטור. ואם שקל על ידו. ועל יד חבירו חייב בקלבון
אחד. רבי מאיר אומר שני קלבנות. הנותן סלע ונוטל
שקל. חייב שני קלבנות:

י השוקל על ידי עני. ועל ידי שכנו. ועל יד בן עירו פטור.
ואם הלויים חייב. האחין השתפין שחייבים בקלבון.
פטורין ממעשר בהמה. ושחייבין במעשר בהמה. פטורין
מן הקלבון. וכמה הוא קלבון. מעה כסף. דברי רבי מאיר.
וחכמים אומרים חצי:

פרק ב

מִצָּרְפִּין שְׁקָלִים לְדִרְכּוֹנוֹת. מִפְּנֵי מִשְׁאֵי הַדֶּרֶךְ. כָּשֶׁם
שֶׁהָיוּ שׁוּפְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. כִּךְ הָיוּ שׁוּפְרוֹת
בַּמִּדְיָנָה. בְּנֵי הָעִיר שִׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן. נִגְנְבוּ אוֹ
שִׁנְאָבְדוּ. אִם נִתְרַמָּה (הַתְרוּמָה). נִשְׁבָּעִין לְגִזְבָּרִים. וְאִם
לֹא. נִשְׁבָּעִין לְבְנֵי הָעִיר. וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין תַּחְתִּיהֶן.
נִמְצְאוּ אוֹ שֶׁחֲזִירוֹם הַגִּנְבִּים. אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁקָלִין. וְאִין עוֹלִין
לָהֶן לְשָׁנָה הַבָּאָה:

ב הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לַחֲבִירוֹ לְשִׁקּוֹל עַל יָדוֹ. וְשִׁקְלוֹ עַל יָדֵי
עַצְמוֹ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה מֵעַל. הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלוֹ מִמְעוֹת
הַקֶּדֶשׁ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה וְקִרְבָּה הַבְּהֵמָה. מֵעַל. מִדְּמֵי
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִדְּמֵי שְׁבִיעִית. יֹאכֵל כָּנָגְדוֹ:

ג הַמְכִּינֵס מְעוֹת וְאָמַר הֲרִי אֵלּוּ לְשִׁקְלִי. בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן נִדְבָּה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן חוֹלִין.
שְׁאֲבִיא מֶהֱן לְשִׁקְלִי. שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר חוֹלִין. אֵלּוּ לְחֻטָּאת
שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר נִדְבָּה. שְׁאֲבִיא מֶהֱן חֻטָּאת. שְׁוִין שֶׁמוֹתֵרֵן
חוֹלִין:

ד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַה בֵּין שְׁקָלִים לְחֻטָּאת. שֶׁלְשִׁשְׁקָלִים
יֵשׁ לָהֶן קֶצֶף וְלְחֻטָּאת אֵין לָהּ קֶצֶף. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר
אֵף לְשִׁשְׁקָלִים אֵין לָהֶן קֶצֶף. שֶׁכְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹלָה.
הָיוּ שׁוֹקְלִים דִּרְכּוֹנוֹת. חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל סְלָעִים. חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל
טַבָּעִים. וּבִקְשׁוּ לְשִׁקּוֹל דִּינָרִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵף עַל

פִּי כֵן יָד כָּלָן שָׁוָה. אֲבָל חֲטָאת זֶה מְבִיא בְּסֻלֵּעַ. וְזֶה מְבִיא
בְּשִׁתִּים. וְזֶה מְבִיא בְּשִׁלְשׁ:

ה' מוֹתֵר שְׁקָלִים חוֹלִין. מוֹתֵר עֲשִׁירִית הָאִיפָה. מוֹתֵר קִנִּי
זָבִים. קִנִּי זָבוֹת. וְקִנִּי יוֹלְדוֹת. וְחֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת. מוֹתֵרֶיֶן
נִדְבָה. זֶה הַכָּלָל כָּל שֶׁהוּא בָּא לְשֵׁם חֲטָאת. וְלְשֵׁם אֲשָׁמָה.
מוֹתֵרֶן נִדְבָה. מוֹתֵר עוֹלָה. לְעוֹלָה. מוֹתֵר מִנְחָה. לְמִנְחָה.
מוֹתֵר שְׁלָמִים. לְשְׁלָמִים. מוֹתֵר פֶּסַח. לְשְׁלָמִים. מוֹתֵר
נִזִּירִים. לְנִזִּירִים. מוֹתֵר נִזִּיר. לְנִדְבָה. מוֹתֵר עֲנִיִּים. לְעֲנִיִּים.
מוֹתֵר עָנִי. לְאוֹתוֹ עָנִי. מוֹתֵר שְׁבוּיִם. לְשְׁבוּיִם. מוֹתֵר שְׁבוּיִ.
לְאוֹתוֹ שְׁבוּיִ. מוֹתֵר הַמֵּתִים. לְמֵתִים. מוֹתֵר הַמֵּת. לְיוֹרְשָׁיו.
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת. יֵהָא מוֹנַח עַד שִׁיבָא אֵלָּהּ.
רַבִּי נֹתֵן אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת. בּוֹנִין לוֹ נֶפֶשׁ עַל קִבְרוֹ:

פרק ג

בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים בִּשְׁנָה. תוֹרְמִין אֶת הַלְשָׁכָה. בְּפֶרוֹס
הַפֶּסַח. בְּפֶרוֹס עֶצֶרֶת. בְּפֶרוֹס הַחֹג. וְהוּא גִּרְנֹת
לְמַעַשְׂרֵי בִּהְמָה. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר
בְּעֹשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶדֶר. וּבְאַחַד בְּסִיּוֹן. וּבְעֹשְׂרִים וְתִשְׁעָה
בְּאֵב. רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים בְּאַחַד בְּנִיסָן.
בְּאַחַד בְּסִיּוֹן. בְּעֹשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלּוּל. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ
בְּתִשְׁעָה וְעֹשְׂרִים בְּאֵלּוּל. וְלֹא אָמְרוּ בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי. מִפְּנֵי
שֶׁהוּא יוֹם טוֹב. וְאֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹר בְּיוֹם טוֹב. לְפִיכָךְ
הִקְדִּימוּהוּ לְעֹשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלּוּל:

ב בשלש קפות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן אלף ביי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב בהן אלפא ביתא גמלא אין התורם נכנס לא בפרגוד (חפות) ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפלין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות בדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקים מיי ומישראל ואומר ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

ג של בית רבן גמליאל (היה) נכנס ושקלו בין אצבעותיו וזרקו לפני התורם והתורם מתכוין ודוחפו לקפה אין התורם תורם עד שיאמר להם אתרום והן אומרים לו תרום תרום תרום שלשה פעמים:

ד תרום את הראשונה ומחפה בקטבלאות שניה ומחפה בקטבלאות שלישית לא היה מחפה שמא ישבח (ויתרום) מן הדבר התרום תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל והשניה לשם פרכים המקפין לה והשלישית לשום בבל ולשום מדי ולשום מדינות הרחוקות:

פרק ד

הַתְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. לֹקַחִין בָּהּ תְּמִידִין
וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיהֶם. הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם
הַפָּנִים. וְכָל קֶרֶבֶנֹת הַצָּבוֹר. שׁוֹמְרֵי סְפִיחִים בְּשִׁבְעִית.
נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר (הַרוּצָה)
מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חֲנָם. אָמְרוּ לוֹ אַף אֶתָּה אוֹמֵר. שְׂאִינָן בָּאֵין
אֵלָא מִשָּׁל צָבוֹר:

ב פָּרָה וְשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְלִשְׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. בָּאֵין
מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה. וְכֶבֶשׂ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח.
וְלִשְׁוֹן שֶׁבִין קֶרְנָיו. וְאַמַּת הַמַּיִם. וְחֹמַת הָעִיר וּמִגְדְּלוֹתֶיהָ.
וְכָל צִרְכֵי הָעִיר. בָּאֵין מִשִּׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר
כֶּבֶשׂ פָּרָה. כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשָּׁל עֶצְמוֹ:

ג מוֹתֵר שִׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהֶן. לֹקַחִין
בָּהֶן יֵינֹת שְׂמָנִים וְסֻלְתוֹת. וְהַשֹּׁכֵר לְהַקְדֵּשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
יִשְׁמַעֲלֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִשְׁתַּכְּרִין מִשָּׁל הַקְּדֵשׁ.
וְלֹא מִשָּׁל עֲנִיִּים:

ד מוֹתֵר תְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. רַקוּעֵי זֶהָב צְפוּי לְבֵית
קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים. רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵאל אוֹמֵר מוֹתֵר הַפְּרוֹת לְקִיץ
הַמִּזְבֵּחַ. וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שְׂרֵת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
מוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹתֵר נִסְכִּים לְכָלִי שְׂרֵת.
רַבִּי חֲנַנְיָה סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מוֹתֵר נִסְכִּים לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ.
וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שְׂרֵת. זֶה וְזֶה לֹא הָיוּ מוֹדִים בַּפְּרוֹת:

ה' מותר הקטרת מה היו עושין בה. מפרישין ממנה שכר האומנין. ומחללין אותה על שכר האומנין. ונותנין אותה לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם בא החדש בזמנו. לוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם לאו מן הישנה:

י המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור. ינתנו לאומנין בשכרן. דברי רבי עקיבא. אמר לו בן עזאי אינה היא המדה. אלא מפרישין מהן שכר האומנין. ומחללין אותן על מעות האומנין. ונותנין אותן לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה:

י המקדיש נכסיו. והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח. זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ויביא (בדמיהן עולות) ושאר נכסים יפלו לבדק הבית. רבי עקיבא אומר רואה אני את דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע. שרבי אליעזר השוה את מדתו. ורבי יהושע חלק. אמר רבי פפוס שמעתי כדברי שניהם שהמקדיש בפירוש כדברי רבי אליעזר. והמקדיש סתם כדברי רבי יהושע:

ה' המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין על גבי המזבח.
 יינות שמנים ועופות. רבי אלעזר אומר ימכרו לצרכי
 אותו המין. ויביא בדמיהם עולות. ושאר נכסים יפלו
 לבדק הבית:

ט אחד לשלשים יום משערין את הלשכה. כל המקבל
 עליו לספק סלתות מארבע עמדות משלש. יספק מארבע.
 משלש ועמדות מארבע יספק מארבע. שיד הקדש על
 העליונה. ואם התליעה סלת התליעה לו. ואם החמיץ
 יין החמיץ לו. ואינו מקבל את מעותיו. עד שיהא המזבח
 מרצה:

פרק ה

אלו הן הממוגין שהיו במקדש. יוחנן בן פינחס על
 החותמות. אחיה על הנסכים. מתתיה בן שמואל
 על הפיסות. פתחיא על הקנין. פתחיא זה מרדכי. למה
 נקרא שמו פתחיא. שהיה פותח בדברים ודורשן. ויודע
 שבעים לשון. בן אחיה על חלי מעים. נחניא חופר שיחין.
 גביני פרוז. בן נבר על נעילת שערים. בן בבי על הפקיע.
 בן ארזה על הצלצל. הגרוס בן לוי על השיר. בית גרמו
 על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטרת.
 אלעזר על הפרוכות. ופינחס על המלבוש:

^ב אין פּוֹחֲתִין מְשַׁלְשָׁה גְזָבָרִים וּמִשְׁבְּעָה אַמְרָכְלִין וְאִין עוֹשִׁין שְׂרָרָה עַל הַצָּבוֹר בְּמִמוֹן פָּחוֹת מִשְׁנַיִם חוּץ מִבֶּן אַחֲיָה שֶׁעַל חָלִי מַעִים וְאֶלְעָזָר שֶׁעַל הַפְּרוּכּוֹת שְׁאוֹתָן קָבְלוּ (רֹב) הַצָּבוֹר עָלֶיהֶן:

^ג אַרְבָּעָה חוֹתְמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֶיהֶן עֵגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא בֶּן עֲזָאִי אוֹמֵר חֲמִשָּׁה הָיוּ וְאַרְבַּע כָּתוּב עָלֶיהֶן עֵגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא דָּל וְחוּטָא עֲשִׂיר עֵגֶל מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי בָקָר גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת גְּדִי מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי הַצֹּאן גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת חוּץ מִשְׁלֵל אֵלִים זָכָר מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי אֵלִים בְּלֶבֶד חוּטָא מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי שֵׁלֶשׁ בִּהְמוֹת שֶׁל מְצוֹרְעִין:

^ד מִי שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ נִסְכִּים הוֹלִיךְ לוֹ אֶצֶל יוֹחָנָן שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַחוֹתְמוֹת נוֹתֵן לוֹ מַעוֹת וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ חוֹתָם בָּא לוֹ אֶצֶל אַחֲיָה שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַנִּסְכִּים וְנוֹתֵן לוֹ חוֹתָם וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ נִסְכִּים וְלַעֲרֵב בָּאִין זֶה אֶצֶל זֶה וְאַחֲיָה מוֹצִיא אֶת הַחוֹתְמוֹת וּמִקְבֵּל כְּנִגְדֵּן מַעוֹת וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לַהֲקַדֵּשׁ וְאִם פָּחַתּוּ הִיא מְשַׁלֵּם יוֹחָנָן מִבֵּיתוֹ שֶׁיֵּד הַקֹּדֶשׁ עַל הָעֲלִיזָנָה:

^ה מִי שֶׁאַבֵּד מִמֶּנּוּ חוֹתָמוֹ מִמֶּתִינִין לוֹ עַד הָעֶרֶב אִם מָצָאוּ לוֹ כִּדֵּי חוֹתָמוֹ נוֹתְנִין לוֹ וְאִם לֹא הָיוּ נוֹתְנִין לוֹ וְשֵׁם הַיּוֹם כָּתוּב עָלֶיהֶן מִפְּנֵי הָרָמָאִין:

י שְׁתֵּי לְשָׁכוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. אַחַת לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים. וְאַחַת לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים יֵרָאִי חֲטָא נֹתְנִים לְתוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. וְעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפַרְנָסִין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב כָּלִי. זוֹרְקוֹ לְתוֹכָהּ. וְאַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם גִּזְבָּרִין פּוֹתְחִין אוֹתָהּ. וְכָל כָּלִי שֶׁמֵּצְאוּ בוֹ צֶרֶד לְבַדֵּק הַבֵּית. מִנִּיחִין אוֹתוֹ. וְהַשָּׂאֵר נִמְכָּרִין. וְדַמְיָהוּ נּוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבֵּית:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת. שְׁלֹשׁ עָשָׂר הַשְּׁתַּחֲוִיֹּת. הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. שֶׁל בֵּית רֶבֶן גְּמְלִיאֵל. וְשֶׁל בֵּית רַבִּי חֲנַנְיָה סֵגֵן הַכֹּהֲנִים. הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִין אַרְבָּעָה עָשָׂר. וְהִיכָן הִיתָה יְתִירָה. כְּנֶגֶד דִּיר הָעֵצִים. שָׁפָן מִסֶּרֶת בִּידָם מֵאֲבוֹתֵיהֶם. שֵׁשׁ הָאֲרוֹן נִגְנָז:

^א מֵעֶשֶׂה בְּכֹהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְּעַסֵּק. וְרָאָה הָרֹצֵפָה שֶׁהִיא מְשׁוּנָה מִחֲבֵרוֹתֶיהָ. בָּא וְאָמַר לְחֲבִירוֹ. לֹא הִסְפִּיק לְגִמּוֹר אֶת הַדָּבָר. עַד שֶׁיֵּצֵאתָ נִשְׁמָתוֹ. וַיֵּדְעוּ בִּיחוד שֵׁשׁ הָאֲרוֹן נִגְנָז:

^ב וְהִיכָן הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים. אַרְבַּע בְּצָפוֹן. וְאַרְבַּע בְּדָרוֹם. שְׁלֹשׁ בַּמִּזְרָח. וְשִׁתִּים בַּמַּעֲרָב. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים. שְׁעָרִים דְּרוֹמָיִים סְמוּכִין לַמַּעֲרָב. שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן. שְׁעַר הַדֶּלֶק. שְׁעַר הַבְּכוֹרוֹת. שְׁעַר הַמִּים. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ

שַׁעַר הַמִּים־שָׁבוּ מִכְּנִיסִין צְלוּחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נְסוּדָּ בַּחֲגֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר בּוֹ הַמַּיִם מִפְּכִים וַעֲתִידִין לְהִיּוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְתָּן הַבַּיִת לְעֻמָּתָן בַּצָּפוֹן סְמוּכִין לַמַּעֲרָב שַׁעַר יְכִנְיָה שַׁעַר קָרְבָן שַׁעַר נָשִׁים שַׁעַר הַשִּׁיר וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שַׁעַר יְכִנְיָה שָׁבוּ יָצָא יְכִנְיָה בְּגָלוֹתוֹ בַּמִּזְרָח שַׁעַר נִקְנֹזֵר וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בְּשִׁמְאָלוֹ וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶן שֵׁם:

ד' שֶׁלֹּשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ שְׁמוֹנָה שֶׁל שִׁישׁ בַּבַּיִת הַמִּטְבָּחִים שְׁעָלִיהֶן מִדִּיחִין אֶת הַקָּרְבָּיִם וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב הַכֶּבֶשׁ אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל כֶּסֶף עַל שֶׁ שִׁישׁ הָיוּ נוֹתְנִים אֶת הָאִיבָרִים עַל שֶׁל כֶּסֶף כָּלִי שֶׁרֶת וּשְׁנַיִם בָּאוּלָם (מִבִּפְנִים) עַל פֶּתַח הַבַּיִת אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל זָהָב עַל שֶׁל שִׁישׁ נוֹתְנִין לֶחֶם הַפָּנִים בְּכִנְיָסָתוֹ וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיעִיּאָתוֹ שְׁמַעְלִין בְּקִדְּשׁ וְלֹא מוֹרִידִין וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים שְׁעָלִיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד:

ה' שֶׁלֹּשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֵיהֶן תְּקָלִין חֲדָתִין וְתְקָלִין עֲתִיקִין קִנִּין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה עֲצִים וְלְבוֹנָה זָהָב לְכַפּוּרוֹת שֶׁשָּׁה לְנִדְבָה תְּקָלִין חֲדָתִין שֶׁבְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה וַעֲתִיקִין מִי שֶׁלֹּא שָׁקֵל אֶשְׁתַּקֵּד שׁוֹקֵל לְשָׁנָה הַבָּאָה קִנִּין הֵן תּוֹרִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה הֵן בְּנֵי יוֹנָה וְכֹלֵן עוֹלוֹת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים קִנִּין אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה וְגוֹזְלֵי עוֹלָה כֹּלֵן עוֹלוֹת:

י האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזרין לבונה לא יפחות מקמץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה לוקחין בה עולות הבשר לשם והעורות לכהנים זה מדרש דרש יהודע כהן גדול אשם הוא אשום אשם ליי זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילקח בו עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובים קיימים אשם ליי ואשם לכהנים ואומר כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית יי לכהנים יהיו:

פרק ז

מעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בֵּין הַשְּׁקָלִים לַנִּדְבָה קָרוֹב לַשְּׁקָלִים יִפְּלוּ לַשְּׁקָלִים קָרוֹב לַנִּדְבָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה בֵּין עֲצִים לַלְבוֹנָה קָרוֹב לַעֲצִים יִפְּלוּ לַעֲצִים לַלְבוֹנָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה בֵּין קִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה קָרוֹב לְקִנִּין יִפְּלוּ לְקִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה בֵּין חוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי קָרוֹב לְחוֹלִין יִפְּלוּ לְחוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה הַכֹּל הוֹלְכִין אַחֵר הַקָּרוֹב (לְהַקֵּל) מִחֻצָה לַמִּחֻצָה לְהַחֲמִיר:

^ב מעות שנמצאו לפני סוחרים בהמה לעולם מעשר בהר
הבית חולין בירושלים בשעת הרגל מעשר ובשאר כל
ימות השנה חולין:

^ג בשר שנמצא בעזרה איברין עולות וחתוכות חטאות
בירושלים זבחי שלמים זה וזה תעבר צורתו ויצא לבית
השריפה נמצא בגבולין אברין נבלות חתוכות מותרות
ובשעת הרגל שהבשר מרבה אף אברין מותרין:

^ד בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה
לכל רוח זכרים עולות נקבות זבחי שלמים רבי יהודה
אומר הראוי לפסחים פסחים קדם לרגל שלשים יום:

^ה בראשונה היו ממשכנין את מוצאה עד שהוא מביא
נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו בית
דין שיהו נסכיה באין משל צבור:

^ו אמר רבי שמעון שבעה דברים התקינו בית דין וזה
אחד מהן גוי ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה
נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור וכן
גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרבין משלו
ואם לאו קרבין משל צבור ותנאי בית דין הוא על כהן
גדול שמת שתהא מנחתו קרבה משל צבור רבי יהודה
אומר משל יורשין ושלמה היתה קרבה:

י על המלח ועל העצים. שיהו הפהגים גאותים בהן. ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה. ועל הקנין הפסולות. שיהו באות משל צבור. רבי יוסי אומר המספק את הקנין מספק את הפסולות:

פרק ח

כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין. חוץ משל שוק העליון. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר בשאר ימות השנה. שבאמצע טמאין ושבצדדין טהורין. ובשעת הרגל. שבאמצע טהורין ושבצדדין טמאין. שמפני שהן מועטין. מסתלקין לצדדין:

ב כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין. דרך עליה טהורין. שלא כדרך ירידתן עליתן. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן טהורין. חוץ מן הסל. והמגריפה. והמריצה. והמיוחדין לקברות:

ג סכין שנמצאת בארבעה עשר. שוחט בה מיד. בשלשה עשר שונה ומטביל. וקופין בין בזה ובין בזה. שונה ומטביל. חל ארבעה עשר להיות בשבת. שוחט בה מיד. בחמשה עשר שוחט בה מיד. נמצאת קשורה לסכין. הרי זה פסבין:

ד פרכת שנטמאת בולד הטמאה. מטבילין אותה בפנים. ומכניסין אותה מיד. ואת שנטמאת באב הטמאה.

מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בַּחוּץ וְשׁוֹטְחִין אוֹתָהּ בַּחֵיל (מִפְּנֵי שְׁצִרְכָּהּ הָעֶרֶב שְׁמֶשׁ) וְאִם הָיְתָה חֲדָשָׁה שׁוֹטְחִין אוֹתָהּ עַל גַּג הָאֶצְטָבָא כְּדִי שִׁירָאוּ הָעַם אֶת מְלֹאכְתָּהּ שֶׁהִיא נֹאָה:

ה' רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הֶסְגָן פְּרָכְתָּ עֲבִיָּה טַפַּח וְעַל שִׁבְעִים וְשָׁנִים נִימִין נִיֶּאֱרָגָתָ וְעַל כָּל נִימָא וְנִימָא אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים חוּטִין אַרְכָּה אַרְבַּעִים אַמָּה וְרַחֲבָה עֶשְׂרִים אַמָּה וּמִשְׁמוֹנִים וּשְׁתֵּים רִבּוֹא נַעֲשִׂיתָ וּשְׁתֵּים עוֹשִׁין בְּכָל שָׁנָה וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת כֹּהֲנִים מִטְבִּילִין אוֹתָהּ:

י' בֶּשֶׁר קָדְשִׁי הַקֹּדְשִׁים שֶׁנִּטְמָא בֵּין בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ בֵּית שְׁמָאֵי אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בַּחוּץ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בַּחוּץ חוּץ מִמִּי שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּפָנִים:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶת שֶׁנִּטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ יִשְׂרָף בַּחוּץ וְאֶת שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים וּבֵין בַּחוּץ יִשְׂרָף בְּפָנִים רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִקּוֹם טְמֵאָתוֹ שֶׁם שְׂרִיפָתוֹ:

ח' אֲבָרֵי הַתָּמִיד נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמַּעֲרָב וְשֵׁל מוֹסְפִין נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמִּזְרָח וְשֵׁל רֹאשִׁי חֲדָשִׁים נִתְּנִין עַל כָּרְכּוֹב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַעְלָה הַשְּׁקָלִים

וְהַבְּכוֹרִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. אֲבָל מַעֲשֵׂר דָּגָן
וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וְהַבְּכוֹרוֹת נוֹהֲגִין בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שְׁלֹא
בִּפְנֵי הַבַּיִת. הַמְּקַדֵּשׁ שְׁקָלִים וּבְכוֹרִים. הֵרִי זֶה קֹדֶשׁ רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאוֹמֵר בְּכוֹרִים קֹדֶשׁ. אֵינָן קֹדֶשׁ: סליק

מסכת מגילה